

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra krajinného managementu

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**TURISMUS VE VENKOVSKÉM PROSTORU
PŘÍKLAD OBCÍ RABÍ A CHANOVICE**

Vedoucí práce:

PhDr. Drahomíra Kušová

Vypracovala:

Bc. Lenka Pourová

České Budějovice, 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka POUROVÁ**
Osobní číslo: **Z13562**
Studijní program: **N4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu: **Turismus ve venkovském prostoru - příklad obcí Rabí a Chanovice**
Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Venkovský turismus může zaujímat významné místo i v ekonomice menších obcí. Problémem je, zda jsou dané lokality schopné možnosti cestovního ruchu stimulovat či nikoli.

Cílem práce:

Porovnání venkovského turismu ve dvou vybraných obcích Plzeňského kraje, deskripce a analýza využití jejich potenciálu pro cestovní ruch včetně průzkumu názorů místních občanů na jeho rozvoj.

Metodika:

Prostudování odborné literatury, která se věnuje regionu řešených území, problematice cestovního ruchu a jeho komplexnímu rozvoji. Další část bude zaměřena na geografickou a historickou charakteristiku obcí Rabí a Chanovice. Po teoreticko-metodologické části bude následovat sběr námětů z terénního průzkumu a dotazníkového šetření mezi obyvateli obcí, které poskytne detailnější informace ke komparaci vybraných obcí včetně analýzy využití a stimulace potenciálu pro cestovní ruch. Diplomová práce bude případně doplněna o formulaci návrhů sociotechnických doporučení pro venkovský turismus ve zkoumaných obcích.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 stran textu**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- BINEK, J. (2009): Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno
BLAŽEK, B. (1998): Venkov, města, média. Sociologické nakladatelství, Praha
GLŮCK, A., MAGEL, H. a kol. (1992): Venkov má budoucnost. Zemědělské nakladatelství Brázda, Praha
HENDL, J. (2005): Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Portál, Praha
JANOTKA, K. (1999): Venkovská turistika a agroturistika, SOCR, Pardubice
MAJEROVÁ, V. (2006): Sociologie venkova a zemědělství. Česká zemědělská univerzita, Praha
MORAVEC, I. a kol. (2006): Venkovská turistika, teoretická východiska a možnosti, Centrum pro komunitní práci, České Budějovice
PERLÍN, R. a kol. (1993): Program obnovy vesnice. Metodika, VÚVA Praha.
ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, D. (2007): Agroturistika, EF JU, České Budějovice
STŘÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika, Profi Press, Praha
ZELENKA, J., TĚŠITEL, J., PÁSKOVÁ, M., KUŠOVÁ, D. (2013): Udržitelný cestovní ruch-management cestovního ruchu v chráněných územích, Gaudeamus, Hradec Králové

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Drahomíra Kušová**
Katedra krajinného managementu

Datum zadání diplomové práce: **11. února 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2015**

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice



prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

L.S.



doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 11. února 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci na téma *Turismus ve venkovském prostoru – příklad obcí Rabí a Chanovice* vypracovala samostatně pouze na základě vlastních měření v terénu a s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 21. 4. 2015

.....
Lenka Pourová

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí diplomové práce, PhDr. Drahomíře Kušové, za její cenné rady a kritické připomínky, kterými po celou dobu usměřovala vypracovávání této diplomové práce. Touto cestou rovněž děkuji všem občanům obce Chanovice a Rabí, zejména za jejich ochotu a zájem. V neposlední řadě patří velký dík také rodině a přátelům za duševní podporu.

POUROVÁ, L. (2015): Turismus ve venkovském prostoru – příklad obcí Rabí a Chanovice. Diplomová práce. Katedra krajinného managementu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 103 s.

Abstrakt:

Hlavním cílem diplomové práce bylo porovnání potenciálu cestovního ruchu ve dvou venkovských obcích klatovského regionu. V teoretické části jsou objasněny pojmy z odborné literatury týkající se venkovského cestovního ruchu a nastíněn cestovní ruch v Plzeňském kraji. Praktickou částí bylo porovnání objektivních dat vybraných obcí a dotazníkové šetření zaměřené na názor obyvatel na turistický ruch a podnikatelskou činnost v jejich obci. Na základě empirického terénního výzkumu byly zjištěny postoje a názory jednotlivých dotazovaných kategorií a stanoveny doporučení pro decizní systém.

Klíčová slova:

Venkovská turistika, venkovský prostor, potenciál cestovního ruchu, Plzeňský kraj, obec Chanovice, obec Rabí.

POUROVÁ, L. (2015): Tourism in rural areas – municipalities of Rabí and Chanovice case study. Master thesis. Department of Landscape Management University of South Bohemia in České Budějovice, České Budějovice, 103 p.

Abstract:

The main objective of master thesis was to compare the potential of tourism in two rural communities in the Klatovy region. The theoretical part explains the concepts of literature related to rural tourism and tourism outlined in the Pilsen district. The practical part was to compare the objective data of selected municipalities and survey focused on the views of the population on tourism and business in their village. Based on empirical field research were identified attitudes and opinions of individual categories of respondents and established recommendations for the decision-making system.

Key words:

Rural tourism, rural areas, tourism potential, Pilsen district, the municipality Chanovice, the municipality Rabi.

OBSAH

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE	10
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
3.1 Vymezení venkovského prostoru	12
3.2 Turismus.....	13
3.2.1 Druhy turismu	14
3.2.2 Význam a předpoklady turismu	16
3.3 Turismus ve venkovském prostoru	17
3.3.1 Venkovská turistika v českých podmínkách	18
3.3.2 Veřejné podpory a dotace na rozvoj venkovské turistiky	18
3.4 Služby venkovského cestovního ruchu	20
3.5 Udržitelnost turismu.....	21
3.6 Cestovní ruch a životní prostředí	22
3.7 SWOT analýza cestovního ruchu v České republice	23
3.8 Politika Evropské unie a cestovní ruch	25
4. CESTOVNÍ RUCH V PLZEŇSKÉM KRAJI.....	27
4.1 Rozvoj cestovního ruchu v Plzeňském kraji	28
4.2 Venkov v Plzeňském kraji	32
4.3 Region Klatovsko.....	33
5. METODIKA PRÁCE	39
5.1 Hypotézy	40
6. VÝSLEDKY A ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU	41
6.1 Charakteristika obce Chanovice.....	41
6.1.1 Poloha a základní fyzicko-geografické informace	41
6.1.2 Charakteristika obyvatelstva	44
6.1.3 Dopravní infrastruktura, zařízení služeb a technická vybavenost.....	46
6.1.4 Možnosti rekreace a cestovního ruchu	48
6.1.5 Koncepční dokumenty	51
6.1.6 Organizace, sdružení a členství obce	54
6.1.7 Historický vývoj obce	55
6.2 Charakteristika obce Rabí	58
6.2.1 Poloha a základní fyzicko-geografické informace	58
6.2.2 Charakteristika obyvatelstva	60
6.2.3 Dopravní infrastruktura, zařízení služeb a technická vybavenost.....	62

6.2.4	Možnosti rekreace a cestovního ruchu	64
6.2.5	Koncepční dokumenty	69
6.2.6	Organizace, sdružení a členství obce	69
6.2.7	Historický vývoj obce	70
7.	KOMPARACE CESTOVNÍHO RUCHU	72
7.1	Potenciál cestovního ruchu v obcích.....	72
7.1.1	Určení potenciální rekreační plochy	72
7.1.2	Hodnocení přírodního a kulturního potenciálu	73
7.1.3	Hodnocení realizačního potenciálu	75
7.2	Turisticko-rekreační zatížení obcí.....	77
7.3	Dotazníkové šetření.....	78
7.3.1	Vyhodnocení dotazníkového průzkumu	79
8.	SOUHRN A DISKUZE.....	86
9.	ZÁVĚR.....	91
10.	SEZNAM LITERATURY	93
11.	SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A MAP	101
12.	PŘÍLOHY	104

1. ÚVOD A CÍL PRÁCE

Venkovské oblasti jsou specifickou oblastí rozvoje cestovního ruchu. Český venkov prošel řadou změn, jednou z nich je snaha o diverzifikaci ekonomických činností a plánování rozvojových aktivit. Česká republika je a byla nucena vypořádat se s těmito procesy po socialistické minulosti československého zemědělství. Venkovský cestovní ruch patřil k prvním rozvojovým aktivitám, protože je, i přes velké množství negativních dopadů své existence, schopen působit rozvojově. Má dopad na nejrůznější služby a další hospodářské činnosti. Je napojen na dopravu, kulturu, stavebnictví, maloobchod a další odvětví, které přináší produkty související s poskytováním služeb volného času. V tomto odvětví převažuje řada malých a středních podniků nad velkými.

Venkovská turistika se začala rozvíjet již v polovině devatenáctého století jako způsob rekreace a únik z velkých hlučných měst či ochrana před stresem všedního dne. To potvrzují i vybrané obce Rabí a Chanovice, kde se od té doby vyvinulo několik druhů venkovského turismu. Co se délky pobytu týče, může být dlouhodobějšího charakteru, od tradičního chataření, chalupaření, po agroturistiku, ekoagroturistiku. Mezi krátkodobější pak můžeme zařadit například cykloturistiku, pěší turistiku, jízdu na koni. Všechny druhy však spojuje využití přírodního, historického, kulturního potenciálu venkova.

Udržitelný rozvoj venkovského cestovního ruchu závisí na propojení potřeb účastníků cestovního ruchu a hostitelských regionů, přičemž je potřeba chránit přírodu a zvyšovat možnosti pro budoucnost. Musí se rozvíjet v součinnosti s ekologickým a sociálním cestovním ruchem a mimo zemědělství, které je sezónního charakteru, je potřeba rozvíjet i jiné aktivity, zvyšující příjmy obyvatel i samotné oblasti jako celku. Rurální turismus by měl být nejen šetrný, ale i integrovaný do venkovské komunity, aby mohl prosperovat. Jinými slovy, musí být podporován jak obyvateli a podnikateli dané obce, tak koordinován orgány vyšších správních celků. Důležitou roli zde hraje územní plánování, které stanoví formy využití dané lokality k cestovnímu ruchu, podpora zachování regionální identity a vytvoření pozitivního vztahu obyvatelstva k turismu.

Tato diplomová práce se zabývá problematikou cestovního ruchu ve venkovském prostoru. Jejím cílem je nastudovat odbornou literaturu daného tématu prostřednictvím literární rešerše, která bude vysvětlovat základní pojmy.

Dále bude analyzována situace cestovního ruchu ve vybraných obcích Rabí a Chanovice, společně s potenciály cestovního ruchu v dané lokalitě Klatovska. Takto bude navázáno na bakalářskou práci s názvem Program obnovy venkovského sídla Chanovice (Pourová, 2013), která se mimo jiné věnovala i stimulaci cestovního ruchu v sídle Chanovice. Bude rozšířena o sběr námětů z terénního průzkumu a dotazníkového šetření mezi obyvateli obcí, které poskytne detailnější informace ke komparaci vybraných obcí včetně analýzy využití a podnícení potenciálu pro cestovní ruch. Výsledkem bude porovnání přístupu k venkovskému turismu obcí venkovského charakteru, které se nachází ve stejné lokalitě s téměř stejným přírodním potenciálem. Avšak Rabí je samo o sobě magnetem pro návštěvníky coby historický objekt, který se zmiňuje v hodinách dějepisu v souvislosti s Janem Žižkou. Na rozdíl od Chanovic, nenápadné vesničky, která si musela svou pozornost vydobýt.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Literární rešerše vysvětluje základní pojmy problematiky cestovního ruchu a jeho komplexního rozvoje. Zároveň je teoreticko-metodologickým podkladem pro vlastní šetření.

3.1 Vymezení venkovského prostoru

Pod pojmem „venkov“ si každý představuje něco jiného, i díky tomu existuje nespočet definic venkova a je složité zvolit jedno univerzální vymezení. Venkov je tedy vnímán rozličně, záleží na úhlu pohledu konkrétního jedince, patrný je zejména rozdíl mezi obyvateli žijícími ve městech a na vesnici. Je rovněž možné najít celou řadu rozdílů mezi venkovskými oblastmi v ČR, a například v Evropě či v USA. I v dalších částech světa (Afrika, Asie, Austrálie) jsou výrazné rozdíly v chápání venkova i v jeho krajinné struktuře (Blažek, 1998; Pourová, 2013).

Venkov má řadu specifíků i z ekonomického pohledu. Oproti městům jsou rurální oblasti daleko citlivější na hospodářské cykly, resp. ve venkovských oblastech se projevují zpravidla průvodní znaky ekonomické recese (především zvýšená nezaměstnanost) výrazněji než v městských oblastech. Komplexně se tyto projevy označují jako zvýšená volatilita (kolísavost) v průběhu hospodářského cyklu. Na vesnicích se často projevují i další negativní vlivy, co se týče ekonomiky, především se jedná o celkový pokles zájmu o vnitrozemskou turistiku a cestovní ruch obecně, konkrétně se jedná o snížení ekonomického přínosu plynoucího z cestovního ruchu a přidružených odvětví, mezi které patří například ubytování, stravování, doprovodné služby a další aktivity jako sport, kultura, rekreace (Blažek, 1998; Pourová, 2013).

V textu výše byla naznačena důležitost venkova z hlediska krátkodobého cestovního ruchu, venkov má však řadu dalších důležitých funkcí pro člověka. Jednou ze stěžejních funkcí venkova je funkce obytná. Lidé, zejména obyvatelé měst, kvitují výhody bydlení na venkově v blízkosti větších měst, tento jev je spojen s urbanizačními procesy jako je suburbanizace, což je rozrůstání měst na venkov, a také rurbanizace, čímž je myšleno poměšťování vesnice (Patočka, Heřmanová, 2008).

Venkov, resp. jeho označení či prvotní definice, vznikla až s příchodem městského způsobu života, resp. s rozlišováním na „město“ a „venkov“, předtím

venkovu nebyla věnována pozornost ani přisuzována patřičná důležitost. Po rozvoji měst se venkov stal jejich přirozeným protipólem. Jeho obyvatelé se mohou vyznačovat vlastním jazykem či spíše dialektem, folklórními tradicemi a dalšími rysy etnické svébytnosti (lokální a regionální kultura, lokální a regionální identita), venkov však jako takový nemá žádnou politickou identitu. Venkov je zpravidla méně rušným místem, kde se střídá fáze klasického koloběhu života v souladu s ročními obdobími či fázemi přírody, je zde tedy patrné větší sepětí s přírodou a také tradicemi, kde se neodehrává nic překotně. Historie se zaměřuje převážně na města, jejich vývoj a charakteristiky – hospodářský vývoj, soupeření, války, rychlé razantní změny ve vývoji – revoluce, násilné převzetí moci, apod. Venkov se nejčastěji vyvíjel spíše setrvačností, spíše ve vleku událostí, které vznikaly ve městech a musel je postupně absorbovat (Blažek, 1998; Pourová, 2013).

3.2 Turismus

V roce 1991 byla v kanadské Ottawě uspořádána Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, kde byly definovány některé základní pojmy. Pro vědecké účely je turismus nebo chcete-li cestovní ruch definován jako činnost lidí, kteří se vydají na určitou dobu z místa svého trvalého bydliště za účelem příjemného strávení volného času. Jedná se tedy o dočasnou změnu místa pobytu, kde turista či návštěvník neprovozuje výdělečnou činnost. Návštěvníkem se rozumí osoba, která cestuje z jednoho místa do druhého. Jestliže v nějakém místě přenocuje, stává se turistou. Zpravidla rozdělujeme turismus na krátkodobý a dlouhodobý, při větším počtu dnů (3 a více přenocování), podle sezónnosti je to celoroční, mimosezónní a sezónní (Foret, Foretová, 2001).

Turismus je někdy připodobňován systému, ve kterém platí vztahy a vzájemné vazby mezi jednotlivými prvky a jinými systémy vůbec. Tento systém je tvořen dvěma podsystemy, a to subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu. Subjekt je reprezentován účastníkem cestovního ruchu, který spotřebovává statky cestovního ruchu a objekt je cíl změny místa pobytu (Hesková, 2006).

Podle způsobu cestování a počtu účastníků rozlišujeme individuální turismus, při kterém se turista pohybuje jen se svými partnery, nejbližšími přáteli, případně rodinou, sám si stanovuje program, vyhledává a zajišťuje služby individuálně, a masový turismus, kdy účastník je členem širší skupiny turistů a využívá základní

služby společně. Masový turismus je často také charakterizován tím, že se mohou negativní průvodní jevy projevovat už při malém počtu turistů v závislosti na druhu a prostředí. Rozdělení může být i podle místa původu účastníků na domácí a zahraniční cestovní ruch. Za domácí považujeme pobyty nebo zájezdy občanů v rámci dané země bez překročení státní hranice. Odvody z příjmů jdou do státního rozpočtu dané země. V hospodářsky vyspělých státech se stal základem rozvoje zahraničního cestovního ruchu. Zahraniční cestovní ruch představuje cestování a pobyt rezidentů na území jiného státu. Pokud zahraniční hosté přijíždějí k nám, nazýváme jej aktivním cestovním ruchem, pokud účastníci vyjíždějí a jejich výdaje se projevují v mateřské zemi v pasivech bilance cestovního ruchu, jde o cestovní ruch pasivní. Z mnoha dalších dělení můžeme jmenovat také podle převažujícího místa pobytu (městský, příměstský, venkovský, horský, přímořský, agroturistika) a podle použitého dopravního prostředku je to motorizovaný, železniční, letecký, lodní (Škodová Parmová, 2007).

3.2.1 Druhy turismu

Druhy cestovního ruchu vystihují jeho podstatu, způsob realizace a motivy, které směřují obyvatele k účasti na cestovním ruchu. V praxi se nevyskytují v čisté podobě, ale ve vzájemné kombinaci, přičemž jeden je většinou dominantní. Například rekreační je nejčastěji kombinován se sportovním nebo kulturním; a lázeňský se zdravotním (Němčanský, 1999).

Nejčastějším druhem je *rekreační cestovní ruch* spočívající v aktivním nebo pasivním odpočinku ve vhodném prostředí. Cílem je regenerace a zlepšení celkové psychické a tělesné kondice. Zahrnuje aktivity, které jsou individuálně zaměřeny podle nároků účastníků. Mohou to být pohybové i nenáročné sportovní činnosti, např. procházky, táboření v přírodě, chataření, chalupaření či agroturistika, které mají vliv na organismus a duševní pohodu člověka. Podle dopravního prostředku se dělí na turistiku pěší, lyžařskou, vodní, cykloturistiku, jízdu na koni, mototuristiku. K tomuto cestovnímu ruchu řadíme také lázeňský cestovní ruch, s cílem psychické a fyzické léčby přírodními léčebnými zdroji (plyny, voda, peloidy, ad.). Rekreační cestovní ruch se realizuje formou individuálních i rodinných rekreačních pobytů (Němčanský, 1999).

Kulturní cestovní ruch plní významnou společenskou funkci. Je motivován společenským, kulturním, odborným poznáváním, návštěvou kulturně-historických památek a hodnot, galerií, poutních a posvátných míst, církevních památek, společenských událostí (festivaly, poutě, slavnosti, ad.). Významně přispívá ke společenskému a kulturnímu povznesení národa. Představuje symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času, jeho účastníci jsou obeznámeni nejen s historií a kulturou vlastního i ostatních národů, ale i s ekonomickou a sociální situací navštíveného místa. Oblíbenou formou jsou i poznávací zahraniční kurzy, pobyty a stáže (Němčanský, 1999).

Setkávání příbuzných, vytváření přátelských vztahů a známostí lidí se stejnými zájmy a zálibami nazýváme *společenský cestovní ruch*. Zahrnout sem můžeme návštěvu příbuzných nebo místa odkud pocházejí jejich předci či nejrůznější vzpomínkové akce pro příznivce různých historických událostí (Škodová Parmová, 2007).

S výkonem služebních povinností je spojen *profesionálně zaměřený cestovní ruch*. Jedná se většinou o služební cesty, návštěva řídicí instituce, jednání s obchodními partnery, účast na veletrzích, výstavách apod. Soubor činností spojených s pobytem v kongresovém místě se označuje jako *kongresová turistika*. Na těchto odborných akcích se setkávají specialisté z různých oblastí vědeckého, politického, hospodářského života a dochází zde k výměně názorů, informací, poznatků, zkušeností a vědomostí. Součástí kongresových setkání jsou i doprovodné programy, spojené s účelným využitím volného času v místě konání kongresu. Účastníci se vyznačují využitím vyššího standardu služeb a možností nadprůměrných výdajů. Speciálním druhem je *stimulační cestovní ruch*, který motivuje pracovníky k pracovnímu výkonu. Smyslem je motivovat zaměstnance ke zvýšení zájmu o úspěch a ekonomické výsledky. Slouží i jako odměna za dobře odvedenou práci a k posílení vazeb mezi zaměstnanci, případně i se zákazníky. Pobyt a služby s ním spojené hradí zaměstnavatel a mohou mít různý charakter, jako například zaplacená dovolená, z poloviny pracovní pobyt spojený s rekreačním programem (Škodová Parmová, 2007).

Vlastní sportovní aktivity i návštěva sportovních akcí jsou zahrnuty ve sportovním *cestovním ruchu*. Pasivní účast má většinou krátkodobý a nárazový charakter (mistrovství světa, olympijské hry). Aktivní souvisí s aktuálním ročním

obdobím, v letních měsících turistika, cykloturistika, plavání, míčové hry, golf, v zimě sáňkování, bruslení, lyžování. Sportovní aktivity zvyšují fyzickou kondici, vytrvalost a zdatnost účastníka (Hesková, 2006).

3.2.2 Význam a předpoklady turismu

Turismus je ukazatelem životní úrovně obyvatelstva a nabývá mnoha významů. Jedním z nich je nepochybně obnova fyzických a duševních sil. Cestovní ruch se dále také podílí na všestranném rozvoji osobnosti, slouží k účelnému využití volného času a je nástrojem vzdělávání a kulturní výchovy člověka. Další neméně důležitou funkcí je pomoc v utváření nového životního stylu, přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí. Zahraniční cestovní ruch přispívá k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi, motivuje k získávání jazykových znalostí, výměně informací a vědeckých poznatků. V neposlední řadě je to jistě vytváření řady pracovních příležitostí, finančních prostředků do státní pokladny nebo jiných ekonomických výhod (Hladká, 1997).

Nejzákladnějším předpokladem cestovního ruchu jsou přírodní podmínky (terén, nadmořská výška a klimatické podmínky, vodní plochy, vodní toky, moře, přírodní zvláštnosti a další). Nezbytné jsou kulturně-historické předpoklady, do kterých můžeme zařadit architektonické památky (hrady, zámky, církevní stavby, památkové rezervace), lidové umění (lidová architektura, lidová kultura), významná místa (rodiště, historická bojiště) a tradiční akce jako jsou filmové, divadelní, hudební festivaly nebo sportovní akce či veletrhy. Materiálně-technické předpoklady zaujímají dopravní, ubytovací, stravovací zařízení, zařízení sportovně-rekreační (FIT centra, tělocvičny, sjezdovky) a kulturní (kina, divadla, knihovny). Důležité jsou i zařízení pro veřejné služby (vodovody, kanalizace, energetická síť, zdravotnická a hygienická zařízení) a služby obyvatelstvu (čistírny, obchody, půjčovny, kadeřnictví). Předpoklady ekonomické a organizační upozorňují na součinnost všech těchto odvětví služeb a fungování věcné, časové a místní koordinace, tedy řešení problému sezónního charakteru cestovního ruchu. Posledním předpokladem je předpoklad personální, a sice dostatečné množství kvalifikovaných pracovníků cestovních kanceláří, průvodců, pracovníků hradů a zámků, atd. (Hladká, 1997).

3.3 Turismus ve venkovském prostoru

Cestovní ruch ve venkovských oblastech je důležitý pro zlepšení kvality života na venkově a místní rozvoj. I když je venkovská turistika v současné době oblíbená, nepřináší dostatečné zisky pro obnovu venkova. Vyplývá to ze statistik, kdy problémem je mezera mezi trhem venkovského cestovního ruchu a výnosy hospodářských podniků, založené na zisku z cestovního ruchu (Park a kol., 2004).

Turismus je ve venkovských oblastech podporován kombinací regenerace venkovské turistiky a rozvojem potřeb pro tzv. alternativní turistiku. Dále zde svou roli hraje státní podpora venkovských podnikatelů a zrychlení diverzifikace zemědělské činnosti v oblasti cestovního ruchu (Park a kol., 2004).

V poslední době se často v souvislosti s venkovským cestovním ruchem objevuje pojem alternativní turistika, definována jako cestovní ruch, který klade důraz na poptávku po nedotčeném prostředí a zohledňuje místní potřeby obyvatel. Tento typ turistiky má měkčí přístup k přírodním a kulturním zdrojům, s ohledem na územní plánování a dopady na místní rozvoj. Je to jeden z nejrychleji rostoucích odvětví cestovního ruchu, nejen jako alternativa k masové turistice, ale také jako prostředek k podpoře hospodářského rozvoje a ochraně životního prostředí země / regionu (Varjú a kol., 2014).

Rozvoj cestovního ruchu, jiné rozvojové aktivity či plánování využití půdy může mít vliv na změny v krajině, je proto nutné zaměřovat se v těchto činnostech hlavně na zachování a ochranu životního prostředí a trvalou udržitelnost. Cestovní ruch může totiž také představovat velkou zátěž pro okolí daného místa, například množství návštěvníků spojené s požadavky služeb je hrozbou celkového vyčerpání (Varjú a kol., 2014).

Venkovský cestovní ruch se neobejde bez vertikální a horizontální spolupráce. Při řešení problémů a vytváření nových příležitostí jsou zase důležité vzájemné investice a výměny lidského, sociálního a ekonomického kapitálu mezi dvěma nebo více subjekty. Jedná se o formální i neformální ujednání, která usnadňují integraci ekonomických, společensko-kulturních, přírodních a lidských zdrojů. Podíl na plánování a rozvoj cestovního ruchu mají vlády, podniky, neziskové sektory a komunitní skupiny (Saxena, 2014).

3.3.1 Venkovská turistika v českých podmínkách

Venkovskou turistiku si můžeme představit mnoha způsoby. Může to být dovolená na farmách (agroturistika), dovolená v přírodě, ekoturistika, cykloturistika, myslivost, horolezectví, jezdeckví na koni, sportovní a zdravotní turistika, rybaření, turistika za uměním, dědictvím minulosti, dovolená s pěší turistikou, cesta za poznáním a v některých oblastech i etnická turistika (Stříbrná, 2005).

Venkovská turistika souvisí především s otevřeným prostorem a nízkou hustotou obyvatel a s venkovskými sídly o počtu obyvatel méně než tři tisíce, mimo velká turistická centra. Převažuje zemědělská půda s lesy, ornou nebo trvale zatravněnou půdou. Vyznačuje se kladným vztahem k přírodě, individuálními aktivitami návštěvníků, rodinným zázemím v podhorských či horských oblastech, s originální nabídkou služeb a místních produktů. Typickým znakem je pronájem chat nebo chalup, ubytování s omezenou kapacitou, která reguluje množství turistů a eliminuje negativní dopady „masové turistiky“ (Stříbrná, 2005).

Hlavní atraktivitou tohoto cestovního ruchu je příroda, která zajišťuje jeho konkurenceschopnost. S tím souvisí i její ochrana, ochrana přírodních zdrojů, tvorba krajiny, tj. faktory, které tvoří základ pozitivního přístupu k ochraně životního prostředí. Prolínají se zde tři rozměry. Ekonomický rozměr, jehož náplní je hospodářský rozvoj spojený s rostoucími příjmy obyvatel. Sociální rozměr, který obsahuje potřebu důstojného života a rozvoje lidské společnosti, zdraví a vzdělání a ekologický rozměr, který představuje nutnost zachovat statky a služby, poskytované přírodou, na přijatelné úrovni (Stříbrná, 2005).

Venkovský cestovní ruch má význam nejen pro podnikatele, ale i pro obce samotné. Vytváří finanční zdroje pro vybavenost obcí a zvyšuje příjmy obce i obyvatel, a tak se například budovy, které přestaly sloužit svému původnímu účelu, mohou využít jako ubytovací kapacity nebo ke zvýšení úrovně vybavenosti (Stříbrná, 2005).

3.3.2 Veřejné podpory a dotace na rozvoj venkovské turistiky

V současné době lze čerpat veřejné podpory a dotace na rozvoj venkovské turistiky z Národního programu podpory cestovního ruchu (2010–2015), z dotačních titulů pro obnovu a rozvoj venkova pro rok 2015 a z programů financovaných strukturálními fondy EU.

Národní program podpory cestovního ruchu je garantován ministerstvem pro místní rozvoj. Hlavním cílem tohoto programu je vytvořit nástroj, který přispěje k podpoře sociálního cestovního ruchu (Podprogram Cestování dostupné všem). Jedná se o dotace poskytované podnikatelským subjektům i obcím na konkrétní vymezené aktivity, které podporují sociální cestovní ruch. Podporováno bude: rekonstrukce/vybudování odpočívadel, hygienického zázemí pro turisty, cyklisty a handicapované turisty podél tras, zpřístupnění atraktivit cestovního ruchu, vytvoření navigačních systémů pro zrakově či sluchově postižené, vybudování zařízení pro bezpečné parkování kol a úschovu zavazadel (www.mmr.cz).

Účelem podprogramu Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2015, vyhlášen opět ministerstvem pro místní rozvoj, je podpoření obnovy a rozvoje venkovských obcí a stimulace občanů venkova, občanských spolků a sdružení k aktivní účasti při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Součástí jsou tři dotační tituly:

- 1) Podpora vítězů soutěže Vesnice roku,
- 2) Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci,
- 3) Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova (www.mmr.cz).

Podpora ze strukturálních fondů EU je obsažena v operačních programech Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Společný regionální operační program. Řídícím orgánem operačního programu je ministerstvo zemědělství. Podporu je možné využít na výstavbu, rekonstrukci a vybavení zařízení pro agroturistiku a pro volný čas. Dotace mohou získat fyzické a právnické osoby, jejichž zisk pochází ze zemědělské výroby. Společný regionální operační program řídí ministerstvo pro místní rozvoj. Hlavní prioritou je rozvoj cestovního ruchu, podpora regionální a místní infrastruktury. Konkrétně se jedná o dotace na obnovu turistických stezek, cyklotras, hipostezek a naučných stezek. Dále pak na obnovu nebo výstavbu ubytovacích a stravovacích zařízení, které podpoří rozvoj cestovního ruchu v daném regionu či lokalitě (Stříbrná, 2005).

Podpory poskytují i krajské samosprávy. Například kraj Vysočina má tzv. Fond rozvoje Vysočiny, podobně se chovají k podnikatelům ve venkovské turistice kraje Ústecký, Jihomoravský, Moravskoslezský (Stříbrná, 2005).

3.4 Služby venkovského cestovního ruchu

Službami venkovského cestovního ruchu jsou všechny činnosti, jejichž výsledkem je individuální nebo společenský efekt. Individuální efekt se dá vysvětlit účastí na cestovním ruchu (např. odpočinek ve venkovském prostředí, seznámení se zemědělskými pracemi apod.). Společenský efekt je zase vše, co podmiňuje nebo umožňuje dosažení individuálního efektu (např. služby související s udržováním čistoty a pořádku na veřejných prostranstvích v obci, udržování zeleně, apod.). Při poskytování služeb účastníkům venkovského cestovního ruchu je nutné brát v úvahu jeho potenciální a reálné účastníky jako relativně samostatné cílové skupiny zákazníků. Jedná se většinou o služby ubytovací, stravovací a doplňkové (Orieška, 1999).

Moderní cestovní ruch je spojen s velkou mobilitou obyvatelstva. Spolu s růstem cest, roste i zájem o ubytování. Charakteristickým znakem *ubytovacích služeb* je jejich dočasný a přechodný charakter a jejich závislost na cestování a cestovním ruchu. Ubytovací služby poskytuje majitel vhodné usedlosti, který má v daném místě trvalé bydliště nebo danou nemovitost pouze vlastní a je k tomu přizpůsobena a vybavena. Poskytování služeb závisí na informovanosti zákazníků, propagaci prostřednictvím webových stránek, brožur, letáků. Pro ubytování na venkově je typické rodinné zázemí, útulné prostředí. Je důležité, aby host měl dostatečný prostor k pohybu, kvalitní zajištění individuálních služeb, tzn. hygienu, možnost různých aktivit hostů všech věkových skupin a tak podobně (Orieška, 1999).

Ubytovací služby většinou doprovází i *stravovací služby*. Jejich nejdůležitější funkcí je poskytování kompletních obědů a večeří. Jsou totiž součástí základního denního stravování každého z nás a jejich kvalita souvisí s životní úrovní obyvatelstva. Doplňkové stravování má význam, pokud je po něm dostatečná poptávka. Suroviny k přípravě jídel jsou buďto získávány dodavateli, ale v poslední době jsou poptávány produkty místní výroby, příprava zdravé stravy a zpracování lesních plodů. Hosté často nemusí obědovat v místě svého pobytu, protože chodí na výlety, v zimě lyžují, navštěvují jiná místa, a proto je vhodné jim nabídnout různé potravinové balíčky, vhodné nápoje, ovoce a zeleninu. Pokud je host ubytován v soukromí, je samozřejmé, že má právo konzumovat stravu vlastní a dle toho by mělo být ubytování uzpůsobeno vlastní vybavenou kuchyňkou, chladničkou, apod.

Stravovací zařízení mají hostům poskytnout nejen občerstvení a odpočinku, ale také uspokojení formou dalších potřeb účastníků, například prodejem typických výrobků lidové tvořivosti, pohlednic, suvenýrů, map, ad. (Jakubíková a kolektiv, 1999).

K dosažení co nejpříjemnějšího pobytu slouží tzv. *doplňkové služby*. Patří k nim různé doprovodné programy, aktivity místního obyvatelstva, místních spolků, svazů, sdružení (včelařů, ochotníků, zahrádkářů, myslivců). Měly by sloužit jak účastníkům cestovního ruchu, tak místnímu obyvatelstvu. Základním kamenem jsou informační služby a propagace, představení regionu a obce včetně zajímavostí. Účastníka venkovského cestovního ruchu obvykle zajímají místní tradice a specifika, folklórní projevy, typický společenský život (tradiční svatby, křtiny dítěte, konání jarmarků, vítání jara). V poslední době roste zájem o pohybové aktivity jako je pěší turistika, cykloturistika, možnost jízdy na koni a s tím souvisí i stálé zlepšování kvality turistických značení cest, naučných tras, cyklistických stezek a označování přírodních zajímavostí a kulturních památek (Orieška, 1999).

3.5 Udržitelnost turismu

Udržitelný cestovní ruch může být definován jako cestovní ruch, který bere v úvahu budoucnost a současnou ekonomickou a sociální situaci destinace, řeší dopad na životní prostředí, potřeby podniků, návštěvníků, místních obyvatel a životního prostředí (Yüzbaşıoğlu, 2014).

Udržitelnost se stala klíčovou proměnnou v konkurenceschopnosti turistických destinací. Zachovat udržitelnost cestovního ruchu není snadné, protože je složité aplikovat samotný charakter pojmu trvalá udržitelnost (Torres-Delgado a kol., 2014).

Je proto nezbytné vyjasnit si pojem a nástroje, které transformují udržitelnost od abstraktního pojmu k praktickému nástroji, který identifikuje a měří provozní parametry udržitelnosti. Tento krok by měl umožnit udržitelnosti cestovního ruchu přejít od obecné teorie, s mnoha výklady, k realitě přizpůsobené konkrétním okolnostem každého místa. Přesto je ale obtížné vyvinout metodu pro jeho měření. Po navržení různých indikačních systémů, měly některé z nich významná omezení, co se týče praktických aplikací, proto umožňovaly pouze částečné srovnání. Některé z nich jsou vědecky relevantní, ale jejich funkčnost je naopak zase příliš složitá (Torres-Delgado a kol., 2014).

Rozvoj cestovního ruchu má své světlé i stinné stránky, své přínosy a náklady. Nicméně, pokud jsou správně chápány vlivy, které na ně působí, mohou být příležitosti a silné stránky maximalizovány. Slabé stránky a hrozby naopak minimalizovány. K dosažení hlavních výsledků udržitelného rozvoje cestovního ruchu je potřeba hospodářský růst, kvalita životního prostředí a sociální spravedlnost. Cílem je maximalizovat ekonomické, sociální přínosy a zlepšení přírodního prostředí a minimalizovat negativní dopady v konkrétních lokalitách. Udržitelnost cestovního ruchu je charakterizována jako minimalizace negativních ekonomických, environmentálních dopadů, větší ekonomický přínos pro místní obyvatele, vyšší blahobyt hostitelské komunity, zlepšení pracovních podmínek, přínos k zachování přírodního a kulturního dědictví, poskytnutí přístupu tělesně postiženým lidem a možnosti dalších příjemných zážitků ve formě vyšší komunikace a spojení s místními lidmi, což může přinést větší porozumění místních kulturních, sociálních a environmentálních otázek (Xin a kol., 2014).

Komplexním základem posuzování udržitelnosti je vztah cestovního ruchu a prostředí. Aby mohlo být zachováno udržitelné využívání krajiny jsou potřeba finanční příspěvky na údržbu přírodních oblastí prostřednictvím environmentální daně, zpoplatnění některých aktivit (vstup do zvláště chráněných oblastí, rybolov, potápění, atd.). Přínosem cestovního ruchu k udržitelnému hospodaření oblasti jsou návštěvy přírodních zajímavostí, které utváří jejich význam v podvědomí návštěvníků. Uvědomělý návštěvník se tak bude snažit chovat se podle zásad ochrany a udržitelnosti, nejen v hostitelské oblasti, ale i doma (Navrátil, 2012).

3.6 Cestovní ruch a životní prostředí

Rozvoj cestovního ruchu je do značné míry závislý na přírodním prostředí. Čistá příroda je nejen důležitým základem pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu, ale může být také jedinečnou atrakcí pro turisty. Z tohoto důvodu je nutné, aby bylo hlavním cílem udržení nebo zlepšení kvality životního prostředí. Rozvoj cestovního ruchu má své výhody i nevýhody, na jednu stranu může přinést hospodářský růst a na stranu druhou znečištění a poškození životního prostředí. Proto je nutné mít na paměti dopady na životní prostředí, především na čistotu vody, různé druhy zvířat a rostlin a příjemné klima, aby nedošlo k degradaci půdy nebo ztrátě biologické

rozmanitosti. Zachovat vysokou kvalitu prostředí je možné prostřednictvím koordinace cestovního ruchu a prostředí (Tang, 2015).

Turisté by měli být lépe informováni o šetrném chování k životnímu prostředí a zároveň by měly podniky cestovního ruchu nabízet výrobky a služby, které přírodu nepoškozují. Není možné ochránit celé životní prostředí, celou biosféru na naší planetě, ale můžeme najít optimální řešení zpřístupněním a ochranou zdrojů životního prostředí (Yüzbaşıoğlu a kol., 2014; Jakubíková a kol., 1999).

V poslední době se čím dál častěji můžeme setkávat s degradací přírodních hodnot a vážnými ekologickými problémy vlivem výstavby kempů, horských hotelů, parkovišť, sjezdovek i koncentrací vysokého počtu návštěvníků. Přítomnost návštěvníka v rekreační krajině nejčastěji způsobuje narušení přirozeného rytmu a životních projevů rostlin a zvířat, poškozují přírodní prvky například divokým tábořením, olamování větvíček stromů, trháním rostlin a poškozují terén nebo skalní útvary (vyšlapávání nových chodníků, horolezectví, cyklistika mimo vyznačené stezky), v neposlední řadě jsou to samozřejmě odpadky a hluk. Proto je důležité stanovit si při rozvoji cestovního ruchu jeho maximální únosné rekreační zatížení území, při kterém nedochází k poškozování ekosystémů, ekologické stability a složek životního prostředí vůbec (Jakubíková a kol., 1999).

3.7 SWOT analýza cestovního ruchu v České republice

SWOT analýza je univerzální analytická metoda, díky které lze identifikovat silné a slabé stránky konkrétního problému nebo záměru. Hodnotí vnější a vnitřní faktory ve vztahu k příležitostem a hrozbám daného jevu a napomáhá při dalším strategickém plánování. Název SWOT je tvořen z počátečních písmen anglických slov *strengths* (silné stránky), *weaknesses* (slabé stránky), *opportunities* (příležitosti) a *threats* (hrozby). Se SWOT analýzou se můžeme setkat nejčastěji v rámci strategického řízení. V následující tabulce 1 a 2 jsou znázorněny všechny konkrétní složky analýzy (<https://managementmania.com>).

Tab. 1: SWOT analýza cestovního ruchu v České republice – slabé a silné stránky

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Výhodná poloha vůči Evropě, postavení v rámci morfologie, klimatických podmínek - Mnoho kulturních, historických památek, přírodních atraktivit (NP, CHKO) - Tradice lázeňství, folkloru - Sportovní areály - Hlavní město Praha - génus loci světového významu - Hustá síť turistických stezek - Dostatečná ubytovací kapacita - Pružná pracovní síla 	<ul style="list-style-type: none"> - Nízká kvalita základních a doplňkových služeb - Nepostačující údržba historických a kulturně historických (včetně památek UNESCO) objektů - Nedostatečná analýza možností rozvoje cestovního ruchu - Málo aktivní propagace ČR a regionů v zahraničí i v rámci republiky - Nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu (zejm. nedokonalý informační systém, spoje ap.) - Nevyrovnanost mezi nabídkou a poptávkou kvalitních pracovníků - Hlavní poptávka cestovního ruchu do Prahy

Zdroj: Škodová Parmová, 2007; vlastní úprava.

Tab. 2: SWOT analýza cestovního ruchu v České republice – příležitosti, hrozby

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - Zlepšit postavení České republiky na světovém trhu cestovního ruchu - Posílení spolupráce s příhraničními regiony (Šumava, Krušné hory, Jižní Morava) a ostatních regionů se zahraničními partnery - Rozvoj lázeňství - Rozvoj moderních produktů cestovního ruchu (venkovská, ekologická turistika, agroturistika) včetně doprovodných programů - Využití „Programu rozvoje venkova pro rozvoj cestovního ruchu v regionech - Vytvoření zázemí pro příjem podpory ze strukturálních fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> - Podcenění významu rozvoje malého a středního podnikání a tvorby nových pracovních příležitostí v regionech - Podcenění lidského faktoru a odborné přípravy v cestovním ruchu s poradenskými a vzdělávacími aktivitami pro začínající podnikatele - Nedostatek finančních prostředků pro rozvoj podnikání v cestovním ruchu - Podcenění významu koordinace postupu státních orgánů, orgánů samosprávy, regionálních sdružení cestovního ruchu - Podcenění legislativy v souvislosti s podnikáním a kontroly kvality služeb

Zdroj: Škodová Parmová, 2007; vlastní úprava.

Z tabulek vyplývá, že strategie cestovního ruchu v České republice by měla směřovat ke stabilizaci a tvorbě nových pracovních příležitostí, především v regionech s vysokou nezaměstnaností. Cílem by mělo být podpoření aktivit cestovního ruchu, které vedou k rozvoji malého a středního podnikání v hospodářsky slabých regionech, zkvalitnění nabídky produktů cestovního ruchu a přípravy

lidských zdrojů pro oblast cestovního ruchu. Je nutné zlepšit konkurenceschopnost dovolených v tuzemsku vůči zahraničí a tím přispět ke zvýšení příjmů státního rozpočtu (Škodová Parmová, 2007).

3.8 Politika Evropské unie a cestovní ruch

Orgány Evropské unie sledují cestovní ruch už od počátku jejího vzniku. Ačkoli nemá postavení samostatného ekonomického odvětví přikládají jeho rozvoji společenský, ekonomický i politický význam. Dokumenty, které Evropská unie (EU) vydala ve vztahu k cestovnímu ruchu byl *Akční program cestovního ruchu* (1992) a *Program pro podporu cestovního ruchu Philoxenia* (1997). V rámci spolupráce členských zemí byla deklarována *Správa a doporučení pro společný rozvoj cestovního ruchu* (2001), *Usnesení Evropského parlamentu o obnovení politiky EU v oblasti cestovního ruchu: za pevnější partnerství v rámci evropského cestovního ruchu* (2007) a doplněk *Lisabonské smlouvy* v hlavě XXI Cestovní ruch (2007). Shrnutí toho, kam by měl cestovní ruch v budoucnu směřovat, je v dokumentu *O budoucnosti Evropského cestovního ruchu* (2002) a *Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch* (2010).

V Usnesení Evropského parlamentu o obnovení politiky EU v oblasti cestovního ruchu: za pevnější partnerství v rámci evropského cestovního ruchu se zdůrazňuje příležitost zvýšení zaměstnanosti a sociální a územní spolupráce. Hovoří o formálním rámci, který bude napomáhat potřebám cestovního ruchu a to možností pravomoci přijímat opatření na zabezpečení fungování vnitřního trhu a služeb v oblasti cestovního ruchu. Dále poskytuje větší pravomoci Evropské unii, zejména Evropskému parlamentu, v oblasti politiky cestovního ruchu z článku 176b Smlouvy o fungování EU. V dokumentu je výčet činností, kterým by měla být věnována pozornost. Mezi nimi je například *dostupnost cestovního ruchu* (rozvíjet možnost zdravotně postižených, podpořit řídce obydlené oblasti a těžko dostupná místa cestovního ruchu v dopravní politice EU), *zdravotní cestovní ruch* (podpořit jeho rozvoj a tvorbu pracovních míst, aktivizovat systém pojišťovnictví na spolupráci s podniky cestovního ruchu), *propagace turistických destinací* (rozvoj společného internetového portálu evropských destinací, podpora měst s památkami UNESCO, zachovávat kulturní tradice a řemesla, aj.), *rozvoj cestovního ruchu* (využití

dostupných evropských finančních nástrojů na rozvoj cestovního ruchu, rozvíjet vzdělání v cestovním ruchu prostřednictvím kurzů, prosazovat hospodářskou diverzifikaci a rozvoj evropských regionů, zejména těch méně rozvinutých, ad.) a *práva cestujících* (zdokonalit informační systém o právech cestujících v dopravě,...).

Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch je sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Komise navrhuje nový rámec pro koordinované akce v oblasti cestovního ruchu na úrovni EU na posílení konkurenceschopnosti a kapacity udržitelného růstu evropského cestovního ruchu. Evropská unie prosazuje politiku, která bude vycházet ze čtyř základních os, a sice:

- 1) podnítit konkurenceschopnost odvětví cestovního ruchu v Evropě,
- 2) podpořit rozvoj trvalého zodpovědného a kvalitního cestovního ruchu,
- 3) upevnit obraz a zviditelnění Evropy jako souboru udržitelných a kvalitních destinací,
- 4) maximalizovat potenciál finančních politik a nástrojů EU na rozvoj cestovního ruchu.

Tyto osy mají být realizovány na základě hlavních aktérů cestovního ruchu (ubytovací zařízení, cestovní kanceláře, dopravní společnosti, kulturní a sportovní zařízení, aj.). Návrh politiky, jak mají být uvedené osy uskutečněny, je prezentován v evropském akčním programu formou tzv. plánovaných úloh (Novacká, 2010).

4. CESTOVNÍ RUCH V PLZEŇSKÉM KRAJI

Plzeňský kraj se rozprostírá na jihozápadě území České republiky. Nejdelší hranici má s Bavorskem. Velmi výhodná je poloha regionu, nachází se na spojnici s hlavním městem Prahou a zeměmi západní Evropy. Svou rozlohou se řadí na třetí místo. Centrem kraje je město Plzeň, založené v roce 1295 českým králem Václavem II. na soutoku čtyř řek, Úhlavy, Úslavy, Radbúzy a Mže. Z dalších center jsou významná města Klatovy, Tachov, Domažlice a Rokycany, která jsou současně městy okresními.

Především při hranicích kraje se rozprostírají zalesněná pohoří. V jižní části je to Šumava, z jihozápadu se rozprostírá Český les a východní část zaujímají Brdy. Krajina se též pyšní vodními plochami, jako je Hracholuská přehrada na řece Mži, soustava Boleveckých rybníků na okraji města Plzně, nebo rybníky jižního Plzeňska. Celé území je oblíbenou a vyhledávanou turistickou destinací. Jsou zde ideální podmínky zejména pro pěší turistiku, cykloturistiku a zimní sporty. Dalšími frekventovanými formami rekreace jsou sportovní rybolov, lovecká turistika, venkovská turistika, jezdeckví a golf (www.turisturaj.cz).

V průběhu 1. až 3. čtvrtletí 2014 dosáhl počet návštěvníků celkem 463 813 osob, z toho 34,7 % nerezidentů (zahraniční návštěvníci). V porovnání se stejným obdobím předcházejícího roku se návštěvnost zvýšila o 0,7 %, za což mohli především zahraniční návštěvníci. Nejpočetnější skupinou zahraničních turistů jsou návštěvníci z Německa, kteří tvořili 41,3 % z celkové zahraniční klientely. Druhou skupinou návštěvníků s nejvyšším počtem jsou hosté z Ruska. Patrný nárůst zaznamenal počet návštěvníků z Jižní Koreje. Počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v 1. až 3. čtvrtletí 2014 činilo 1 232 054, v průměru na hosta připadaly 2,9 noci. Podíl nerezidentů ve sledovaném období představoval 34,7 % z celkového počtu hostů. Z hlediska podílu na celorepublikovém úhrnu hostů se hodnota 3,8 %, které bylo dosaženo v Plzeňském kraji, dá v porovnání s ostatními kraji ČR považovat za průměrnou. Na zvýšeném počtu hostů se podíleli především zahraniční návštěvníci – nerezidenti (nárůst o 14 368). Tento počet byl však naopak kompenzován poklesem počtu hostů domácích o téměř 11 tisíc (www.czso.cz).

Plzeňský kraj je z hlediska cestovního ruchu velmi zajímavou destinací. Jeho atraktivita pro rozvoj cestovního ruchu spočívá v jeho využití téměř po celý rok, ať už se jedná o pěší turistiku, vodáckou i cykloturistiku v jarních, letních a

podzimních měsících, nebo o typicky zimní sporty v zimě. Samotné krajské město Plzeň nabízí řadu turistických zajímavostí. Můžeme jmenovat například zoologickou nebo botanickou zahradu, katedrálu sv. Bartoloměje s nejvyšší kostelní věží v Čechách, třetí největší synagogu na světě, aj. Potenciál cestovního ruchu je jedním z ukazatelů hodnocení cestovního ruchu z hlediska přírodního a kulturního subsystému (tabulka 3). Jedná se o hodnocení obcí venkovského (V) a městského (M) prostoru prostřednictvím relativního ukazatele v přepočtu na 1 obec (www.czso.cz).

Tab. 3: Potenciál cestovního ruchu v Plzeňském kraji v roce 2001

	Potenciál cestovního ruchu – počet bodů											
	Na 1 obec						Na 1 km ²					
	Celkem		Za přírodní subsystém		Za kulturní subsystém		Celkem		Za přírodní subsystém		Za kulturní subsystém	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Plzeňský kraj	48,9	52,9	45,4	39	3,5	13,9	61,9	88,3	55,4	46,8	6,5	41,5
v tom okresy:												
Domažlice	48,1	72,2	42,8	43,6	5,3	28,6	58,9	74,1	51,0	46,2	8,0	28,0
Klatovy	56,1	109,0	52,0	62,0	4,1	47,0	70,9	120,9	65,1	66,7	5,8	54,2
Plzeň-město	-	51,8	-	32,5	-	19,3	-	164,1	-	44,7	-	119,3
Plzeň-jih	39,8	45,7	38,6	34,2	1,1	11,4	42,3	56,6	39,9	34,6	2,4	22,0
Plzeň-sever	50,3	44,3	48,3	41,2	2	3,1	61,7	53,0	56,2	45,4	5,5	7,6
Rokycany	38,7	42,3	37,0	33,3	1,7	9,0	42,0	58,5	39,2	38,4	2,8	20,1
Tachov	59,9	102	53,4	48,5	6,5	53,5	70,9	98,2	60,0	47,8	10,9	50,3

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava.

4.1 Rozvoj cestovního ruchu v Plzeňském kraji

Plzeňský kraj má nově zpracovanou *Koncepci rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje pro období 2014–2020*, která obsahuje analytickou a návrhovou část. V návaznosti na analýzu cestovního ruchu, jeho trendů, infrastruktury a nabídky jsou zpracovány strategické návrhy. Klíčovými návrhy koncepce jsou online propagace cestovního ruchu v řešeném území, příhraniční spolupráce, návrh a sezónnost produktů. V roce 2012 byla schválena *Koncepce rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Plzeňském kraji*. Cílem je zjištění aktuálního stavu sítě cyklistických tras a cyklostezek v kraji a navržení krátkodobých řešení vedoucích k rozvoji cyklodopravy a cykloturistiky na území Plzeňského kraje v období let 2013–2015 tak, aby byla zajištěna bezpečnost dopravy cyklistů. Snahou je podpořit využití jízdních kol i k dojížděcí do zaměstnání, do škol a úřadů.

Cestovní ruch v Plzeňském kraji je rozvíjen na základě dokumentu *Program rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje aktualizovaný ke dni 31. 12. 2007 – zkrácená verze*. Tento dokument schválilo Zastupitelstvo Plzeňského kraje 2. 5. 2007 a jsou v něm zpracovány nejnovější trendy, které mohou do budoucna ovlivnit vývoj cestovního ruchu v řešeném kraji. Jedná se o trendy domácího a zahraničního cestovního ruchu (sporty – cyklo, in-line, moto atd.), kongresová a incentivní turistika, venkovská turistika a hipoturistika, kulturní cestovní ruch (kulturní a historické památky, zábava, akce). Dále je zde kladen důraz na podmínky, díky kterým bude cestovní ruch rozvíjen, a tedy zvýšení kvality služeb (ubytování, servis atd.), poskytování informací (infocentra, mezinárodní informační centrum, webový portál, datová základna, rezervační systém, atd.) a rozšíření infrastruktury cestovního ruchu (dopravní dostupnost, podmínky pro pěší turistiku, ad.). Svou kapitolu tady má i SWOT analýza a cíle a priority rozvoje cestovního ruchu. Z tabulek 4 a 5 můžeme vidět, že některé z bodů SWOT analýzy se shoduje se SWOT analýzou týkající se České republiky vůbec.

SWOT ANALÝZA PLZEŇSKÉHO KRAJE

Tab. 4: SWOT analýza cestovního ruchu v Plzeňském kraji – slabé a silné stránky

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Výhodná poloha kraje z příjezdového pohledu - Největší zalesněná plocha ve střední Evropě - Dobré přírodní předpoklady pro rozvoj CR - Potenciál pro vodní sporty a rekreaci u vodních ploch - Významná kulturně-historická atraktivita (Jan Nepomucký, Chodsko, demarkační linie 2. sv. války) - Dostupnost regionu po silnici (dálnice) - Dostupnost Plzně a center venkovského osídlení - uspořádaná radiální silniční a železniční síť - Rozvoj aktivit a realizace systémových řešení Plzeňského kraje v oblasti organizace cestovního ruchu a marketingu 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozsáhlé nestabilní venkovské oblasti - Nedostatečná a málo účinná podpora malého a středního podnikání v sektoru cestovního ruchu - Horší stav některých přírodních, technických a kulturně-historických památek a atraktivit - Sezónně nevyvážená nabídka - Nižší úroveň bezpečnosti cyklo dopravy (cyklostezky) - Neostatečná dopravní obslužnost a služby na venkově a v příhraničních oblastech - Poměrně malý podíl zařízení cestovního ruchu splňující standard obvyklý v zemích EU - Absence celostátní propojenosti jednotlivých rezervačních a informačních systémů - Nedostatečné využívání potenciálu kulturní infrastruktury a oblasti kultury vůbec v cestovním ruchu

Zdroj: Stříbrná a kol., 2007; vlastní úprava.

Tab. 5: SWOT analýza cestovního ruchu v Plzeňském kraji – příležitosti a hrozby

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - Rostoucí poptávka po produktových balících volnočasových aktivit (cykloturistika, pěší a horská turistika, venkovská turistika a agroturistika, hipoturistika, sjezdové lyžování, běžecké lyžování, IN-LINE bruslení, moto, rodinná turistika, poskytování adrenalinových zážitků) - Růst poptávky po malých hostincích a tematických restauracích - Významně rostoucí cílové skupiny seniorů a zájemců o aktivní pobyty a venkovskou turistiku - Kulturní, poznávací (vzdělávací) cestovní ruch – školní zájezdy - Prodloužení sezónnosti - využití relevantních oblastí k aktivním formám odpočinku – turistika, cykloturistika, vodní sporty, lyžování 	<ul style="list-style-type: none"> - Poškození zdrojů cestovního ruchu (příroda, historické, architektonické, technické a kulturní atraktivity atd.) - Podcenění významu rozvoje cestovního ruchu pro vývoj malého a středního podnikání a pro tvorbu nových pracovních míst - Vysoký počet pro cestovní ruch nepřístupných nebo nevyužitelných oblastí, lokalit či objektů - Chátrání a znehodnocení památkových a krajinných prvků v důsledku nevhodných a necitlivých zásahů (větrné elektrárny) - Růst zájmu o zimní dovolené ve slunečných (přímořských) krajinách

Zdroj: Stříbrná a kol., 2007; vlastní úprava.

CÍLE A PRIORITY ROZVOJE

- **Vytvoření příznivého image Plzeňského kraje, zvýšení jeho přitažlivosti, informace**

Posílení přitažlivosti kraje s bohatým kulturním a přírodním potenciálem a zachovalou přírodou zvýšením mezinárodního podvědomí, prostřednictvím prezentací regionu na výstavách cestovního ruchu s přitažlivými nabídkami produktů.

- **Infrastruktura cestovního ruchu**

Vytváření venkovního informačního systému (směrovky, poutače) vytvoření systému integrované dopravy, podpora budování zařízení a komplexů pro volnočasové a sportovní aktivity využitelné i za klimatické nepřízně a v mimosezónním období, podpora vytváření zábavních parků. Podpora budování zázemí pro vodácké sporty, rybářskou turistiku, kulturního cestovního ruchu. Rekonstrukce, modernizace a budování infrastruktury cestovního ruchu, rozvoj doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, obnova a rozšiřování turistických stezek, zejména příhraničních.

- **Služby cestovního ruchu**

Zajištění kvality služeb a podmínek pro rozvoj historického a kulturního dědictví, regionální soutěže zařízení služeb a udělování certifikace.

- **Produkty cestovního ruchu**

Využití tradičních akcí a slavností pro zvýšení návštěvnosti a prodloužení sezóny. Obnova center a významných částí venkovských sídel s předpoklady pro venkovský cestovní ruch (konceptní urbanistické úpravy, doplnění a úpravy veřejných ploch vč. urbanistické a krajinné zeleně, odpočívadel, pěších cest a drobné architektury), podpora budování zařízení pro agroturistiku vč. hipologických stezek, podpora systému regionálních a nadregionálních bezpečných cyklotras, podpora tradiční lidové kultury a řemesel, podpora vzniku areálů aktivní turistiky s nabídkou doplňkových služeb (ubytování, stravování, outdoor + indoor aktivity, servis, instruktážní kurzy, aktivní programy).

- **Marketing cestovního ruchu**

Zajištění sítě propojených turistických informačních center, Podpora propagace a prodeje regionálních, subregionálních a mikroregionálních produktů, Tvorba a koordinace turistických programů a regionálních okružních tras, Tvorba nových moderních produktů cestovního ruchu – cestovní ruch (ozdravné pobyty, pobyty rodin s dětmi, pobyty seniorů a handicapovaných občanů), rekreačně- sportovní aktivity (golf, vodáctví atd.)

- **Management cestovního ruchu**

Rozšíření nabízených služeb infocenter (internet, škála dostupné regionální turistické literatury, volné propagační materiály turistických cílů, ubytování atd.) a propojení infocenter regionu. Zlepšení spolupráce a komunikace kraje, města Plzně a subjekty operujícími v oblasti cestovního ruchu v rámci celého Plzeňského kraje (např. formou každoročního informativního setkávání).

- **Lidské zdroje**

Využití potenciálu místních pracovních sil, podpora vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu a zakládání živností a malých podniků.

- **Ochrana a obnova přírodního, historického a kulturního bohatství pro cestovní ruch**

Zajištění trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu, ochrana a údržba kulturně-historických památek, technických památek a přírodních atraktivit, péče o rozvoj tradiční lidové kultury, podpora tradičních akcí (Stříbrná a kol. 2007).

4.2 Venkov v Plzeňském kraji

Pro Plzeňský kraj je typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním, chybí zde města střední velikosti, struktura středisek je v porovnání s ČR atypická. Následující údaje jsou zpracovány k 31. 12. 2008. Venkovský prostor se rozléhá na třech čtvrtinách celkové plochy kraje (74,6 %). Z celkové populace regionu zde žije 26,8 % obyvatel, průměrná hustota obyvatel odpovídá 27,1 obyvatel/ km². Největším okresem je okres Klatovy, který čítá 25,7 % území plochy. Největší rozlohu má tento okres i co do plochy venkovského prostoru, a sice 84,1 %. Je to dáno zejména rozdrobenou sídelní strukturou a množstvím malých obcí. Z hlediska dopravní dostupnosti žije nejvíce obyvatel venkovských oblastí v časovém pásmu 30–59 minut.

V Plzeňském kraji žilo 569 627 obyvatel k 31. 12. 2008, z toho ve venkovském prostoru téměř jedna třetina (26,8 %). Z hlediska věkové struktury je nejnižší procentní zastoupení obyvatel ve věkové skupině od 0 do 14 let. I když zdánlivě jsou podíly v obou vymezených prostorech téměř vyrovnány, přesto se jistá převaha objevuje ve věkové skupině dětí do 14 let ve venkovském prostoru (o 0,6 procentního bodu). V některých okresech (např. Klatovy – 41,1 let, Plzeň-jih – 42,1 let, Rokycany – 41,9 let) převyšuje průměrný věk na venkově krajský průměr (40,6 let).

Porovnáním celkového přírůstku obyvatel rozdílem roků 2001 a 2008 zjistíme, že se podíl městského obyvatelstva snižuje, výjimku tvoří okresy Plzeň-jih, Plzeň-sever a Plzeň-město.

Ve venkovských oblastech Plzeňského kraje žije převaha obyvatel se základním a nižším vzděláním (bez maturity). V městském prostoru naopak s úplným středním, vyšším a vysokoškolským. Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním je ve venkovském prostoru o 9,2 procentního bodu vyšší než v městském. Stejně tak v kategorii vyučených a středně odborného vzdělání bez maturity, zde je vyšší o 5,7 procentního bodu (www.czso.cz).

4.3 Region Klatovsko

Okres Klatovy na severu sousedí s okresem Plzeň-jih, na západě s okresem Domažlice, na východě s okresy Strakonice a Prachatice a jižní část okresu, zahrnující CHKO a NP Šumava, sousedí v SRN. Jak můžeme vidět v tabulce 3, má největší počet bodů ukazatele potenciálu cestovního ruchu ve venkovském prostoru právě okres Klatovy. A to jak v přepočtu na 1 obec, tak v přepočtu na km². Venkovské oblasti zde dávají prostor pro rozvoj agroturistiky, cykloturistiky, turistiky pěší i vodní, v horských oblastech v zimních měsících i pro zimní sporty – sjezdování, běžecké lyžování a snowboarding (www.czso.cz).

CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Kromě *Národního parku* a *Chráněné krajinné oblasti Šumava* je v klatovském okrese jmenováno *12 přírodních rezervací* (např. Borek u Velhartic, Prácheň, Milčice, Jelení vrch), *2 národní přírodní památky* (Americká zahrada, Pastviště u Fínů) a *12 přírodních památek* (Tupadelské skály, Strašínská jeskyně, Loreta, Velký kámen, ad.). K ochraně přírody jsou zřízeny *4 přírodní parky*, a to: Buděticko, Kochánov, Kašperská vrchovina a Plánický hřeben (Tremlová, Hubený, 2000).

Mimo přírodních chráněných území se v okrese Klatovy nachází také památkově chráněná území. Mezi nimi jsou *městské památkové zóny* (Městská památková zóna Klatovy a Městská památková zóna Strážov, **Městská památková zóna Rabí**), *vesnické památkové zóny* (Vesnická památková Poleň, Vesnická památková zóna Ostřetice), *Krajinná památková zóna Chudenicko* a *Ochranné pásmo hradu Švihov* (www.klatovy.cz).

HRADY, ZÁMKY

Město: vodní *hrad Švihov*, *zámky* Bystřice na Úhlavou, Horažďovice, Chudenice, Zelená Hora u Nepomuka

Venkov: *hrady* Kašperk, Velhartice, Klenová, **Rabí**, *zámky* Karlov, Jindřichovice, Ježovy, Bezděkov u Klatov, Nalžovské Hory, **Chanovice** a Žinkovy, *zřícenina hradu Prácheň*.

MUZEA, GALERIE

Město: Muzeum Šumavy Sušice, Křižíkovo muzeum Plánice, Muzeum královského hvozdu Nýrsko, Galerie u Bílého jednorožce Klatovy, Vlastivědné museum dr. Hostaše v Klatovech, Katakomy Klatovy, expozice Skašovské hračkářství Měčín.

Venkov: Muzeum Hory Matky Boží, Lidová architektura Petrovice, *Galerie Nositelů lidových tradic Chanovice*, Pivovarnické museum Oselce.

ROZHLEDNY

Město: Svatobor v Sušici, Bolfánek u Chudenic.

Venkov: *rozhledna Chlum (Chanovice)*, Poledník (nad Prášílským jezerem), Na Sedle u Albrechtic (Sušicko).

PĚŠÍ TURISTIKA

Pro pěší turisty nabízí okres Klatovy širokou škálu naučných stezek a okruhů. Návštěvníci se mohou vydat jak do přírody tak do prostředí kulturních památek. Asi nejvíce atraktivní je příroda Šumavy. Z měst jsou to pak Klatovy a Švihov, oblíbený je i výšlap na hrad Kašperk. Velmi oblíbené spojení přírody a historie je kolečko Klatovy – Tajanov – Tupadly – Tetětice – Drslavice – Klatovy, odkud je krásný pohled na celé město z drslavické stráně. Z naučných stezek může zaujmout například Naučná stezka Povydrří (Čeňkova Pila – Antýgl) s červeným turistickým značením, Naučná stezka Tříjezerní slat', kterou prochází asi 250 m dlouhý okruh, vysvětlující vznik a vývoj této oblasti nebo stezka Sušická Pavučina. Tato síť pěších tras má celkem 8 tématicky zaměřených stezek značených pavučinkami. Každá trasa má svou barvu a svůj název, např. „Královský okruh“ vede po zlaté pavučině a upozorňuje na nejstarší sušické památky, dětem je určeno „Zábavné putování podél řeky Otavy“ a historicky zaměřená je trasa po žluté pavučině, která prozrazuje něco o historii sirkařství.

CYKLOTURISTIKA

Klatovsko má poměrně hustou síť cyklotras, která má díky velkému množství polních a lesních cest příhodné podmínky pro další rozvoj. Díky Koncepti rozvoje cykloturistiky a cyklo dopravy v Plzeňském kraji jsou každým rokem cyklotrasy

rozšiřovány. V roce 2014 byl například u Švihova nově otevřen úsek cyklotrasy č. 38, který spojil město s 11 kilometry vzdálenými Klatovy souvislou bezpečnou trasou. Vznikl tak jeden z nejdelších souvislých úseků cyklostezky v Plzeňském kraji, jehož součástí jsou cyklisty a bruslaři hojně využívané úseky cyklostezek a přístupových komunikací od Běšin přes Klatovy až po Švihov, je součástí mezinárodní dálkové cyklotrasy Plzeň – Klatovy – Železná Ruda – Deggendorf – Mnichov. Podél nenáročných cyklotras č. 38 a v blízkém okolí se nachází množství atraktivních turistických cílů, sportovních a rekreačních areálů.

HIPOTURISTIKA

Hipoturistika je kombinací rekreace a jízdy na koni. Trávení volného času v sedle je obecně čím dál vyhledávanější a oblíbenější způsob relaxace. I v tomto regionu je tento druh turistiky stále více rozšiřován (Ranč Fantasie (Kolinec), Calverova farma (Klatovy), Western ranč Podolí, Jízdárna Vrabcov, Jízdárna Divišov). Nejdelší koňská stezka vede od Javorníku po Všeruby a její délka čítá 80 km. Od Javorníka navazuje hipostezka na hipostezky jihočeské, přes Pohorsko, kolem hradu Kašperk do Hartmanic, dále přes Keply do Městiště, Úborska, Pocinovic, Chodské Lhoty, odkud lze dále pokračovat k hraničnímu přechodu Všeruby. Trasy jsou doplněny přístřešky s odpočívadly pro jezdce, úvaziště či informační tabule s mapu záchytných bodů. V jednotlivých zastávkách je možné se ubytovat a jsou zde připraveny stáje, které jsou většinou součástí farem nebo rančů s chovem koní a některé z nich koně i zapůjčují. Celý projekt byl podpořen z prostředků INTERREG IIIA, který neslo město Hartmanice s německou partnerskou obcí Rinchnach (www.turisturaj.cz).

AGROTURISTIKA A EKOAGROTURISTIKA

Mezi další způsoby, jak trávit volný čas je agroturistika nebo ekoagroturistika. Můžeme je charakterizovat jako turistiku ve venkovských podmínkách, která může být doplněna dobrovolnou zemědělskou prací. Cílem je poznat venkovský život a být v kontaktu s domácími zvířaty. Ekoagroturistika se navíc vyznačuje tím, že je provozována na certifikované ekologické farmě a nepoužívá při výrobě rostlin a chovu zvířat žádné chemické přípravky a hnojiva (www.ptejteseknihovny.cz).

Výběr míst pro agroturistiku a ekoagroturistiku:

Ekofarma Šumava (Horní Polánky – Nýrsko) – aktivní podílení se na chodu farmy (péče o zvířata s hospodářem, sečení luk, sušení sena, balení sena, balení senáže, samosběr ovoce), možnost odběru produktů (hovězí, jehněčí, vejce, mošty, ovoce), jízda na koních s doprovodem. K ubytování je poskytnut čtyřlůžkový apartmán s možností přistýlky (až tři lůžka) nebo dřevěný srub. Okolí nabízí řadu turistických cílů (vodní nádrž Nýrsko, šumavský vodopád Bílá strž, Přírodní památka Královský hvozd, Naučná stezka Úhlavským luhem – Hamry), které lze navštívit i s certifikovaným průvodcem Šumavou Dušanem Lehockým, majitelem farmy (www.ekofarmasumava.eu).

Calverova farma (Habartice – Klatovy) – rodinná farma s chovem koní a herefordského skotu, nabídka ochutnávky ekologického koziho mléka a produktů z něj. Možnosti vyjížďky na koních do přírody, ubytování přímo na chatě nebo na 1,5 km vzdálené, „Na Hájovně“ (ložnice: 2 palandy po 2 lůžkách + rozkládací dvoulůžková pohovka, obývací: rozkládací dvoulůžko, dále je možno navýšit počet nocležníků spaním ve spacácích na zemi, nebo přes léto lze postavit na zahradě libovolný počet stanů). Další možnosti v okolí jsou golfové hřiště, přírodní koupání (přírodní koupaliště Hnačov), lyžování, rybolov, pěší turistika, cykloturistika (hrad Rabí, Velhartice, Nalžovské Hory, Sušice, Klatovy).

Ranch Vogelsang (Kašperské hory) – rodinná chata ve westernovém stylu zaměřená na chov koní, která se mimo jiné proslavila v seriálu „Policie Modrava.“ Ubytování lze ve 2 a 4 lůžkových pokojích. Možnosti v okolí – houbaření, rybolov, přírodní koupání, lyžování (Ski areály Kašperské Hory, Zadov), pěší turistika, cykloturistika (hrad Kašperk, Obří hrad, Muzeum Šumavy v Kašperských Horách), aktivity spojené s chovem koní.

Ekofarma Bílek (Kochánov) – možnost seznámení se s šetrným způsobem života lidí, životem na farmě s chovem masného skotu a ovcí. Farma se také zabývá údržbou krajiny. Návštěvníci zde mohou potkat i drobnější hospodářská zvířata jako jsou kanadská pastevní prasata, kamerunské zakrslé kozy, páva s pávicí, perličky, slepice, kočky, v oboře pak daňky a muflony.

Farma Busil (Hartmanice – Kochánov) – zabývá se chovem skotu, nabízí ubytování v kempu, pro karavany nebo stany, nebo dvoulůžkových chatkách a možností zapůjčení jízdních kol.

Agroturistika Rudová (Vojetice) – ekologická farma s chovem skotu a nabídkou vlastních produktů, možnost zajištění jízdy na koních a poníkách.

LYŽOVÁNÍ

Pro příznivce zimních sportů jsou zde dobré podmínky pro sjezdové lyžování i pro běžecké lyžování.

Sjezdové lyžování nabízí hned několik Ski areálů napříč Klatovskem (Ski areál Špičák – různé délky sjezdovek, Ski areál Belveder – délka nejdelší sjezdovky je 500 m, Ski areál Pancíř, Ski areál Kašperské Hory – délka sjezdovky 540 metrů, Lyžařský areál Vyhlídka Hojsova Stráž, Aktivita park Kocourov – délka sjezdovky 600 m, LA Samoty Železná ruda, Lyžařský areál Hartmanice) a některé z nich provozují i večerní lyžování s osvětlenou sjezdovkou. Většina z nich nabízí pro malé děti také lyžařské školy.

Běžecké trasy jsou na Šumavě pravidelně upravovány. Nejznámější trasy jsou: Okruh Železná Ruda > Jezero Laka > Gerlova Huť > Železná Ruda (délka: cca 28 km),

Okruh Železná Ruda > Gerlova Huť > Hofmanky > Belveder > Železná Ruda (délka: cca 19 km),

Běžecká trasa Špičácké Sedlo > pod Pancířem > Hojsova Stráž (délka: 8 km),

Modrava > Černohorská nádrž > Filipova Huť > Horská Kvilda > Kvilda (délka: 18 km),

Běžecká trasa pramen Vltavy > Černá hora > Ptačí nádrž > Ztracený > Březník > Modrava (délka: 17 km),

Okruh Kvilda > pramen Vltavy > Bučina > Kvilda, délka 17 km (www.sumavanet.cz).

KOUPÁNÍ

V letních měsících umožňuje koupání v přírodě rybník Hnačov – největší rekreační rybník v okrese, rybník Valcha u Zavlekova s autocampem – klidné prostředí obklopené lesy, rybník Bušek u Velhartic – pozvolný částečně písčité vstup, skluzavka pro děti, říční koupaliště Na Fufernách v Sušici – levý břeh Otavy je vydlážděný, travnatá pláž pro odpočinek. Umělá koupaliště jsou vybudována například v Kolinci (plavecký bazén dlouhý 50 m, střední bazén 25 m, brouzdaliště pro děti se skluzavkou), v Žihobcích (možnost ubytování v chatkách), koupaliště v Běšínách (koupaliště součástí areálu Eurocamp, vybaven saunou, tenisovými kurty,

hřištěm na plážový volejbal nebo minigolf) a v Nýrsku (plavecký bazén, skokanský můstek, brouzdaliště pro děti).

VODÁCTVÍ

Pro vodáctví je velmi známá a populární řeka Otava. Horní tok - od kamenného mostu na Čeňkově pile k mostu v Radešově je sjízdný pouze na jaře a po deštích. Délka tohoto úseku je přibližně 6 km a patří mezi nejhezčí, protože prochází údolím s lesy. Údolí středního toku o délce 17 km se otevírá a mění na louky, sjízdný je taktéž pouze na jaře a po deštích a končí v Sušici. Trasa ze Sušice k ústí do Vltavy u Zvíkova je dlouhá 90 km a sjízdná celoročně. Po cestě je mnoho zastávek a kempů, například Žichovice (*poblíž Rabi*), Horažďovice, Katovice, Strakonice, Štěkěň, Písek, Vojníkov. Otava je téměř po celé délce přístupná velmi dobře, jak ze silnice, tak ze zastávek veřejné dopravy. Pro vodáky je vhodná i řeka Úhlava, sjízdná v délce 90 km, od přehrady Nýrsko, na jaře a při jejím vypouštění, až k soutoku s řekou Radbuzou. Oblíbenou částí je úsek Přeštice, Plzeň. Utábořit se je možné například v Nýrsku, Přešticích nebo v Beňovech (www.raft.cz).

RYBAŘENÍ

Rybařit může pouze ten, kdo má povolení od Českého rybářského svazu (ČRS) a to v místech tomu určených. Revíry Místní organizace Klatovy jsou pstruhové na tocích *Jelenka*, *Poleňka* a *Úhlava* (část 7) a mimopstruhové na tocích *Točnický potok*, *Úhlava* (část 5 a 6). Další revíry ČRS jsou toky Bradlava, Merklínka, Radbuza, Starý Potok, Zubřina, Úslava, Chodská Úhlava, ad.

Firma Klatovské rybářství provozuje chov ryb na více než 2200 ha rybníků. Pro sportovní rybolov jsou vyčleněny některé z nich, např. rybníky Labuť, Čepinec, Kacerna, Zmrzlík, Dolní Škviřín. Mezi lovené ryby patří kapři, candáti, líni a štiky. Každý rybář musí mít povolenku, kterou si zakoupí u hrázných, může být jednodenní, týdenní, i sezónní. Na každém z rybníků platí zvláštní rybářský řád, který se musí dodržovat (fitbaits2.webnode.cz).

5. METODIKA PRÁCE

Pro vypracování diplomové práce byl v první řadě zpracován teoreticko-metodologický základ pro empirické šetření potenciálu cestovního ruchu ve dvou venkovských obcích. Tento teoreticko-metodologický základ byl zpracován v podobě literární rešerše z odborné české i zahraniční literatury týkající se venkovského prostoru, venkovského cestovního ruchu a jeho komplexního rozvoje.

Pro zmapování potenciálu cestovního ruchu Plzeňského kraje a regionu Klatovska byla využita data z internetových zdrojů, oficiálních stránek, Českého statistického úřadu, strategických rozvojových dokumentů, portálů poskytujících ubytování na venkově a v neposlední řadě i odborné regionální literatury.

V druhé pasáži diplomové práce byla komparativní empirická studie rozdělena na dvě části. V prvním celku byla zpracována objektivní data získaná ze statistických údajů, oficiálních stránek a odborných publikací vybraných obcí a územních plánů (využita technika - studium dokumentů), která posloužila jako geografická, sociodemografická a historická charakteristika. Krajinný potenciál a využití území (land use) obcí byl zpracován pomocí programu ArcGIS Desktop 10 za využití WMS služeb z portálu Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. K doplnění první části byly jednotlivé obce zdokumentovány pomocí fotografií, které jsou zařazeny do sekce Přílohy.

Druhý celek je zaměřen na komparaci potenciálu cestovního ruchu za pomoci odborných metodik zpracovaných autory, které se zabývají danou problematikou (Bína, 2002; Vystoupil, 2006). Dále jsou zde zaznamenána získaná subjektivní data, která vyjádřila názor části obyvatel na danou problematiku a kde bylo využito techniky sociologického výzkumu – neformální rozhovor podložený dotazníkem (příloha č. 3) a zúčastněné pozorování. Dotazníkové šetření bylo provedeno formou osobního dotazování s jednotlivými obyvateli obou obcí a proběhlo v červenci a srpnu roku 2014. O vyplnění dotazníků byli v obcích požádáni náhodně vybraní trvale žijící obyvatelé, přičemž cílovou skupinou byli obyvatelé nad 15 let. Celkem bylo získáno 95 dotazníků z obou obcí. Výsledky byly zpracovány formou grafů v tabulkovém procesoru Microsoft Excel a následně vyhodnoceny. Pro kvalitu diplomové práce a splnění cílů byly použity metody sociologického výzkumu, které uvádí například Hendl (2008).

Obce byly vybrány na základě významnosti kulturního potenciálu. V obci Rabí se nachází Národní kulturní památka, která je proslulá díky své historii, čímž láká návštěvníky sama o sobě. Mimo jiné se objevila i v některých českých a zahraničních filmech. Obec Chanovice se ale proslavila až v nedávné době, a musela se o to sama zasloužit například opravou zámku, vybudováním rozhledny, zprovozněním galerie a ve spolupráci s Vlastivědným muzeem dr. Hostaše v Klatovech také skanzenu. O to vše musela mít zájem a důležitou roli zde zahrála i členství v různých spolcích a podpora kraje.

5.1 Hypotézy

Terénní šetření bude prováděno prostřednictvím vstupních hypotéz, které byly určeny na základě zpracovaných materiálů.

- 1) V obou obcích je na dobré úrovni přírodní potenciál, a tím je splněna základní podmínka existence venkovského cestovního ruchu.
- 2) Cestovní ruch zlepšuje v obci zaměstnanost a příjmy podnikatelů i obce.
- 3) Historická kulturní památka známá v celé republice je pro návštěvníky přitažlivější, než uměle vytvořené atraktivita.

6. VÝSLEDKY A ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU

6.1 Charakteristika obce Chanovice

6.1.1 Poloha a základní fyzicko-geografické informace

Sídlo Chanovice se nachází v trojúhelníku měst Horažďovice – Blatná – Nepomuk, v okrese Klatovy, v kraji Plzeňském při hranici s Jihočeským krajem – mapa 1. Nejbližše položené je město Horažďovice, vzdálené 10 km. Přesné GPS souřadnice jsou S 49° 24' 19,70'' a V 13°43'0,70''. Sídlo má periferní polohu – leží mimo významné dopravní trasy a poměrně daleko od větších středisek osídlení (28 km do Strakonice, do okresního města Klatovy, které leží 35 km daleko, se cestuje hromadnou dopravou déle než hodinu). Celou obec tvoří celkem šest místních částí, a to Chanovice, Černice, Defurovy Lažany, Dobrotice, Holkovice a Újezd u Chanovic. Počet obyvatel obce dosahoval k 31. 12. 2013 přesně 708 obyvatel, přičemž v sídle Chanovice bylo 390 obyvatel. Plocha obce činí 1968 ha. Řešené území se skládá ze šesti katastrálních území – Chanovice, rozloha dosahovala 459 ha – mapa 2, Černice u Defurových Lažan, Defurovy Lažany, Dobrotice u Chanovic, Holkovice, Újezd u Chanovic (Hlůžková, 2011; www.risy.cz).

Ačkoliv jsou Chanovice relativně blízko Šumavy, patří z hlediska *geomorfologie* do Středočeské pahorkatiny, která je součástí soustavy Českomoravská vysočina a provincie Česká vysočina. Celý mikroregion Chanovicka můžeme zařadit do Horažďovické pahorkatiny, jež je součástí orografického celku Blatenská pahorkatina. Nejvyšším vrcholem je Ostrý vrch s nadmořskou výškou 612 m. n. m. vzdálený přibližně jeden kilometr severozápadně od Chanovic. Dalším významným vrcholem je vrch Chlum vysoký 609 m n. m. (Bína, Demek, 2012).

Geologicky můžeme Chanovice umístit na jeden z masivů hlubinných vyvřelých hornin, na tzv. středočeský pluton. Hlavní horninovou sloužkou je grandiorit (hornina příbuzná žule), který je pro své vlastnosti velmi vhodným stavebním a dekorativním materiálem, a proto je v okolí Chanovic těžen. Kvůli převaze této horniny dominují na Chanovicku písčité půdy s půdním typem kambizemě (hnědé půdy) s malým obsahem humusu a živin (Valtr, 2010).

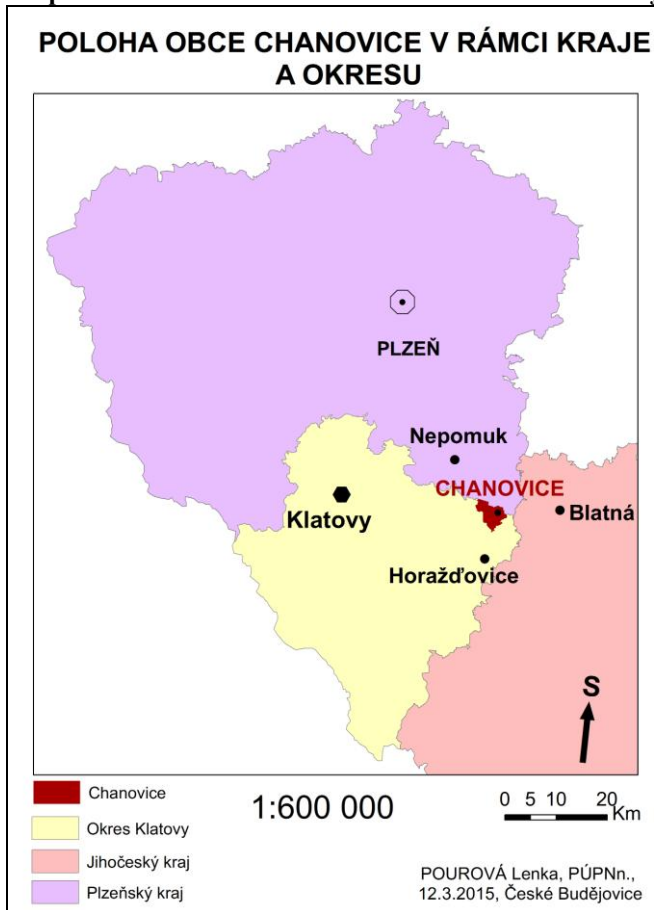
Katastrální území sídla patří do mírně teplé *klimatické* oblasti (MT7). Léto zde bývá standardně dlouhé, mírné a suché, zima průměrně dlouhá, mírně teplá, mírně suchá s relativně krátkým trváním sněhové pokrývky, 50–70 dní (Quitt, 1971). Průměrná roční teplota je zde 6 až 7 °C a průměrné roční srážky se pohybují

okolo 600 mm. Průměrné lednové teploty dosahují -2 až -3 °C. V zimním a podzimním období se zde můžeme prakticky pravidelně setkávat s teplotní inverzí, která je obvykle ve vrstvě 500–600 m n. m. (Tolasz, 2007).

Celá obec Chanovice se nachází na rozvodí povodí řek Otavy, Lomnice a Úslavy. Porovnáme-li tuto oblast s okolím je výše položená, takže sem nepřitéká žádná voda z výše položených míst a reliéf neumožňuje, aby *vodní toky* nabraly na síle a na objemu. Proto zde jsou pouze vodní toky malé, zejména potůčky a strouhy. Mají malý průtok, který závisí na vydatnosti srážek. Díky charakteru podloží voda rychle odtéká a neukládá se v podzemí. Přímo v Chanovicích pramení Svěradický potok, který vytéká z rybníku Ohrada a pokračuje v jižním směru Březového potoka, kde se vlévá do Březového potoka. Do Svěradického potoka ústí několik dalších bezejmenných potůčků, které utváří rozvětvenější charakter tohoto povodí. Dalším významným potokem je Hradištský potok pramenící nedaleko Chanovic u Nové Vsi. Díky utváření terénu se v okolí Chanovic vyskytuje mnoho *rybníků a mokřadů*, které představují biologicky velice cenné biotopy. Mezi největší rybníky v bezprostřední blízkosti samotných Chanovic patří Starý rybník, Kozeďře, Vidlák a Žabíkůch na Hradištském potoce. Svěradický potok sbírá vodu z Panenského rybníka a z Morávky. Z dalších budu jmenovat ještě rybník Vicín a Hluboký rybník jižně od obce. Všechny tyto rybníky se vyznačují menší hloubkou, a proto se využívají jako rybníky tzv. plůdkové. Voda se v nich lépe prohřeje a plůdky ryb se pak lépe vyvíjí. Tyto ryby se po roce vyloví, vysadí se do větších rybníků nebo prodají (Čada, Suda, 2009).

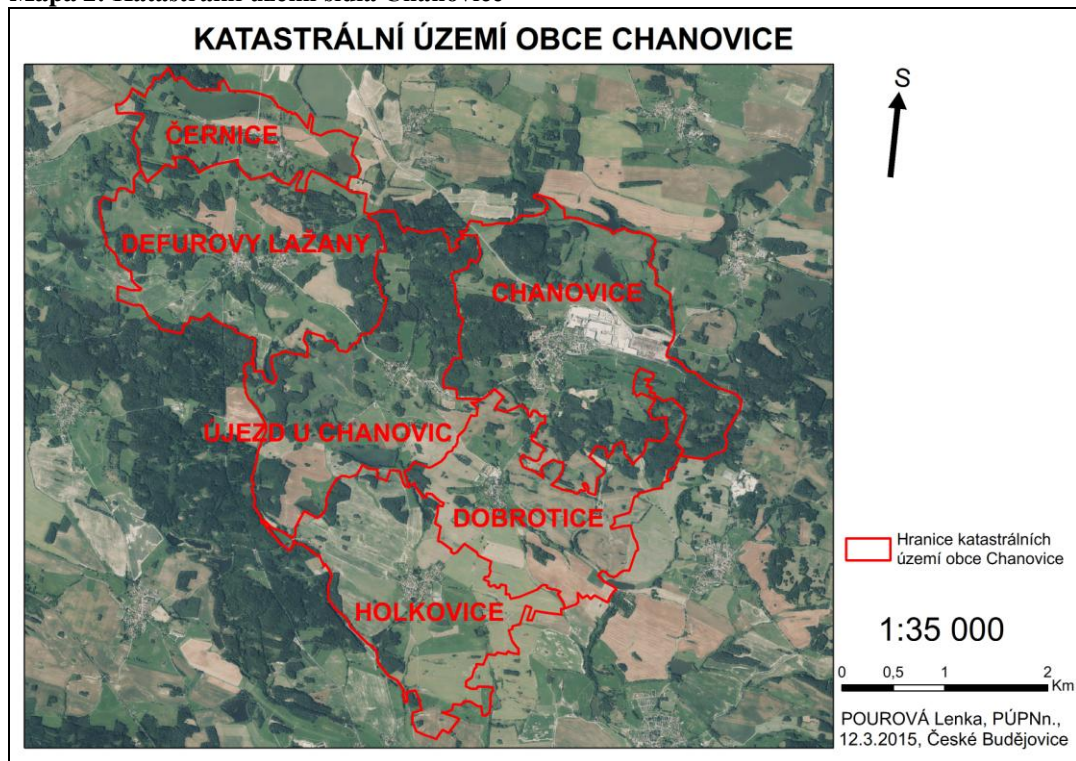
Zdejší krajinu lze považovat za krajinu tzv. *lesní zemědělskou* (podíl zemědělské půdy je 65 % a lesní půdy 22 %). Většina polí a luk je v rovinatém terénu. Místa, kde není možné mechanizované zemědělství, zarůstají dřevinami nebo jsou zalesněna. Převládají lesy jehličnaté nebo smíšené. Z *hlediska zemědělských výrobních typů* obec Chanovice spadá do bramborářské výrobní oblasti (B2). Díky chudé půdě se zde pěstují především brambory, obiloviny, řepka olejka a krmné plodiny; kukuřice, jetel (Čada, Suda, 2009).

Mapa 1: Poloha sídla Chanovice v rámci Plzeňského kraje



Zdroj: WMS služby ČÚZK, 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

Mapa 2: Katastrální území sídla Chanovice



Zdroj: WMS služby ČÚZK, 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

6.1.2 Charakteristika obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva obce je přehledně uvedena v tabulce 6. Lze vyčíst, že věkové složení je vcelku příznivé, zejména vzhledem k faktu, že se jedná o malou obec, která je relativně vzdálena od většího města. Nejvíce početná skupina je v kategorii 30–39 let, a to 111 obyvatel. Celkový podíl žen je jen o něco málo nižší než u mužů. V jednotlivých kategoriích od padesáti let je mužů méně. Není to nic překvapivého, v různých odborných publikacích se můžeme dočíst, že se obecně muži dožívají nižšího věku než ženy.

Tab. 6: Obyvatelstvo podle věku – obec Chanovice

Kategorie	Muži	Ženy	Celkem	Podíl (%)
0 - 14	45	42	87	12
15 - 19	16	16	32	5
20 - 29	57	41	98	14
30 - 39	58	53	111	16
40 - 49	58	35	93	13
50 - 59	47	50	97	14
60 - 64	22	32	54	8
65 - 69	23	26	49	7
70 - 79	25	28	53	7
80 a více	10	24	34	4
Obyvatelstvo celkem	361	347	708	100
Podíl (%)	51	49	100	

Zdroj: Průběžná registrace k 31. 12. 2013; vlastní úprava.

Další informace o obyvatelstvu obce, resp. o jeho migračních zvyklostech a ekonomické aktivitě, přináší následující tabulka 7. Obec Chanovice má celkem 374 ekonomicky aktivních obyvatel, což je z celkového počtu obyvatel obce (viz tabulka 3) přibližně 52 % obyvatel. Mimo obec Chanovice vyjíždí do zaměstnání celkem 64 % obyvatel. Myslím si, že je to poměrně velká část, přestože se v sídle nachází rozsáhlá firma Haas Fertigbau, která by měla být hlavním zaměstnavatelem obyvatel obce i okolních obcí. Nicméně důvodem zřejmě je to, že v poslední době firma velkou řadu svých pracovníků propustila, a proto nezbyvalo nic jiného, než hledat práci mimo obec, mimo okres, mimo kraj či do konce Českou republiku (2 % vyjíždějících do zaměstnání pracuje v zahraničí).

Tab. 7: Vyjížd'ka za prací – obec Chanovice k 26. 3. 2011

Ekonomicky aktivní	Obec Chanovice	Podíl (%)
Ekonomicky aktivní celkem	374	100
Ekonomicky aktivní muži	211	56
Ekonomicky aktivní ženy	163	44
Vyjížd'ka do zaměstnání celkem	147	100
V rámci obce	53	36
V rámci okresu	56	38
Z toho v rámci kraje	21	14
Z toho do jiného kraje	14	10
Do zahraničí	3	2
Vyjíždějící do zaměstnání mimo obec celkem	94	64

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava.

V tabulce 8 je charakterizováno ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví. Není překvapením, že největší podíl má průmysl a stavebnictví (62%), díky již zmiňované firmě Haas Fertigbau, která má nyní okolo 500 zaměstnanců. Mohlo by se zdát, že lidé na venkově budou nejvíce zaměstnáni v zemědělství, protože právě to jej vždy neodmyslitelně spojovalo. Nicméně v okolí obce není dostatek pracovních míst v tomto oboru. Na druhém místě je pak se 24 % zaměstnáno nejvíce z ekonomicky aktivního obyvatelstva ve službách, přímo v odvětví ubytování a stravování jsou to 2 %.

Tab. 8: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví k 26. 3. 2011 – obec Chanovice

Ekonomicky aktivní	Obec Chanovice	Podíl (%)
Ekonomicky aktivní zaměstnaní	344	100
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví	zemědělství, lesnictví, rybolov	8
	průmysl a stavebnictví	52
	ubytování a stravování	2
	ostatní služby	24
	nezjištěno	14

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava.

6.1.3 Dopravní infrastruktura, zařízení služeb a technická vybavenost

Okresní komunikace Defurovy Lažany – Újezd – Chanovice byla postavena již mezi lety 1934–1935. Významnými silnicemi, které propojují obec s okolím, jsou dále státní silnice II. třídy č. 188 Nepomuk – Defurovy Lažany – Horažďovice a č. 186 Klatovy – Defurovy Lažany, na něž navazují méně významné cesty III. třídy č. 1881, 1882. Místní komunikace do jisté míry doplňují zdejší řídkou komunikační síť a vytvářejí v obci nepravidelnou síť silnic, cest a ploch určených především historickým vývojem zástavby a terénními překážkami. Místní, doplňkové, komunikace umožňují dopravní obsluhu zastavěných částí obce v návaznosti na silnice III. třídy. Převážná část místních komunikací byla budována jako přístupová cesta k jednotlivým roztroušeným objektům. Problém, který trápil Chanovice minulých 15 let, byla veliká doprava přes střed sídla, kde denně projelo až 400 nákladních automobilů a kamionů tam a zpět do místní dřevozpracující firmy. Potíž byla vyřešena obchvatem kolem Chanovic dlouhým pět a půl kilometru, který se povedl vystavět za pomoci Plzeňského kraje a dotací z Evropské unie (Pourová, 2013).

Provoz těžkých aut ale zapříčinil špatný stav komunikací. V roce 2012 se proto upravily asfaltové povrchy, vystavěly nové chodníky a odvodnění komunikací (Valtr, 2010; starosta obce Petr Klásek).

Občanská vybavenost a zařízení služeb a technická infrastruktura je zachycena v tabulce 9 a 10, které jsem sestavila po vzoru knihy Venkovský prostor 2. díl – Územní plánování vesnice a krajiny (Sýkora, 1998). Z tabulky je patrný rozptyl služeb z geografického pohledu, když některé služby jsou dostupné až v Horažďovicích. Za zmínku stojí přítomnost základní devítileté školy a mateřské školy. V současné době ale musí řešit nedostatek dětí, přestože se škola snaží svázat děti obecním autobusem z okolních vesnic a v sídle Chanovice se nachází dětský domov, jehož majitelem je Dětský domov Kašperské Hory. O budoucnosti této základní školy se rozhodne v následujících měsících. Pohlédneme-li na zdravotnické služby, nejsou až tak dostačující, nejbližší obvodní lékař a zubař je v Horažďovicích, nicméně alespoň dětský obvodní lékař sem dojíždí jednou týdně na několik hodin. Lidé nejčastěji dojíždí za službami do Horažďovic, Blatné, Strakonice a Sušice.

Oblíbená je místní tělocvična v zámeckém areálu, která je vybavena na míčové hry, gymnastiku, ale i florbal. V zámeckém areálu je umístěna knihovna s veřejně přístupným internetem.

Tab. 9: Služby v sídle Chanovice a okolí

Dostupnost vybraných služeb pro obyvatele			
Druh služby	Sídlo	Druh služby	Sídlo
Obecní úřad	<i>Chanovice</i>	Kadeřník, holič	Horažďovice
Pověřený obecní úřad	Horažďovice	Kosmetický salón, masáže	Horažďovice
ORP	Horažďovice	Kulturní dům, klubovna	<i>Chanovice</i>
Úřad práce	Horažďovice, Sušice, Klatovy	Kino	Horažďovice
Hasiči	Horažďovice	Sál s možností konání zábav	<i>Chanovice</i>
Policie	Horažďovice	Tělocvična	<i>Chanovice</i>
Záchranná služba, pohotovost	Horažďovice, Sušice	Fotbalové hřiště	<i>Chanovice</i>
Sbor dobrovolných hasičů	<i>Chanovice</i>	Tenisové kurty	<i>Chanovice</i>
Pošta	<i>Chanovice</i>	Hřiště na míčové hry	<i>Chanovice</i>
Bankomat	Horažďovice	Dětské hřiště	<i>Chanovice</i>
Mateřská škola	<i>Chanovice</i>	Zimní stadion	Strakonice, Sušice
První a druhý stupeň základní školy	<i>Chanovice</i>	Bazén	Horažďovice, Sušice
Gymnázium	Sušice, Strakonice, Klatovy	Veřejně přístupný internet	<i>Chanovice</i>
Dům pro seniory	Horažďovice	Prodejna průmyslového zboží	<i>Chanovice</i>
Dětský domov	<i>Chanovice</i>	Prodejna potravin	<i>Chanovice</i>
Obvodní lékař	Horažďovice, Strakonice, Sušice	Supermarket	Horažďovice, Blatná
Odborní lékaři, poliklinika	Horažďovice, Sušice, Blatná	Hostinec	<i>Chanovice</i>
Kostel s bohoslužbami	<i>Chanovice</i>	Restaurace	Horažďovice
Fara	<i>Chanovice</i>	Lékárna	Horažďovice, Blatná
Hřbitov	<i>Chanovice</i>	Muzeum, galerie	<i>Chanovice</i>
Ubytovna	<i>Chanovice</i>	Knihovna	<i>Chanovice</i>

Zdroj: Vlastní šetření; Pourová, 2013.

Úroveň technické infrastruktury v Chanovicích je ukázána v tabulce 10. Obec i sídlo disponují dostatečnou technickou infrastrukturou, zejména pokud přihlídneme k velikosti obce. V sídle nalezneme veřejný vodovod, kanalizaci i čistírnu odpadních vod. Sídlo Chanovice je kompletně elektrifikované i plynofikované. V Chanovicích je obecní rozhlas a samozřejmě také husté veřejné osvětlení.

Tab. 10: Technická infrastruktura v Chanovicích

Druh infrastruktury	Výskyt v sídle
Veřejný vodovod	Ano
Čistírna odpadních vod	Ano
Plynofikace	Ano
Elektrifikace	Ano
Kanalizace	Ano
Obecní rozhlas	Ano
Veřejné osvětlení	Ano

Zdroj: Vlastní šetření.

6.1.4 Možnosti rekreace a cestovního ruchu

Přímo v srdci Chanovic, v zrekonstruovaném zámeckém areálu, se nachází informační centrum (otevřeno od roku 2003), zámek se stálými i krátkodobými výstavami, dále je zajímavým lákadlem pro turisty zámecký park a kostel Povýšení Svatého Kříže. V informačním centru je možné získat informace o regionu a zakoupit suvenýry, publikace či řemeslné výrobky. Zde je také možné objednat průvodcovské služby pro zámecký areál. Kromě samotné zámecké budovy, v níž se mimo 2. stupně základní školy, nové jídelny a veřejné knihovny nachází historická místnost a stálá „Expozice lidových řemesel Pošumaví.“ Je možné navštívit i hospodářské budovy v jejím okolí, kde se nyní nachází koncertní a výstavní sál, a dále Galerie Nositelů tradice lidových řemesel, kde jsou vystaveny pozoruhodné exponáty současné lidové tvořivosti z celé České republiky. Dále v sídle nalezneme také skanzen, který sem ročně láká mnoho návštěvníků. Krásu místní přírody je možné obdivovat z rozhledny na Chlumu, odkud je vidět na celou Šumavu, Brdy, Písecko a Blatensko. V sídle jsou pořádány různé kulturní akce během roku v místním kulturním domě, skanzenu nebo nádvoří zámku. Nejznámější je „Den řemesel,“ kdy je ve skanzenu a areálu zámku představeno přibližně 70 oborů řemesel, doprovázeno různými vystoupeními hudebníků, šermířů a loutkoherců. „Den místní potraviny,“ tradiční potravinářský den ve skanzenu, představuje vždy jednu místní potravinu a speciality z ní, který se koná každý rok první sobotu v říjnu. Neopomenout také akci pořádající SDH Chanovice jednou za dva roky – „Přejezd rybníka Ohrady“. Závodníci se pokouší přejet rybník na bicyklu nebo v kolečku (Hlůžková, 2011).

UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

Ubytování v Chanovicích je možné ve zrekonstruované **Ubytovně TJ Chanovice**, která je součástí sportovního areálu. Tato ubytovna je vhodná nejen pro sportovní soustředění, ale i pro turisty, cykloturistické a školní výlety nebo školy v přírodě. Zázemí ubytovacího zařízení nabízí vícelůžkové pokoje s patrovými postelemi (1x osmilůžkový pokoj, 4x čtyřlůžkový pokoj a 1x dvoulůžkový pokoj) a dva jednolůžkové pokoje se samostatnou sprchou. Celková kapacita je tedy 28 návštěvníků. V ubytovně je možné Wifi připojení a sledování některých sportovních satelitních programů. Součástí je i kompletně vybavená společná kuchyňka s ledničkou, mikrovlnou troubou, sporákem a myčkou na nádobí. V areálu se nachází jak tréninkové fotbalové hřiště, tak fotbalové hřiště na zápasy, tenisový kurt, asfaltový kurt (nohejbal, florbal, basketbal, atd.). Při nepříznivém počasí a v zimním období je k dispozici pronájem místní tělocvičny, situované v zámeckém areálu. Ceníky ubytování a doprovodných služeb jsou uvedeny v tabulce 11. Při pobytech delších jak tři dny, je možné zajištění snídaní, obědů i večeří (www.fotbal-chanovice.cz).

Tab. 11: Ceníky ubytování a služeb TJ Chanovice

Služba	Cena
Ubytování 1 - 2 noci	200,- Kč/ osoba/ noc
Ubytování 3 a více nocí	180,- Kč/ osoba / noc
Pronájem zápasového hřiště včetně lajnování	2500,- Kč/ zápas
Pronájem tréninkového hřiště včetně lajnování (zápas)	1000,- Kč/ zápas (pro ubytované)
Pronájem tréninkového hřiště bez lajnování (trénink)	pro ubytované zdarma
Pronájem tenisového kurtu	70,- Kč / hod
Pronájem tělocvičny	200,- Kč/ hodinu
Pronájem asfaltového hřiště	zdarma

Zdroj: <http://www.fotbal-chanovice.cz>, vlastní úprava.

Ubytování nabízí také **Šafanda centrum**, se čtyřmi dvoulůžkovými pokoji s vlastním sociálním zařízením (sprcha + WC), televizí, lednicí a kuchyňkou. V přízemí se nachází společenská místnost a prostor pro umístění sportovního vybavení (například jízdních kol). Cena je 250,- Kč na osobu/ noc. Při delším pobytu je cena o něco nižší, a sice 180,- Kč/ osobu/ noc.

Jednou z možností přespání je **Chalupa El Dorado** v Černicích. Zde je možné si pronajmout dvoulůžkový pokoj, čtyřlůžkový pokoj nebo šestilůžkový pokoj. Každý je vybaven vlastní koupelnou, WC a kuchyňkou. Celý objekt je k pronájmu

v sezóně za 3 750,- a mimo sezónu za 3000,-. Mezi vybavení objektu patří například zahradní gril, zastřešená terasa, venkovní vyhřívaný bazén, indiánské teepee s dalšími šesti lůžky a westernová hospoda. Další ubytování je možné také v *Apartmentech Dobrotice*.

Stravovat se lidé mohou v *Kulturním domě Chanovice*, který je otevřen denně, kromě středy. Je možná objednávka jakýchkoli jídel i pro větší skupiny. Kulturní dům také slouží k místům pořádání kulturních a společenských akcí (například bály, koncerty, divadla, zábavy...). Místní i turisté se mohou občerstvit také ve dvou hostincích. Jedním z nich je *Hostinec u Klečků* („Ve Votáčce“), který je otevřen každou středu, pátek, sobotu a neděli. Stálou nabídku má i *hospoda „U Chalůšů“*, která je otevřena každý den, mimo středy a čtvrta.

GALERIE A SKANZEN

Galerie Nositelů tradice lidových řemesel v Chanovicích je projektem, který představuje nejzajímavější a nejlepší domácí tvůrce z oboru lidových uměleckých řemesel. Každým rokem může být udělen Titul Nositel tradice lidových řemesel maximálně pěti řemeslníkům, kteří navazují na původní a tradiční technologie výroby. Vědecké a odborné instituce, muzea, občanská sdružení, fyzické osoby či orgány státní správy a samosprávy mohou navrhnout kandidáta a ten je pak doporučen komisí odborníků jmenovanou ministrem kultury. Při udělování Titulu je brána v úvahu výjimečnost dovedností kandidáta, nebezpečí zániku některých technologií či estetická hodnota práce. Expozice je každoročně doplňována a tím přispívá k propagaci mezinárodního projektu UNESCO „Žijící lidské poklady“ a k plnění vládního usnesení „Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu.“ Z tradičních řemesel jsou v expozici vystaveny například výrobky z kukuřičného šustí od Rozálie Blažkové, soustružené hračky Zdeňka Bukáčka, historické hudební nástroje Pavla Čípa nebo výšivky rybí šupinou Ludmily Dominové (www.nulk.cz).

Skanzen je Expozicí lidové architektury jihozápadních Čech. Tento projekt zrealizovalo Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech, které se na výstavbě podílí už od roku 1994. Účelem je záchrana ohrožených objektů lidové architektury, které by na původním místě zanikly. Postupem času bylo do areálu expozice přeneseno sedmnáct rozebraných a opravených objektů, znovu složených pomocí stovek dobrovolníků a studentů. Na skanzenu můžeme nyní vidět ucelené usedlosti s roubenými domy, stodolami a dalšími drobnými stavbami. K nejcennějším patří

obytná chalupa s vybaveným interiérem, dřevěný špýchar s roubenou valenou klenbou (jedna z mála staveb tohoto typu u nás vůbec), roubená kola z roku 1620, stodola, sušárna ovoce, šumavský dřevorubecký srub aj. Součástí je též Chanovický betlém, vytesaný z dubového dřeva v životní velikosti.

KRAJINNÝ POTENCIÁL

Chanovicko je region s malebnou zvlněnou krajinou s množstvím vodních ploch. Je jako stvořený pro výlety pěšky i na kole. A turistika jako zdroj příjmů je dnes zásadnější, než tradiční lesnictví nebo zemědělství. Místa, která se chtějí stát turisticky lákavá, musí dbát také na zachování přírodě blízkého prostředí. Na území obce se sice nevyskytují chráněná území, ale krajinu protkává řada významných krajinných prvků jako jsou lesy, vodní toky a jejich nivy, rybníky a jezírka (mapa 3).

K příjemné procházce je vhodná *naučná stezka „Příroda a lesy Pošumaví“*, která je zaměřena na informace o šumavské přírodě. Vede od zámeckého areálu přes park anglického stylu, k rozhledně a skanzenu. Pro turisty a cyklisty jsou zde také barevně vyznačeny trasy, které provází ostatními vesnicemi a okolím. *Modře vyznačená trasa* vede od Horažďovic Předměstí do Babína, dále přes Svěradice, Dobrotice, Újezd u Chanovic, Chanovice, Novou Ves, do Oselec (20 km). Z Chanovic do Slatiny se návštěvník dostane *po žluté trase*, kdy projede okolo židovského hřbitova nad Slatinou (4 km) a může pokračovat dál do Kadova. *Zelená trasa* začíná v Jetenovicích, pokračuje přes osadu Plácek a napojuje se na modrou trasu u Újezda u Chanovic (5 km).

Volné *koupání* umožňuje pouze rybník Pásaný, který se nachází mezi vesnicemi Dobrotice a Holkovice. Ostatní rybníky se využívají pro chov ryb. V obci není žádná řeka k *vodáctví*, nejbližší je řeka Otava v Horažďovicích (10 km).

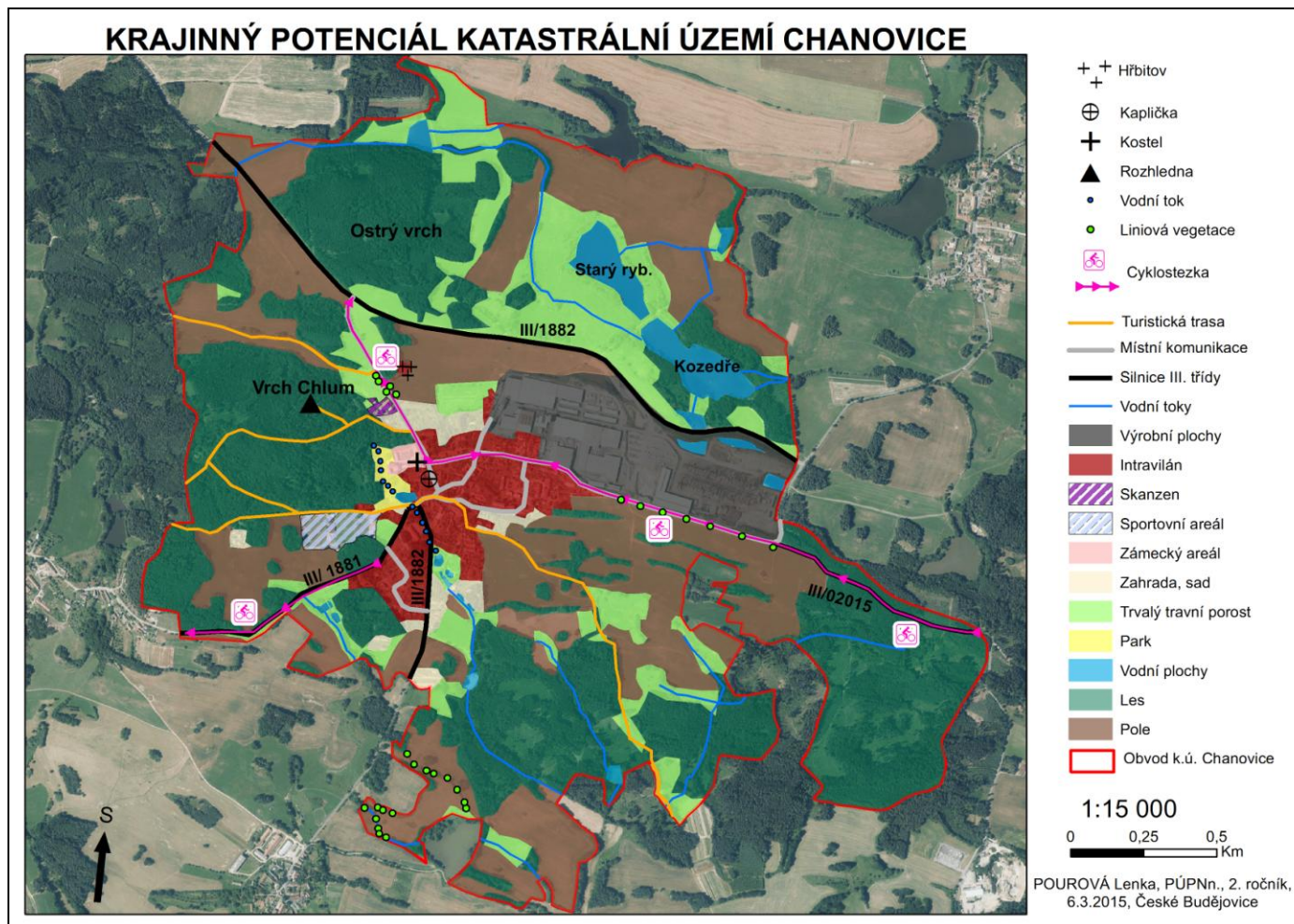
6.1.5 Koncepční dokumenty

Jedním z klíčových dokumentů pro rozvoj obce je *Územní plán obce Chanovice (Valtr, 2010)*. Chanovice mají v současnosti zpracován platný územní plán pro celé území obce. Dne 15. 3. 2007 na veřejném zasedání v Obecním domě v Defurových Lažanech zastupitelstvo obce schválilo Usnesením č. 16 vyhotovení územního plánu Obce Chanovice – pro celé správní území, tj. pro místní části

Černice, Defurovy Lažany, Dobroticve, Holkovice, Chanovice a Újezd u Chanovic (www.chanovice.cz).

Územní plán Chanovice obsahuje základní informace o vymezení zastavěného území, dále zahrnuje koncepci rozvoje území, jejíž cíle jsou následující chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického bohatství, zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, která je výrazem identity území, jeho historie tradice včetně turistických atraktivit. V ochraně krajinného rázu chce respektovat přírodní parky Brdy a Pod Štědrým, zabezpečit regionální územní systém ekologické stability ÚSES – biocentra i biokoridory (Valtr, 2010).

Mapa 3: Krajinný potenciál obce Chanovice



Zdroj: WMS služby ČÚZK – Ortofoto, Územní jednotky , 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

6.1.6 Organizace, sdružení a členství obce

Obec Chanovice je také součástí mikroregionu „*Prácheňsko*,“ z.s.p.o. (zájmové sdružení právnických osob), které v současnosti sdružuje 37 obcí. Název vznikl podle známé krajinné dominanty, kopce, pod kterým bylo založeno město Horažďovice (www.prachensko.org). Od roku 2007 je Prácheňsko členem Národní sítě zdravých měst v kategorii „mikroregiony“.

Sdružení bylo založeno v roce 2001, od devadesátých let však byla organizována pravidelná setkání představitelů měst v jihozápadních Čechách – Prácheňském regionu. Sídlo je logicky v Horažďovicích a hlavním záměrem sdružení je společně koordinovat všestranný rozvoj tohoto regionu. Zakladatelská smlouva byla podepsána 25. června 2001 a konala se první valná hromada, která zvolila předsednictvo a schválila Stanovy sdružení. Členy byly obce Horažďovice, **Chanovice**, Oselce, Velký Bor, kolektivním členem se stalo Sdružení obcí „Slavník“ (obce Malý Bor, Břežany, Hradešice, Kovčín, Kvášňovice, Maňovice, Myslív, Olšany, Pačejov), firmy AgAkcent, Lyckeby Amylex a Muzeum Šumavy. Především hmatatelné výsledky regionální spolupráce přivedly další obce k rozhodnutí stát se členy zájmového sdružení Prácheňsko, v roce 2004 přistoupily další obce – Velké Hydčice, **Rabí** a Slatina, 2005 Hejná a Kasejovice, 2006 Hradiště a Nezdřev (www.prachensko.org).

Dále jsou Chanovice členy mikroregionů: *Horažďovicko*, *Šance pro jihozápad*, *Sdružení obcí Na povodí Hradištského potoka* a *Spolku pro obnovu venkova Plzeňského kraje*.

Od roku 2003 je Prácheňsko členem „*Místní akční skupiny Pošumaví*,“ čímž se otevřela možnost další kooperace v rámci „Prácheňska“ i celého Pošumaví. S pomocí získaných dotací a příspěvků byla vypracována tzv. „Strategie rozvoje Prácheňska“, dále byly vydávány společné propagační materiály (pohlednice a brožurky), značeny cyklotrasy, zajištěna internetová prezentace Prácheňska, osazeny informační tabule s mapami, opraveny drobné sakrální památky a některé komunikace. S dotací Evropské unie byl společně pořizován komunitní plán. Celý proces byl průzkumem situace a potřeb celého regionu, závěrem byla vydána brožurka „Průvodce sociálními a doprovodnými službami na Horažďovicku a Prácheňsku“ a současně získán silný argument pro vybudování domova důchodců v Horažďovicích (www.prachensko.org).

V oblasti přeshraniční spolupráce mezi Německem a ČR byl navázán kontakt s německým městem Regen. Konkrétním výsledkem kooperace je projekt „Prácheňsko po celý rok zve, vítá a provádí návštěvníky Pošumavím,“ na který byly získány prostředky ze strukturálních fondů EU (Program přeshraniční spolupráce Cíl 3 ČR – Svobodný stát Bavorsko 2007–2013). Obce mikroregionu Prácheňsko podpořily i další regionální projekt – stavbu rozhledny na vrchu Chlum v Chanovicích (www.prachensko.org).

Stěžejním strategickým dokumentem sdružení je *Strategie mikroregionálního rozvoje Prácheňska (Kolektiv, 2012)*. Rozsáhlá studie čítající 68 stran byla zpracována firmou AgAkcent, s. r. o. v roce 2012. Jedná se o již třetí verzi tohoto dokumentu, první verze byla zhotovena v roce 2002, následně byla aktualizována v roce 2006 a poté v roce 2012.

V obci fungují různé spolky, jako jsou například Včelaři, fotbalový klub TJ Haas Chanovice, Občanské sdružení Panoráma (v čele s Mgr. Hanou Šebkovou a Mgr. Evou Smolíkovou) a Myslivecké sdružení (hlavní představitel Miloslav Burda). Tradiční je sbor dobrovolných hasičů SDH Chanovice), který vede František Dubec z Chanovic (Pourová, 2013).

6.1.7 Historický vývoj obce

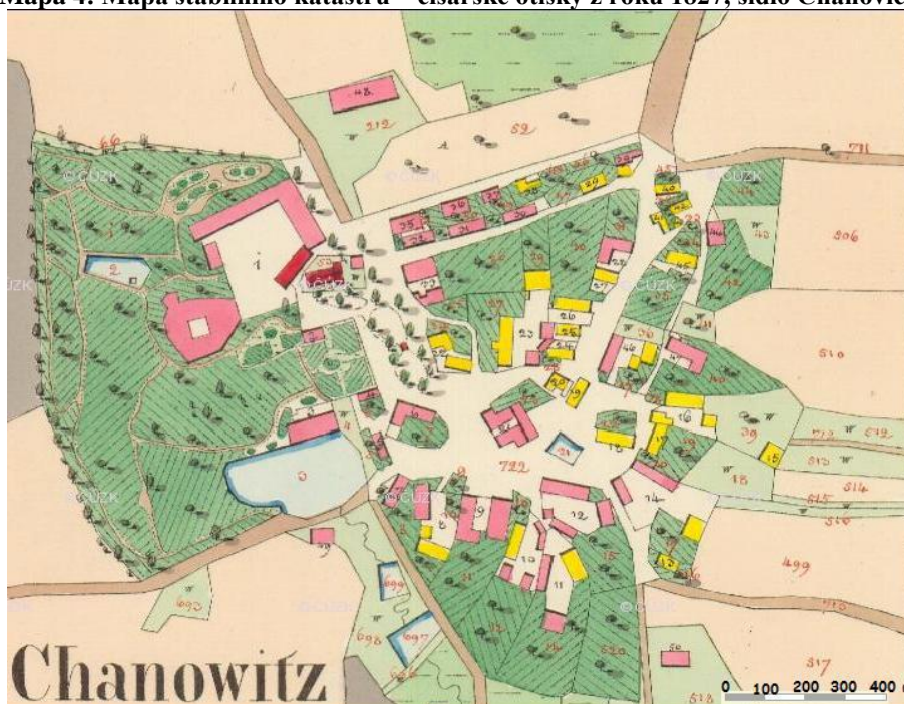
Tato kapitola je zpracována dle studie Chanovice (Smolík a kol., 2009). První zmínka o Chanovicích pochází z roku 1352 z registru papežských desátků. Od této doby se vystřídalo několik majitelů tohoto sídla. Prvními z nich byli bratři Batík a Vintíř, kteří jsou také označeni jako patroni zdejšího kostela. Dalším majitelem se na nějakou dobu stal rod z Dlouhé Vsi, který se později začal označovat přízviskem Chanovský a byl roku 1818 povýšen do panského stavu. Přibližně od této doby se obec začala výrazně rozrůstat, půdorys tehdejšího sídla můžeme sledovat na mapě 4. Tento rod se zasloužil o rekonstrukci hospodářských budov, zámecké tvrže a o barokní přestavbu kostela Povýšení Svatého Kříže. Náves nepravidelného obdélného půdorysu byla postupně orientována východním směrem.

Další budovatelskou érou bylo v období 1717–1811 za majitelů rodu Rumerskirchů. Byla vybudována nová fara, barokní špýchar, škola, přestavěn zámek a některé hospodářské budovy a upraven kostel Povýšení Svatého Kříže. Pro současnou podobu zámku je nejvýznamnější úprava pod vedením následujících

majitelů, kteří navíc rozšířili zámecký park. K roku 1751 se datuje nejstarší zpráva o existenci školy, která se nachází mezi návěsí částí obce a sýpkou. Ve střední části obce se tyčí návěsí kaple postavena počátkem 19. století. V tomto období se provedlo mapování, tzv. stabilní katastr, jehož mapové podklady jsou základem dnešního katastru nemovitostí. Roku 1872 se obyvatelé dočkali vlastního pivovaru (zrušen asi roku 1902, dnes na jeho místě kulturní dům) a o něco později i sboru dobrovolných hasičů se zbrojnicí.

Několik měsíců před vznikem samostatného Československa zakládá Jan Pavlovský v Chanovicích Strojní závod tesařský. K elektrifikaci obce došlo 1925. Následující roky byla zahájena výstavba objektu spořitelny a okresní silnice Defurovy Lažany – Újezd u Chanovic – Chanovice, přestavbě obecního domu, zprovoznění linky Horažďovice – Chanovice – Kasejovice a zavedení celoročního veřejného osvětlení.

Mapa 4: Mapa stabilního katastru – císařské otisky z roku 1827, sídlo Chanovice



Zdroj: archivnimapy.cuzk.cz.

Do roku 1945 byl posledním majitelem panství baron František Goldegg. Nyní je areál zámku a kostel v majetku obce Chanovice. V čase po druhé světové válce došlo v souvislosti se změnou politického režimu ke značným proměnám. Ministerstvo školství naplánovalo výstavbu nové školní budovy, pro tento účel se

zajistil pozemek vedle pošty při pravé straně silnice vedoucí k Újezdu. Prodejny na venkově měla ve své správě JEDNOTA, která zde vytvořila místní středisko, ale sídlo pobočky se nacházelo v Horažďovicích. Stará zbrojnice byla přemístěna do hospodářského dvora při zámku a je přestavěna na budovu Místního národního výboru. Zestátněný Strojní závod tesařský Jana Pavlovského byl přejmenován na Okresní stavební podnik Horažďovice. Po ustanovující schůzi roku 1957 bylo založeno Jednotné zemědělské družstvo. Nemalý význam měla výstavba prvních dvou čtyřbytových domů a budovy mateřské školky, rozšíření a modernizace tesárny Chanovice, rozšíření a vyasfaltování silnice na Bezděkov či úprava fotbalového hřiště.

V 80. letech byly dokončeny panelové domy a úprava zázemí fotbalového hřiště s šatnami pro hráče a v neposlední řadě otevřen Kulturní dům. Po revoluci 1989 se bylo povoleno soukromé podnikání, což se odrazilo na dalším vývoji tohoto sídla. Mohl být obnoven provoz hostince U Klečků a do státního podniku Chanos Chanovice vstoupil německý podnikatel Xaver Haas a započal další rozvoj nové firmy HAAS FERTIGBAU, s. r. o. S blížícím se rokem 2000 se dostavěl bytový dům na jižním okraji Chanovic a otevřela se pobočka Dětského domova Kašperské Hory. Od devadesátých let 20. století je budován severně od zámeckého areálu chanovický skanzen, kde je zastoupena řada staveb lidové architektury. Za finanční podpory strukturálních fondů Evropské unie a z rozpočtu Plzeňského kraje byla dokončena výstavba Expozice lidové architektury. Posledními stavbami jsou čistička odpadních vod, silnice Oselce – Nová Ves – Chanovice a rozhledna na vrchu Chlumu (Pourová, 2013).

6.2 Charakteristika obce Rabí

6.2.1 Poloha a základní fyzicko-geografické informace

Obec Rabí leží přibližně 10 kilometrů jihozápadně od Horažďovic směrem na město Sušice, z hlediska dopravních tras má tedy významnou strategickou polohu. Území spadá do okresu Klatovy a přesné GPS souřadnice jsou V 13° 37' 3", S 49° 16' 51". Okresní město je vzdálené 34 km a do krajského města se lze autem dostat za 1 hodinu (mapa 5). Součástí obce je katastrální území místních částí Čepice, Bojanovice a Rabí (mapa 6). K 31. 12. 2013 žilo v obci celkem 502 obyvatel, z toho 348 v místní části Rabí. Celková rozloha obce je 1432 ha, přičemž 546 ha náleží katastrálnímu území Rabí (www.risy.cz).

Rabí se nachází na území *geomorfologického* celku Šumavské podhůří, podcelku Bavorovská vrchovina. Povrch okrsku Budětická vrchovina se stejnojmenným vrchem Rabí (540 m n. m.) je prořezán malebným údolím řeky Otavy. Nejvyšším vrcholem Budětické vrchoviny je vrch Čepičná (671 m n. m.), jehož název nese Přírodní rezervace přibližně 0,5 kilometru západně od Rabí. Naopak nejnižším místem je hladina řeky Otavy s nadmořskou výškou přibližně 425 m n. m. (Michálková a kol., 2004).

Z hlediska *geologie* jsou v této oblasti krystalinické komplexy moldanubika, které vznikly metamorfózou původních klastických usazenin. Tvoří je pararuly, injikované ruly a migamity. V biotických pararulách leží četná a mocná tělesa krystalických vápenců, erlanů, amfibolitů a kvarcitů, které se v blízkosti Horažďovic také těží jako stavební kámen (Michálková a kol., 2004).

Protože Rabí patří do mírně teplé *klimatické* oblasti MT 5 (Quitt, 1971). Tato klimatická oblast zajišťuje průměrné roční teploty okolo 6–8 °C. Počet mrazových dnů kolísá od 130 do 140, počet letních dnů mezi 30 až 40. Průměrné roční srážky se pohybují okolo 600 mm. Převládající vzdušné proudění je jihozápadního až jižního směru (Michálková a kol., 2004).

Území obce *odvodňuje* řeka Otava, do které přitékají některé další nejmenované vodoteče. Řeka Otava vzniká soutokem Vydry a Křemelné na Čeňkově pile a přitéká ze Sušice, kopíruje jižní hranici obce a pokračuje přes Horažďovice ke Strakonícím. Z významnějších rybníků můžeme jmenovat rybník Podrabský a rybník Na Mojnech.

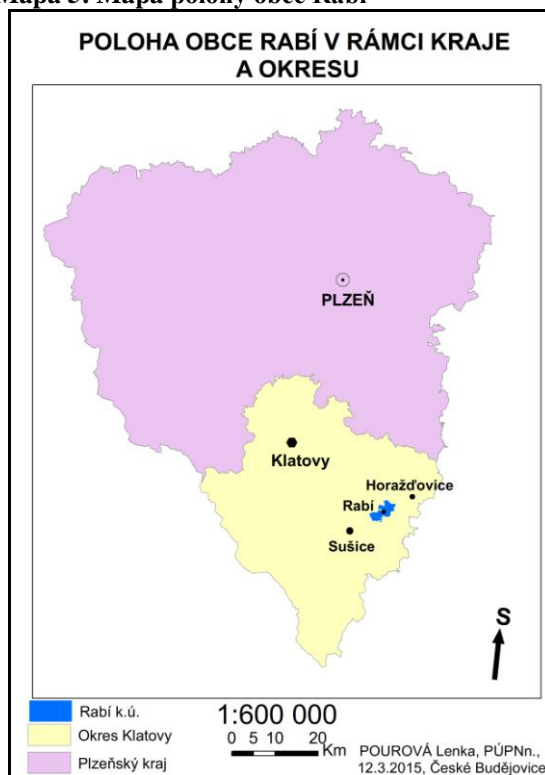
Půdní pokryv tvoří převážně hnědé půdy a kyselá kambizem typická pro ruly a granulity. Tyto kambizemě doplňuje v místech s hydromorfními půdami kyselá kambizem pseudoglejová s jednotkami luhů a olšin. Podél nivy Otavy se na svahovinách vápenců vyvinuly rendziny typické a kambizemní, porostlé vápnomilnými bučinami a bory (Michálková a kol., 2004).

Zemědělský výrobní typ je se také řadí do bramborářské výrobní oblasti (B2), s pěstováním řepky olejky, obilovin nebo kukuřice na siláž. Výměra orné půdy obce čítá 554 ha (39 %), trvalých travních porostů 202 ha (14 %), lesní půda 417 ha (29 %) a vodní plochy 46 ha, tedy 3 % (www.risy.cz).

Přírodní hodnoty chrání *Přírodní rezervace Čepičná* v katastrálním území Čepice a Budětice s rozlohou 179 ha. Rezervace se rozkládá na vrších Chanovec a Čepičná, vzniklých na krystalinických vápencích. Lesní komplexy jsou tvořeny borovými a bukovými porosty s výskytem vzácných chráněných druhů rostlin a živočichů (Valtr, 2006).

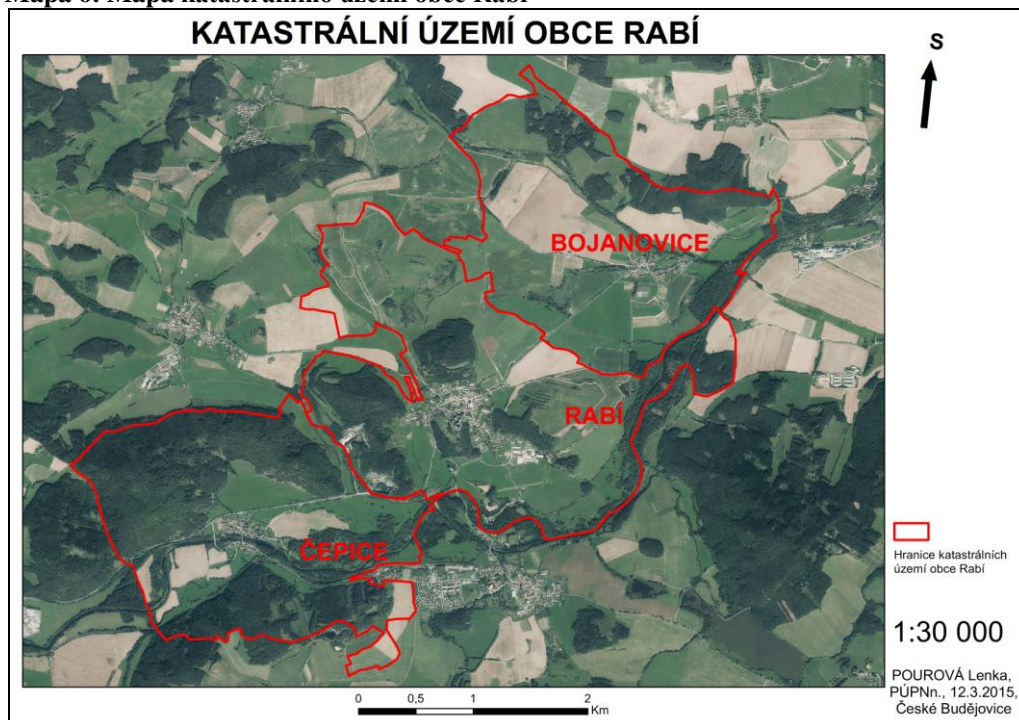
Krajinářsky je zdejší oblast mimořádně hodnotná, proto zde byl vyhlášen přírodní park Buděticko o rozloze 4400 ha, aby zde byly zachovány podíly civilizačních a přírodních prvků ve vzájemné harmonii a nedocházelo k necitlivě realizovaným projektům (Valtr, 2006).

Mapa 5: Mapa polohy obce Rabí



Zdroj: WMS služby ČÚZK, 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

Mapa 6: Mapa katastrálního území obce Rabí



Zdroj: WMS služby ČÚZK – Ortofoto, 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

6.2.2 Charakteristika obyvatelstva

Věkové složení obyvatelstva je zaznamenáno v tabulce 12. Celkový počet mužů a žen je téměř stejný a v jednotlivých věkových kategoriích také nejsou velké rozdíly. Největší početnou kategorií je věkové rozmezí 30–39 a 50–59 s podílem 16% a 14% na celkovém počtu obyvatel. Nejsledovanější je kategorie 0–14, která je důležitá pro existenci mateřské školy.

Tab. 12: Obyvatelstvo podle věku – obec Rabí

Kategorie	Muži	Ženy	Celkem	Podíl (%)
0 - 14	38	29	61	12
15 - 19	16	14	21	5
20 - 29	31	30	57	14
30 - 39	40	36	72	16
40 - 49	29	29	56	13
50 - 59	41	40	79	14
60 - 64	18	16	34	8
65 - 69	11	15	26	7
70 - 79	13	26	39	7
80 a více	13	17	30	4
Obyvatelstvo celkem	250	252	502	100
Podíl (%)	51	49	100	

Zdroj: Průběžná registrace k 31. 12. 2013, vlastní úprava.

Do zaměstnání vyjíždí mimo obec celkem 84 % občanů z celkového počtu vyjíždějících do zaměstnání (tabulka 13). Obec Rabí má přibližně 43 % ekonomicky aktivních z celkového počtu trvale žijících obyvatel (viz tabulka 12) a z toho vyjíždí do zaměstnání značná část. Důvodem toho je zřejmě nízký počet pracovních míst v zemědělství, které pro venkov donedávna představovalo největší zisk. V místě se nenachází ani žádný větší průmyslový podnik, který obyvatele zaměstnával.

Tab. 13: Vyjížd'ka za prací – obec Rabí k 26. 3. 2011

Ekonomicky aktivní	Obec Rabí	Podíl (%)
Ekonomicky aktivní celkem	217	100
Ekonomicky aktivní muži	118	54
Ekonomicky aktivní ženy	99	46
Vyjížd'ka do zaměstnání celkem	98	100
V rámci obce	7	7
V rámci okresu	75	77
Z toho v rámci kraje	6	6
Z toho do jiného kraje	7	7
Do zahraničí	3	3
Vyjíždějící do zaměstnání mimo obec celkem	82	84

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava.

V tabulce 14 je přehled odvětví, ve kterých pracuje ekonomicky aktivní obyvatelstvo obce. Ze 189 zaměstnaných je 41 % zaměstnáno ve službách, které mohou zahrnovat i služby v cestovním ruchu (např. informační centrum). Na druhém místě se umístil průmysl a stavebnictví. Pouze 7 procent představuje primární sektor. Ubytovací a stravovací služby poskytuje 5 % z ekonomicky aktivních zaměstnaných obyvatel.

Tab. 14: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví k 26. 3. 2011

Ekonomicky aktivní	Obec Rabí	Podíl (%)
Ekonomicky aktivní zaměstnaní	189	100
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví	zemědělství, lesnictví, rybolov	12
	průmysl a stavebnictví	60
	ubytování a stravování	10
	ostatní služby	76
	nezjištěno	27

Zdroj: www.czso.cz, vlastní úprava.

6.2.3 Dopravní infrastruktura, zařízení služeb a technická vybavenost

Hlavním dopravním tahem je silnice druhé třídy číslo 169 vedoucí z Horské Kvildy, přes Rejštejn, Sušici Rabí do Horažďovic. Zde se napojuje na silnici I. třídy číslo 22 Domažlice – Klatovy – Horažďovice – Strakonice. Na uvedenou komunikaci vyšší třídy se napojují komunikace III. třídy především lokálního významu. Na komunikaci II/169 navazuje silnice III/1693 Rabí – Budětice a III/1694 Rabí – Žichovice.

Vzhledem k významu a charakteru obce Rabí pro cestovní ruch, mají zařízení občanské vybavenosti nadmístní význam. Proto je důležité je zachovávat, případně rozšiřovat. V obci tvoří funkční občanskou vybavenost Kancelář Městského úřadu Rabí v nově otevřeném multifunkčním domě s obřadní místností, informačním centrem, přednáškovým a koncertním sálem a galerií. V místě je i pošta, pohostinská a restaurační zařízení, obchod se smíšeným zbožím, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, tenisový kurt, fotbalové hřiště se šatnami, kulturní dům a obecní knihovna (tabulka 15).

V obci je v současné době pouze mateřská škola, 1. stupeň je vázán na základní školu v Žichovicích a druhý stupeň pak na Sušici, případně Horažďovice. Obvodní a dětský lékař i dentista poskytují zdravotní péči v Sušici, Horažďovicích, vyšší zdravotní služby jsou Klatovech nebo Plzni .

Železniční trať bohužel Rabím nevede, nejbližší vlaková zastávka je až v Žichovicích. Nicméně autobus v obci zastavuje, asi nejvíce využívané jsou pravidelné linky Sušice – Praha.

Tab. 15: Služby v sídle Rabí a okolí

Dostupnost vybraných služeb pro obyvatele			
Druh služby	Sídlo	Druh služby	Sídlo
Obecní úřad	<i>Rabí</i>	Kadeřník, holič	Horažďovice, Sušice
Pověřený obecní úřad	Sušice	Kosmetický salón, masáže	Horažďovice, Sušice
ORP	Sušice	Kulturní dům, klubovna	<i>Rabí</i>
Úřad práce	Horažďovice, Sušice, Klatovy	Kino	Horažďovice, Sušice
Hasiči	Horažďovice, Sušice	Sál s možností konání zábav	<i>Rabí</i>
Policie	Horažďovice	Tělocvična	<i>Rabí</i>

Záchranná služba, pohotovost	Horažďovice, Sušice	Fotbalové hřiště	<i>Rabí</i>
Sbor dobrovolných hasičů	<i>Rabí</i>	Tenisové kurty	<i>Rabí</i>
Pošta	<i>Rabí</i>	Hřiště na míčové hry	<i>Rabí</i>
Bankomat	Horažďovice	Dětské hřiště	<i>Rabí</i>
Mateřská škola	<i>Rabí</i>	Zimní stadion	Klatovy, Sušice
První stupeň základní školy	Žichovice, Sušice	Bazén	Horažďovice, Sušice
Gymnázium	Sušice, Strakonice, Klatovy	Veřejně přístupný internet	<i>Rabí</i>
Dům pro seniory	Horažďovice	Prodejna průmyslového zboží	Horažďovice, Sušice
Dětský domov	Sušice	Prodejna potravin	<i>Rabí</i>
Obvodní lékař	Horažďovice, Strakonice, Sušice	Supermarket	Horažďovice, Sušice
Odborní lékaři, poliklinika	Horažďovice, Sušice, Klatovy	Hostinec	<i>Rabí</i>
Kostel s bohoslužbami	<i>Rabí</i>	Restaurace	<i>Rabí</i>
Fara	<i>Rabí</i>	Lékárna	Horažďovice, Blatná
Hřbitov	<i>Rabí</i>	Muzeum, galerie	<i>Rabí</i>
Ubytovna	<i>Rabí</i>	Knihovna	<i>Rabí</i>

Zdroj: Vlastní šetření.

Technická vybavenost je uspokojivá, i když některé druhy jako například kanalizace jsou zastaralé a zasloužily by opravu a pročištění (tabulka 16). Obec Rabí navíc není dodnes kompletně plynofikovaná.

Tab. 16: Technická infrastruktura v Rabí

Druh infrastruktury	Výskyt v sídle
Veřejný vodovod	Ano
Čistírna odpadních vod	Ano
Plynofikace	Ne
Elektrifikace	Ano
Kanalizace	Ano
Obecní rozhlas	Ano
Veřejné osvětlení	Ano

Zdroj: Vlastní šetření.

6.2.4 Možnosti rekreace a cestovního ruchu

Kromě hradu Rabí je velice cennou památkou kostel Nejsvětější Trojice z roku 1498, který byl původně hradní kaplí. Hlavní část této stavby, je neodmyslitelně spjata s hradem, jak stavebně, tak duchovně a je v současné době nepřístupná veřejnosti. Loď a přilehlé prostory se totiž průběžně opravují a nejnákladnější a nejrozsáhlejší fáze restaurování interiéru jej teprve čeká. Zatím se úspěšně podařila oprava půlvalbové střechy a fasády kostela. Jediná část, kterou je možné navštívit bez průvodce jako výstavní prostor, je podzemí. Za zmínku stojí určitě dům s číslem popisným 66 v gotickém stylu a novogotická radnice. Průčelí usedlostí zase vyniká barokními štíty. Při příjezdu do městečka upoutá pozornost hřbitovní kostel sv. Jana Nepomuckého, původně pozdě renesanční, postaven roku 1785. Židovské osídlení sahá do 15. století, cenný je zdejší židovský hřbitov s řadou hodnotných tesaných vápencových náhrobků. Na hřebenu vrchu Líšně se nalézají zbytky kaple Všech svatých.

Každoročně se v nádvoří hradu konají nejrůznější společenské a kulturní akce. Například „*Rabijáda – aneb hrad dětem*“ pořádaná ke Dni dětí. Koná se každoročně a v roce 2014 se uskutečnil již 14. ročník. Zasoutěžit si mohou nejen děti, ale také rodiče a vyzkoušet si i odvážné disciplíny a dostat se tak do nejrůznějších částí hradu. Z dalších akcí můžeme jmenovat „*Ruinfest*“, koncert mladých rokových kapel nebo „*Rabský festival amatérských divadel*“, který představuje různá představení ochotníků okolních vesnic. Milovníci dobrodružství a romantiky se mohou zúčastnit nevšedních prohlídek: „*Svítání na hradě*“ nebo „*Prohlídky při svíčkách*“ – adventní večerní prohlídky s atmosférou zimního hradu. Jak již bylo zmíněno, v podzemí kostela a v konírně na nádvoří se konají výstavy, nejčastěji fotografické, ale i jiné. Od července do srpna je možné další vyžití mimo prohlídkový rámec. Je to „*Střelnice*“ s dvojicí zkušených střelců, kde si návštěvník může vyzkoušet střelbu z luku a kuše. Dále může ochutnat pokrmy z domácích surovin a zakoupit medové produkty v netradičním stánku „*Nebe na Zemi*.“

Kulturní akce se ale nekonají jen v areálu hradu. V Rabí se pořádají i tradiční venkovské akce (masopustní průvod, maškarní ples pro děti, maškarní ples pro dospělé, drakiáda, lampiónový průvod, atd.). V kulturním domě se organizují zábavy a plesy (Hasičský ples, Silvestrovská zábava, ad.).

UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

V sezóně se můžeme v Rabí ubytovat v tříhvězdičkovém *hotelu Atawa* s jednolůžkovými, dvoulůžkovými nebo třílůžkovými pokoji a možností přistýlek nebo dětských postýlek. Ubytování je v cenové relaci od 750 – 1800,- Kč/noc, ubytování v apartmánu stojí 2150 Kč/noc, ceny jsou včetně snídaně. Součástí hotelu je restaurace (včetně salonku a sálu k rodinným oslavám nebo firemním školení) bazén, sauna, dvě společenské místnosti – sál s kapacitou 100 osob, salónek s krbem pro 50 osob. Společenské místnosti jsou s plným technickým vybavením – dataprojektor, televize, kamera, video, plátno, internet, ad. Hotel nabízí i další vyžití: multifunkční hřiště s umělým povrchem, ruské kuželky, petangue, půjčovnu kol, lodí, čtyřkolek, širokou nabídku doprovodných programů a balíčků (noční prohlídka hradu se středověkou hostinou, za doprovodu živé dobové hudby, během prázdnin programy pro děti či kulinářské hody, možnost instruktora jako průvodce cyklostezkami, pro děti malířská a hrnčířská dílna a spoustu dalších možností (www.penziony.cz).

Penzion Tauchen je pronajímán jako celý objekt a pouze v týdenních cyklech. Cena je podle data v sezóně. Nejlevnější v roce 2015 je ubytování na začátku června (3 600,-) a nejdražší od půlky července do půlky srpna (5 500,-). V penzionu se nachází 2 ložnice s 5 lůžky a je vybaven koupelnou, WC, vybavenou kuchyňkou, elektrickým topením. V létě je možné posezení na zahradě s přístřeškem a zahradním grilem (www.pensiontauchen.cz).

Penzion Hnízdo má k pronájmu dva třílůžkové pokoje s možností přistýlky, pokoje lze doplnit i dětskou postýlkou. Jsou vybaveny vlastním WC a sprchovým koutem, vybavenou kuchyňkou, televizí a WIFI připojením. Cena ubytování je od 250,- do 290,- Kč/osoba/noc bez možnosti stravy, pouze vlastní vaření nebo návštěva místních restaurací (www.penziony.cz).

V **Penzionu u Hrbků** je možné se za 150,- až 200,- Kč ubytovat v jednom ze dvou apartmánů (2 ložnice pro dvě osoby, obývací pokoj, kuchyňka, parkoviště v objektu, venkovní terasa).

Přímo pod hradbami hradu se nacházejí **Apartmenty Rabí**. Jedná se o dva prázdninové dvoupodlažní domy, oba mají tři dvoulůžkové ložnice, s plně vybavenou kuchyňkou, koupelnou, toaletou a společenskou místností s krbovými kamny a terasou. Samozřejmostí je i WIFI připojení k internetu a venkovní terasa (<http://holidayhomesrabi.eu>).

Na jídlo si návštěvník může dojít do již zmiňované hotelové *Restaurace Atawa*, která v sezóně poskytuje hotová jídla i minutky. Bohatý je i nápojový lístek s širokou nabídkou vín, alkoholických a nealkoholických nápojů. V *hostinci Vystřelený Vočko* je denně k dostání teplé jídlo a je nekuřácký. *Rábská hospůdka* je otevřena kromě pondělí každý den. V letních měsících je také otevřeno občerstvení pod hradem, kde si lze doplnit energii malou svačinou, osvěžit studeným nápojem nebo točenou zmrzlinou.

HRAD RABÍ

Státní hrad Rabí, jehož kastelánem je Ing. Karel Broža, nabízí prohlídky s průvodcem i bez, od dubna do října. V období od listopadu do března je hrad pro návštěvníky uzavřen. Zavírací den je pondělí. V případě, že státní svátek je v pondělí, je hrad pro návštěvníky otevřen, uzavírací den se posouvá na následující úterý. Mimo otevírací dobu je vstup možný po předchozí domluvě pro skupiny nad 10 osob. Lze si vybrat ze dvou nabídek okruhů s průvodcem. A sice okruh Palác, který začíná prohlídkou velkého nádvoří a zahrnuje návštěvu čtyř místností Břeňkova paláce s modely hradu, které přibližují stavební vývoj hradu. Dále obsahuje například prohlídku vyhlídkové terasy, šenkovního schodiště a prostoru největšího sklepení. Okruh je završen hradní hladomornou. Okruh Věž také zahrnuje prohlídku velkého nádvoří včetně malého nádvoří se studnou. Pokračuje průchodem parkánu a výstupem do nejstarší části hradu a dále na 26 metrů vysokou věž (donjon). Okruh je zakončen návštěvou hradního sklepení s krápníkovou výzdobou. Každý z okruhů trvá 45 minut, kombinace obou prohlídkových okruhů dohromady 90 minut. Průvodcovský výklad je možný v anglickém, německém a francouzském jazyce po domluvě, který je ovšem o něco dražší než standardní v českém jazyce. Bez průvodce je možný vstup na nádvoří s bývalou hradní konírnou, využívanou jako výstavní prostor a obřadní místo svateb. Ceník vstupů je uveden v tabulce 17. Ve výjimečných případech může být hrad uzavřen i v hlavní sezóně a to z důvodu natáčení nějakého filmu. Hrad a jeho okolí je totiž atraktivní i pro filmaře a byly zde pořízeny záběry do českých i některých zahraničních filmů: Radúz a Mahulena, Božská Ema, část francouzského seriálu Bídníci s Gérardem Depardieu v hlavní roli (www.hradrabi.cz).

Hrad Rabí se stal mimo jiné nejnavštěvovanější památkou v Plzeňském kraji pro rok 2014, kdy jeho branou prošlo celkem 56 051 osob. Pro srovnání v roce 2013

to bylo 45 373 návštěvníků a v roce 2012 jich přijelo 55 227. Z toho můžeme vidět, že tato památka má stálou poměrně vysokou návštěvnost (www.npu.cz; www.regionplzen.cz).

Tab. 17: Ceník vstupného na státní hrad Rabí

Výklad v českém jazyce	Dospělí	Děti od 6 let studenti, senioři, ZTP, TP, ZTP/P	Děti do 6 let	Rodinné vstupné	Základní škola Cena za jedno dítě	Mateřská škola Cena za jedno dítě
Okruh věž	80,-	50,-	10,-	180,-	50,-	20,-
Okruh palác	80,-	50,-	10,-	180,-	50,-	20,-
Oba okruhy	120,-	80,-	10,-	320,-	-	-
Nádvoří	30,-	20,-	0,-	neuplatněno	10,-	10,-
Nádvoří + podzemí kostela	40,-	30,-	zdarma	neuplatněno	neuplatněno	neuplatněno
Podzemí kostela	20,-	10,-	zdarma	neuplatněno	10,-	10,-

Zdroj: www.hradrabi.cz, vlastní úprava.

KRAJINNÝ POTENCIÁL

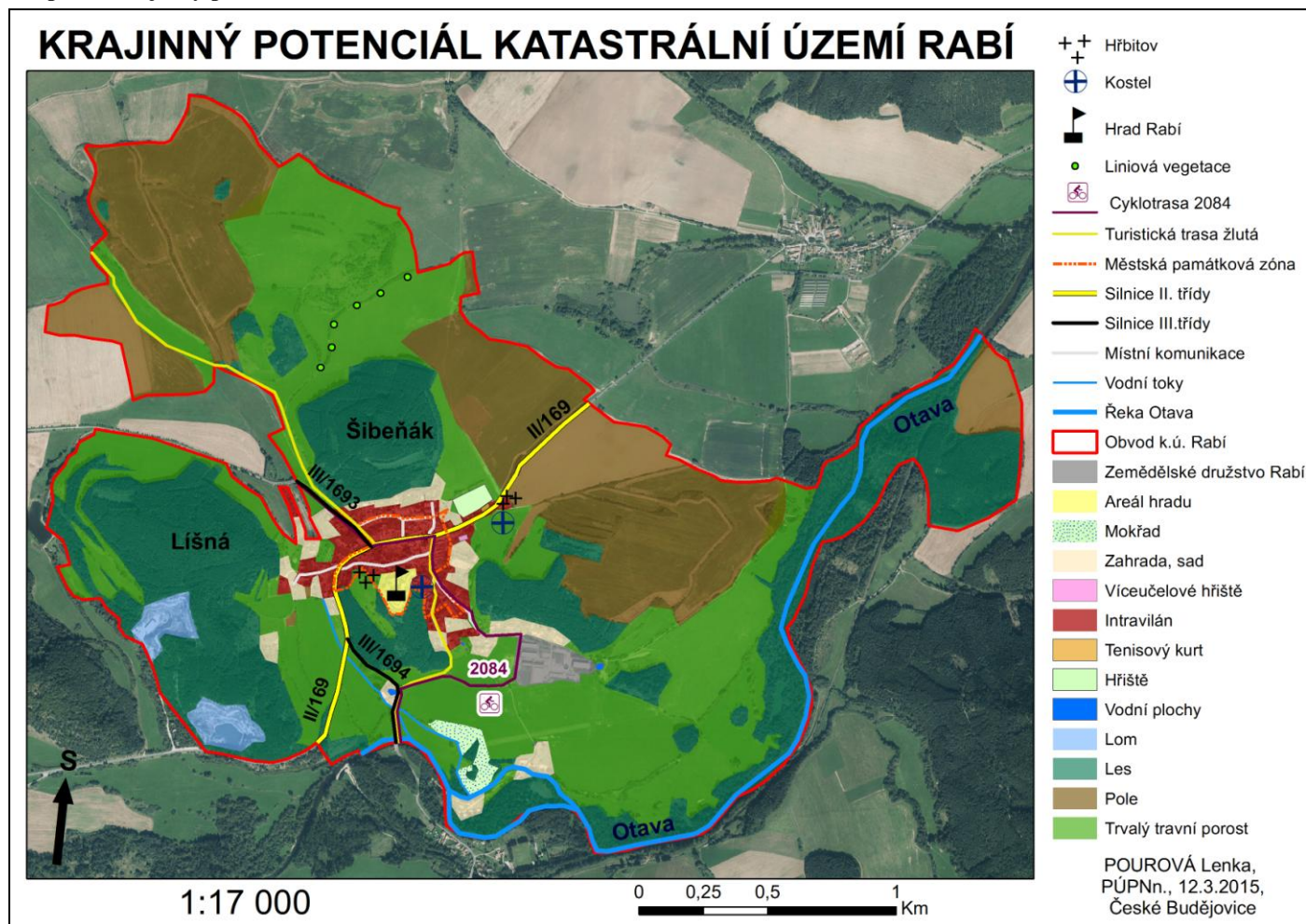
Téměř celá obec se nachází na území přírodního parku Buděticko. Přírodní park slouží podle zákona č. 114/ 1992 Sb. k ochraně krajinného rázu a jeho úkolem je sloužit k obnově duševních i fyzických sil člověka. Proto je tato oblast vhodná k přiměřeným rekreačním aktivitám v nenarušovaném nebo jen málo narušeném přírodním prostředí. Směrem od hradu Rabí, lokalizovaném na hradním vrchu, se naskýtají působivé výhledy na okolní malebnou krajinu.

Pěší stezkou je možné se vydat z hradu Rabí na hrad Džbán. Jedná se o nenáročný okruh, který je dlouhý 9,8 km. Z Rabí vede silnice značená jako cyklostezka 2048 do Budětic. V Buděticích navazuje na modrou turistickou značku, která pokračuje ke zřícenině hradu Džbán. Od zříceniny se vrací cesta na rozcestí Vlkonice, kde zahýbá na žlutou turistickou značku, která vede pod vrchem Šibeník zpět do Rabí.

Z Horažďovic vede **Otavská cyklistická stezka**, značená cyklostezka 312. Vede přes horažďovický Ostrov (přes tzv. Špičku), Malé Hydčice, Velké Hydčice a Žichovice. Zde je napojena na cyklotrasu 2084 a žlutou turistickou trasu.

Vodáci sjíždějící řeku Otavu mohou přespat nebo se občerstvit v kempu a tábořišti v Čepicích či Žichovicích, kde je i vlaková zastávka. Rybníky v okolí vhodné ke koupání nejsou, pro osvěžení je využívána opět řeka Otava.

Mapa 7: Krajinný potenciál obce Rabí



Zdroj: WMS služby ČÚZK – Ortofoto, Územní jednotky, 2015 + vlastní zpracování v programu ArcGIS Desktop 10.

6.2.5 Koncepční dokumenty

Základním koncepčním dokumentem je *Územní plán*, vydán a schválen v roce 2006. Je zpracován jak pro katastrální území Rabí, tak pro katastrální území Čepice a Bojanovice. Územní plán je využitelný pro řízení rozvoje obce a pro získání dotačních titulů. Dále sleduje přeměnu vývoje mírně stagnující zemědělské obce na kvalitní a stabilizované venkovské sídlo, které se významně podílí na cestovním ruchu Plzeňského kraje a integrovaná do struktury venkovského osídlení Evropské unie. Se snahou o rozvíjení odpovídajících standardů vybavení, zachování kulturních tradic ve vazbě na historický vývoj obce, přírodní prostředí, ale i přirozený potenciál a omezující limity. Klade důraz na předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních civilizačních a kulturních hodnot v řešeném území, s přihlédnutím k životnímu prostředí a ochranu jeho hlavních složek (půdy, vody, ovzduší).

Základní urbanistickou prioritou je zachování historické urbanistické struktury městečka s barokní a mladší maloměstskou zástavbou a zachování dominantní funkce monumentální zříceniny, která se tyčí nad městečkem a vytváří romantickou siluetu (Valtr, 2006).

6.2.6 Organizace, sdružení a členství obce

Obec Rabí je stejně jako obec Chanovice začleněna do mikroregionu „*Prácheňsko*.“ Nicméně přistoupila o 3 roky později (2004), než sdružení vzniklo. Obce tak společně dlouhodobě pracují na projektu „*Otavské cyklostezky*.“ Stejně tak je tedy členem „*Místní akční skupiny Pošumaví*“, o které bylo podrobněji napsáno v kapitole - Charakteristika obce Chanovice.

„*Svazek obcí Pošumaví*“ má za cíl zmnožení sil a prostředků při prosazování záměrů rozvoje obcí. Členskými obcemi jsou Budětice, Bukovník, Čimice, Dobruška, Domoraz, Dražovice, Frymburk, Nezamyslice, Nezdice na Šumavě, Podmokly, Rabí, Soběšice, Strašín a Žihobce.

Obec také vydává Rábské noviny, jejichž šéfredaktorkou je Eva Dušková. Dlouholetá existence Sboru dobrovolných hasičů v čele s Petrem Balcarem je dnes rozšířena o družstvo dětí a žen. Dále funguje myslivecký spolek Březinka, fotbalový klub TJ Sokol Rabí, Včelaři a Spolek přátel motorismu. O kulturní akce se stará Rábský okrašlovací spolek (ROSa), který vede ředitelka mateřské školy Drahomíra

Houdková. V nově zrekonstruované budově městského úřadu, bývalé budově školy, se tak konají přednášky, koncerty, dílny, cvičení pro ženy, výukové a vzdělávací kurzy i výstavby během celého roku.

6.2.7 Historický vývoj obce

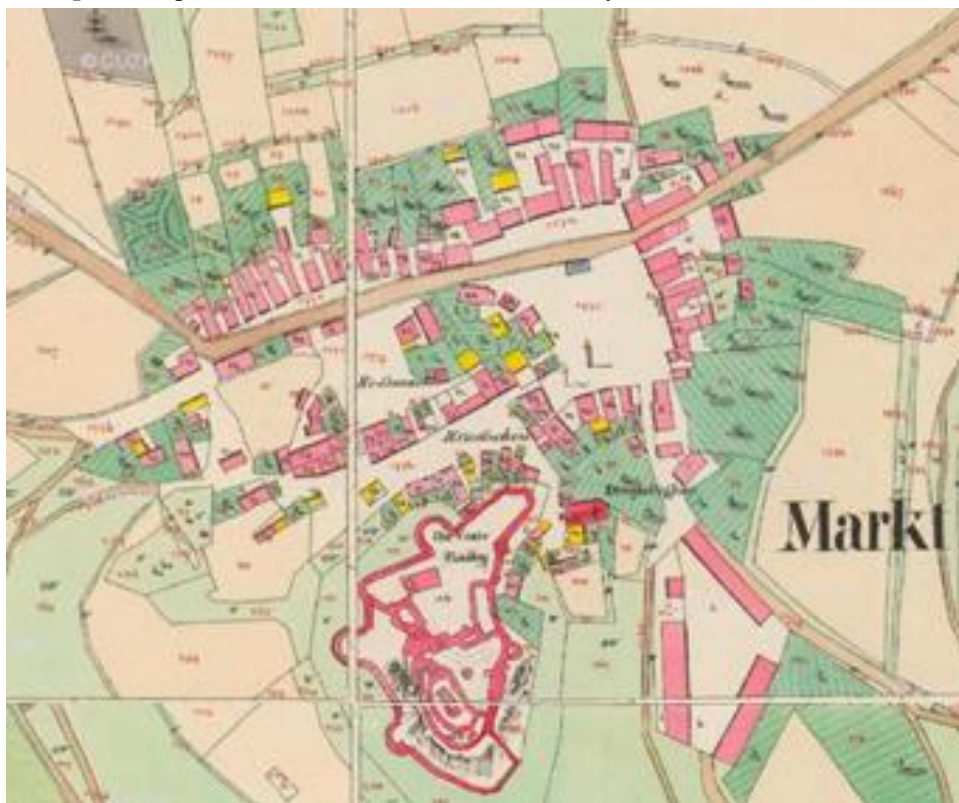
Počátky vesnice nejsou příliš jasné. První zmínka se totiž datuje až k roku 1373, tedy v době založení hradu. Hrad Rabí vytváří dominantu středního Pootaví. Patří mezi nejrozsáhlejší středověké hradní zříceniny v Čechách. Pravděpodobně nad vesničkou Rabí založil na počátku 14. století Bohuslav z Velhartic strážnou věž, která měla sloužit jako ochrana obchodní cesty spojující Sušici s Horažďovicemi i jako ochrana rýžovišť zlata na řece Otavě. Název řeky vznikl z dávných dob původních keltských osad Atawa (= zlatonosná řeka).

Hrad s městem a okolními vesnicemi držel mezi lety 1380–1549 rod Rýzmbeků. V té době se rozvíjelo zejména podhradí, tzv. Hořejší město nazýváno též Hradčany. Dolní město začalo vznikat o něco později. Roku 1420 a 1491 byl hrad obléhán a dobyt husity, protože tehdejší majitel Rábského panství byl znám jako vysoký politický činitel a odpůrce husitů. Při druhém obléhání zde přišel vojevůdce Jan Žižka z Trocnova o své druhé oko, právě tato událost se zasloužila o proslavení Rabí. K největšímu rozkvětu města a také nejvýznamnější přestavbě hradu došlo za panování Půty Švihovského z Rýzmbeka, který si u Vladislava Jagellonského vymohl roku 1498 pro podhradí povýšení na město (www.hrad-rabi.eu).

V roce 1499 bylo založeno tzv. Dolejší město se středně velkým obdélníkovým náměstím a neúplnou pravoúhlou sítí ulic. Horní a Dolní městečko žilo bohatým renesančním životem. Roku 1503 se rabští dočkali svého městského znaku a kamenného hradebního opevnění města. Hradební zeď začíná jižně od kostela a pokračuje zástavbou až k dnešní škole. Na ní jsou dochované zbytky brány, kterou se do Rabí přijíždělo. V 17. století byl v blízkosti hradu zřízen židovský hřbitov místní židovské komunity. V roce 1570 koupili rabské panství Chanovští z Dlouhé Vsi. Dalšími majiteli se stali v roce 1708 Lamberkové, kterým hrad o 12 let později vyhořel, a proto změnili své sídlo na Žichovice. Od té doby hrad pustl. Půdorys obce je vyznačen na mapě stabilního katastru z roku 1827 (mapa 8). V roce 1919 získal hrad Spolek pro zachování uměleckých, historických a přírodních památek v Horažďovicích a provedl částečnou asanaci. Dnes je areál

hradu národní kulturní památkou v péči Národního památkového ústavu, územní památkové správy v Českých Budějovicích. V části obce byla vyhlášena městská památková zóna, jejíž hranice a výpis památek jsou uvedeny v příloze 1 (Smolík, 2002).

Mapa 8: Mapa stabilního katastru – císařské otisky z roku 1827, sídlo Rabí



Zdroj: archivnimapy.cuzk.cz.

7. KOMPARACE CESTOVNÍHO RUCHU

Po deskripci nashromážděných dat je možné přistoupit k analýze a komparaci objektivních a subjektivních dat tak, jak k problematice přistupují konkrétní autoři a dotazovaní ve vybraných obcích. K první části komparace byla použita metodika dle Vystoupila (2006) a Bíny (2002)

7.1 Potenciál cestovního ruchu v obcích

Potenciál cestovního ruchu je složitý systém, do kterého vstupují aspekty přírodního prostředí, kulturně-historické hodnoty i projevy aktuální činnosti lidské společnosti.

7.1.1 Určení potenciální rekreační plochy

Analýza a hodnocení přírodních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu je jedním z nezbytných kroků pro stanovení turistického významu obcí z pohledu jejich turisticko-rekreačního využití. Hodnocení potenciálu z hlediska celkových přírodních podmínek území ukazuje na obecnou shodu ve struktuře činitelů ovlivňující přírodní potenciál území (Vystoupil, 2006).

Metodika určení ukazatele potenciální rekreační plochy vychází z publikace Vystoupil (2006). Byl získán součtem rekreačně využitelných ploch v katastrálním území obce a vydělen pak její celkovou rozlohou. Výsledek je vyjádřen relativně (tabulka 18 a 19). Rekreačně využitelnými plochami jsou míněny plochy lesní, louky a pastviny, zahrady a sady a vodní plochy (stojaté i tekoucí).

Pro sestavení tabulky ukazatele potenciálu rekreační plochy byly použity statistické údaje katastru nemovitostí k 15. 3. 2015.

Tab. 18: Obec Chanovice – rekreační plochy

Druh pozemku	Výměra (ha)
Plochy lesní	427
Louky a pastviny	336
Zahrady, sady	41
Vodní plochy	75
Součet	879
Plocha celkem	1968
Potenciál rekreační plochy (%)	45

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tab. 19: Obec Rabí – rekreační plochy

Druh pozemku	Výměra (ha)
Plochy lesní	417
Louky a pastviny	202
Zahrady, sady	33
Vodní plochy	46
Součet	698
Plocha celkem	1432
Potenciál rekreační plochy (%)	49

Po určení potenciální rekreační plochy byla zvolena stupnice, podle které byly obce zařazeny do kategorie vhodnosti pro cestovní ruch (Vystoupil, 2006):

- 1) do 20 % - velmi málo vhodné přírodní podmínky,
- 2) 20 - 37,9 % - málo vhodné přírodní podmínky,
- 3) 38 - 56,9 % - průměrné přírodní podmínky,**
- 4) 57 - 74,9 % - příznivé přírodní podmínky,
- 5) 75 % a více – velmi příznivé přírodní podmínky.

Obce Chanovice (45%) a Rabí (49%) se tedy mohou zařadit do kategorie oblastí s průměrnými přírodními podmínkami.

7.1.2 Hodnocení přírodního a kulturního potenciálu

Hodnocení přírodního a kulturního potenciálu je převzato z vydání Bíny (2002). Představuje výběr aktivit, jejichž potenciál bude v daných obcích hodnocen. Přírodní soubor obsahuje složky, které spočívají v aktivní turistice, rekreaci, poznávání přírody, sportovních činnostech. Kulturní soubor zahrnuje složky cestovního ruchu vyjádřených cestami za kulturním poznáním, zábavou a jinými akcemi.

Jsou zavedeny tři stupně vhodnosti lokalizačních podmínek pro cestovní ruch: 1. stupeň – podmínky jsou na základní úrovni, 2. stupeň – podmínky jsou ve zvýšené úrovni, 3. stupeň – podmínky jsou ve vysoké úrovni. V případě, že podmínky se v obci nevyskytují, je zaveden stupeň nula (tabulka 20). Stupeň nula byl udělen například u případu *vhodnosti krajiny pro vodní turistiku* v obci Chanovice. Ačkoli podle tabulky 17 zaujímají vodní plochy 75 ha z celkové rozlohy, nebyl udělen žádný bod, protože většina rybníků v katastrálním území obce je primárně určena pro chov ryb a nejsou přizpůsobeny ke koupání.

Tab. 20: Stupně vhodnosti lokalizačních podmínek

Obec	Chanovice	Rabí
<i>Soubor přírodního potenciálu</i>		
Přírodní pozoruhodnosti	0	1
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	2	2
Vhodnost krajiny pro pěší turistiku	1	1
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	2	1
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	0	2
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	0	1
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory	1	1
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	0	1
Vhodnost krajiny pro myslivost	1	1
Vhodnost krajiny pro pozorování ptáků	1	1
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	1	1
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	0	0
<i>Soubor kulturního potenciálu</i>		
Kulturně historické památky a soubory	1	2
Skanzeny a muzea	2	1
Kulturní akce	1	1
Sportovní akce	1	1
Církevní akce	1	1
Veletrhy a tematické trhy	1	1
Místní produkty	0	0
Příhraniční specifika (možnost příhraničních nákupních činností)	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

Poté jsou stupně jednotlivých aktivit upraveny váhovým koeficientem podle důležitosti pro turisty (tabulka 21). Váhové koeficienty byly použity z tabulky od Bíny (2002) v příloze 2, která byla sestavena na základě expertního výzkumu.

Tab. 21: Stupně vhodnosti lokalizačních podmínek upraveny o váhové koeficienty

Obec	Chanovice	Rabí
<i>Soubor přírodního potenciálu</i>		
Přírodní pozoruhodnosti	0	10
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	7	7
Vhodnost krajiny pro pěší turistiku	5	5
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	15	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	0	7
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	0	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory	7	7
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	0	2
Vhodnost krajiny pro myslivost	2	2
Vhodnost krajiny pro pozorování ptáků	1	1
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	7
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	0	0
Celkem	44	68

<i>Soubor kulturního potenciálu</i>		
Kulturně historické památky a soubory	10	25
Skanzeny a muzea	15	5
Kulturní akce	10	10
Sportovní akce	2	2
Církevní akce	2	2
Veletrhy a tematické trhy	5	5
Místní produkty	0	0
Příhraniční specifika (možnost příhraničních nákupních činností)	0	0
Celkem	44	49
Celkový přírodní a kulturní potenciál	88	117

Zdroj: Vlastní zpracování.

K vyhodnocení vhodnosti lokalizačních podmínek přírodního a kulturního potenciálu poslouží tabulka 22, podle které se výsledky obcí mohou zařadit do intervalů zón potenciálu cestovního ruchu. Z hlediska přírodního spadají Chanovice do zóny *zvýšeného potenciálu* a Rabí do zóny *vysokého potenciálu*. Hodnotou kulturního potenciálu lze obě obce zařadit do zóny *zvýšeného potenciálu*. Díky souhrnnému výsledku obou potenciálů připadá obci Rabí zóna *velmi vysokého potenciálu*, což je zapříčiněno především díky hradu Rabí jako Národní kulturní památce, a obci Chanovice zóna *vysokého potenciálu*.

Tab. 22: Zóny potenciálu cestovního ruchu

Zóny potenciálu	Přírodní potenciál	Kulturní potenciál	Celkový potenciál
	Bodový interval	Bodový interval	Bodový interval
Bez potenciálu	0	0	0
Základní potenciál	1 - 25	1 - 10	1 - 25
Zvýšený potenciál	26 - 50	11 - 40	26 - 50
Vysoký potenciál	51 - 80	41 - 100	51 - 100
Velmi vysoký potenciál	81 a více	101 a více	101 - 200
Výjimečný potenciál	-----	-----	201 a více

Zdroj: Vlastní zpracování.

7.1.3 Hodnocení realizačního potenciálu

Realizační potenciál je další podmínkou k fungování cestovního ruchu v obci, protože umožňuje uskutečňovat nároky návštěvníků. Kapacita zařízení technické a občanské vybavenosti do jisté míry určuje objem cestovního ruchu. Předpoklady pro realizaci cestovního ruchu můžeme zpravidla rozdělit na dopravní dostupnost, občanskou vybavenost a ubytovací zařízení, přičemž v některých případech hraje významnou roli lidský faktor, podpora obce a iniciativa vlastních tvůrců a provozovatelů zařízení (Bína, 2002).

Obec Chanovice má na první pohled méně ubytovacích zařízení, tedy celkem čtyři s celkovým počtem lůžek 60. Oproti Rabí, které má celkem sedm, v současnosti

fungujících zařízení, s celkovou kapacitou 110 lůžek. Chanovice Rabí nekonkurují ani počtem domů pro rekreaci (tabulka 23).

Tab. 23: Ubytovací zařízení v zájmových obcích

Obec	Počet ubytovacích zařízení	Počet lůžek	Počet domů pro rekreaci
Chanovice	4	60	34
Rabí	7	110	75

Zdroj: Vlastní zpracování.

DOPRAVNÍ DOSTUPNOST

Obec Rabí má o poznání lepší dopravní dostupnost než obec Chanovice. Rabí ležící mezi historickými městy Sušice a Horažďovice, se nachází na hlavním „podhorském“ koridoru Domažlice – Klatovy – Sušice – Horažďovice – Strakonice. Přístupnost obce Chanovice zajišťují, jak již bylo zmíněno, pouze silnice III. třídy. Ani jednou obcí neprochází železniční trať a jsou tak obě závislé na autobusovém spojení, které má Rabí díky své poloze pravidelnější a častější. Rabí je dále vůči Chanovicím ve výhodě i z hlediska železniční dopravy. Železniční zastávku má totiž vzdálenou pouze 2 km, na kterou se lze dostat i pěšky do dvaceti minut. Kdežto nejbližší vlaková zastávka od Chanovic je přibližně sedm kilometrů. Co se týče hraničních přechodů, ani zde Chanovice nezabodují. K hraničnímu přechodu Alžbětín se rychleji dostanou obyvatelé Rabí.

VYBAVENOST OBCE

Tab. 24: Vybavenost zájmových obcí

	Chanovice	Rabí
Elektrifikace, kanalizace, vodovod	ano	ano
Plynofikace	ano	<i>ne</i>
Čistička odpadních vod	ano	ano
Veřejná knihovna	ano	ano
Mateřská škola	ano	ano
Základní škola	ano	<i>ne</i>
Restaurace, hotel	<i>ne</i>	ano
Ubytovna	ano	ano
Hostinec	ano	ano
Obchod	ano	ano
Kostel, kaple	ano	ano
Kulturní dům	ano	ano
Hřiště	ano	ano
Sbor dobrovolných hasičů	ano	ano

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 24 porovnává vybavenost řešených obcí. Je patrné, že základní vybaveností se téměř rovnají. Chanovice postrádají restauraci a hotel, Rabí zase základní školu a plynofikaci celé obce.

DALŠÍ UKAZATELE

Tab. 25: Další ukazatelé za rok 2013

		Chanovice	Rabí
Celková rozloha (ha)		1968	1432
Nadmořská výška (m n. m.)		548	478
Počet obyvatel k 31. 12. 2013		708	502
Obyvatelé podle věku (%)	15-29	18	18
	30-49	19	27
	50-64	21	23
	65 a více	19	19
Ekonomicky aktivní (%)	celkem	53	43
	zaměstnaní	49	38
Vyjížd'ka do zaměstnání (%)	vyjíždějící mimo obec	13	16
Pracující podle odvětví (počet osob)	ubytování stravování	5	10
	ostatní služby	84	76
Zaměstnavatelé (počet osob)		9	10

Zdroj: www.czso.cz; vlastní zpracování.

7.2 Turisticko-rekreační zatížení obcí

Intenzitu turistické aktivity dále vyjadřuje ukazatel turisticko-rekreační funkce. Lze ji vyjádřit poměrem počtu dvou skupin lidí, a sice lidé danou destinaci navštěvující a populaci navštěvovanou (domácí obyvatelstvo). Vlastní hodnota ukazatele je pak vyjádřena poměrem počtu turistických a rekreačních lůžek ku počtu trvale bydlících obyvatel vynásobeným stem.

Při stanovení turisticko-rekreačního zatížení jako jednoho z významnějších problémů udržitelnosti cestovního ruchu rozhoduje především lokalizace objektů individuální rekreace. Tento ukazatel je vyjádřen počtem turistických a rekreačních lůžek, přepočtených na jednotku plochy, tedy na km² (Vystoupil, 2006).

Oba ukazatelé jsou získány součtem lůžek ubytovacích zařízení a lůžek objektů individuální rekreace. Protože počet lůžek objektů určených k rekreaci není znám, je počítáno s kapacitou čtyř lůžek na jeden objekt.

1. Turisticko-rekreační funkce

Obec Chanovice: $[60 \text{ lůžek} + (4 \cdot 34) / 708 \text{ obyvatel}] \cdot 100 = 28$

Obec Rabí: $[110 \text{ lůžek} + (4 \cdot 75) / 502 \text{ obyvatel}] \cdot 100 = 82$

2. Turisticko-rekreační zatížení

Obec Chanovice: $60 \text{ lůžek} + (4 \cdot 34) / 19,68 = \mathbf{9,95}$

Obec Rabí: $110 \text{ lůžek} + (4 \cdot 75) / 14,32 = \mathbf{28,63}$

Z tabulky 26 se lze přesvědčit o tom, že turisticko-rekreační funkce v obci Chanovice je *rozvojová* a stejně tomu je i u turisticky- rekreačního zatížení. Obec Rabí spadá oběma ukazateli do kategorie *významná*.

Tab. 26: Kategorizace ukazatelů turisticko-rekreačního zatížení obcí

Kategorizace	Hodnota turisticko-rekreační funkce	Hodnota turisticky-rekreačního zatížení
Zcela dominantní	201 a více	50,0 a více
Velmi významná	101 - 200	35 - 49,9
Významná	51 - 100	20,0 - 34,9
Rozvojová	26 - 50	10,0 - 19,9
Malá	25 a méně	do 9,9

Zdroj: Vlastní zpracování.

Při hodnocení výsledků je však nutné přihlídnout k sezónnosti, k množství návštěvníků, kteří v místě přenocují, a k formám cestovního ruchu. Hodnota ukazatele turisticko-rekreační funkce mohla být ovlivněna vysokým nebo naopak nízkým počtem obyvatel. To samé platí i u turisticko-rekreačního zatížení, kde mohla mít vliv na výsledek celková katastrální rozloha obce.

7.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkový průzkum byl proveden na základě strukturovaného dotazníku, který je uveden v sekci Přílohy. Inspirací pro jeho strukturu byla publikace Program obnovy vesnice (Perlín a kol., 1993) a Komparace potenciálu venkovské turistiky v chráněných území a mimo ně – příklad obcí Zahrádky a Pístina (Trčková, 2014). V dotazníku byly některé otázky upraveny a některé otázky doplněny nově.

Dotazník je tvořen dvěma sekcemi, kdy každá část tvoří určitý okruh otázek. Jedná se o otázky zaměřené na charakteristiku respondenta, sloužící k rozdělení respondentů do dílčích kategorií, a jeho názor na cestovní ruch – sekce A. V sekci B jsou pak otázky týkající předpokladů cestovního ruchu a podnikatelské činnosti v tomto oboru.

Výsledky dotazníkového šetření byly významnou součástí diplomové práce a přispěly k analýze situací v obou obcích. Ráda bych proto poděkovala všem místním občanům za jejich čas a ochotu ke spolupráci.

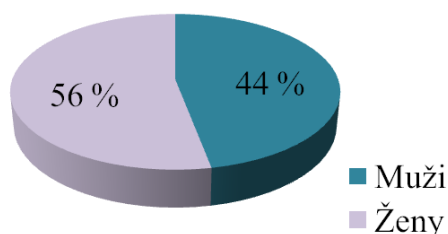
7.3.1 Vyhodnocení dotazníkového průzkumu

V dotazníkovém průzkumu byli dotazováni muži i ženy z výběrového souboru padesáti (Chanovice) a čtyřiceti pěti respondentů (Rabí). Vzorek je určen vzhledem k počtu obyvatel v období k 31. prosinci 2013. Dotazníkové šetření proběhlo v měsících červenec a srpen roku 2014 ve všech místních částech obou obcí. Při průzkumu byly brány v potaz tyto znaky respondentů – pohlaví, věk. Jednalo se o trvale žijící obyvatele obcí starší patnácti let.

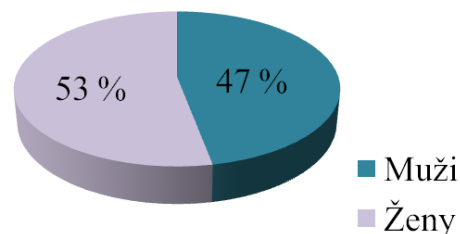
Část A: Charakteristika dotazovaných

Muži i ženy byly ve výběrovém souboru zastoupeny přibližně stejně početnou skupinou (graf 1a, b). Všichni dotazovaní byli předem rozděleni do věkových kategorií tak, aby početní zastoupení odpovídalo procentuálnímu podílu věkových kategorií z celkového počtu obyvatelstva. Nejpočetnější věkovou skupinou tedy byli respondenti od 25 do 44 let (grafy 2a, b). Odpovědi jednotlivých kategorií se leckdy liší. Jsou zde rozdíly v přístupu první a druhé kategorie. Považuji tento výsledek za pozitivní, protože závisí mnohdy především na přístupu mladých lidí.

Graf 1a: Charakteristika dotazovaných dle pohlaví v obci Chanovice

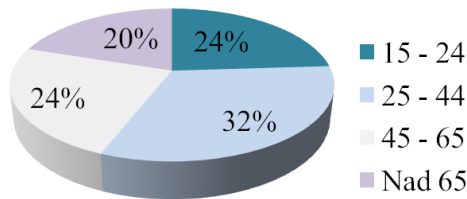


Graf 1b: Charakteristika dotazovaných dle pohlaví v obci Rabí

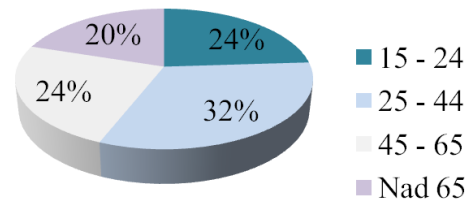


Zdroj: Vlastní šetření.

Graf 2a: Charakteristika dotazovaných dle věkové skupiny - Chanovice



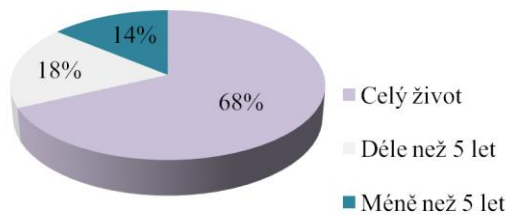
Graf 2b: Charakteristika dotazovaných dle věkové skupiny - Rabí



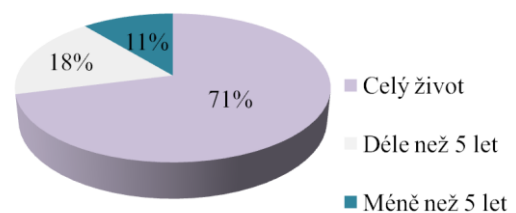
Zdroj: Vlastní šetření.

Většina respondentů bydlí v obcích od narození (68 % a 71 % respondentů), protože zde žily i generace jejich předků. Celkem 18 % účastníků se do obcí přistěhovalo, a to buď z okolních vesnic, anebo úplně odjinud. Důvodem mohl být například sňatek nebo pracovní příležitost. Nejméně početná je skupina dotazovaných, která se do obcí přistěhovala před méně než pěti let (14 % a 11 %). Graficky je vše znázorněno na grafech 3a, b.

Graf 3a: Charakteristika dotazovaných dle délky života v obci Chanovice



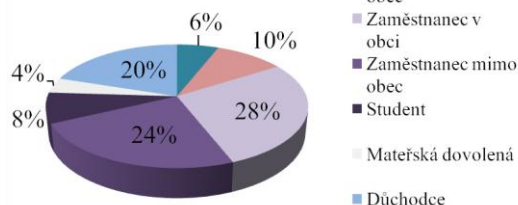
Graf 3b: Charakteristika dotazovaných dle délky života v obci Rabí



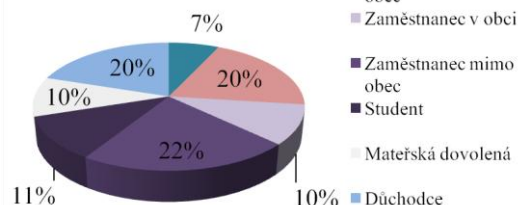
Zdroj: Vlastní šetření.

Respondenti pracují především mimo obec. Ať už jako podnikatel nebo jako zaměstnanec. Zřejmě díky dřevozpracující firmě se většina chanovických zařadila do skupiny zaměstnanec v obci (28 %). Početně jsou zastoupeny i důchodci (20 %) a studenti. Nesmím opomenout skupinu zapojených studentů, kteří vytvořili v obou obcích přibližně pětinu. Objevily se zde i ženy na mateřské dovolené (grafy 4a, b).

Graf 4a: Charakteristika dotazovaných dle zaměstnání - Chanovice



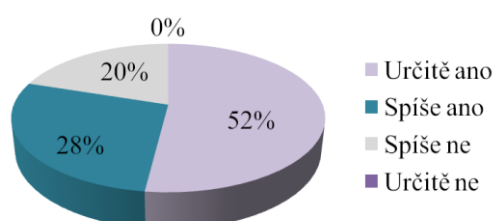
Graf 4b: Charakteristika dotazovaných dle zaměstnání - Rabí



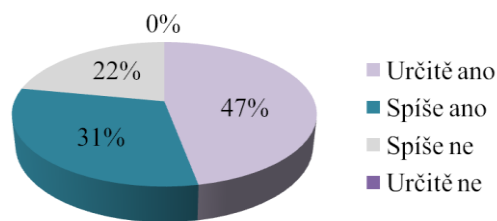
Zdroj: Vlastní šetření.

Na otázku, zda jsou občané spokojeni s chodem obce, vyšla ve většině případů odpověď – „*Určitě ano*.“ Nikdo neodpověděl: „*Určitě ne*.“ Okolo dvaceti procent respondentů odpovědělo v obou obcích „*Spíše ne*“ (grafy 5a, b).

Graf 5a: Otázka 5 - Jste spokojen s chodem obce Chanovice?



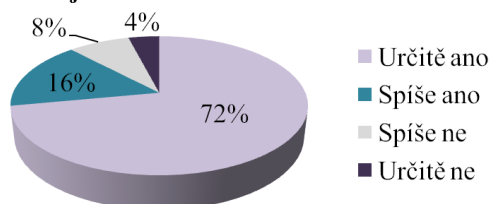
Graf 5b: Otázka 5 - Jste spokojen s chodem obce Rabí?



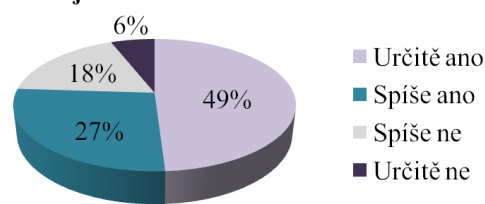
Zdroj: Vlastní šetření.

Z dotazníku vyplynulo, že většina respondentů si myslí, že cestovní ruch může přispět k rozvoji obce. Naprosto souhlasilo 72 % v obci Chanovice a 49% v obci Rabí. Druhou nejčastější odpovědí bylo: „*Spíše ano*.“ V tomto ohledu skeptická byla menšina. V Chanovicích odpověděli „*Určitě ne*“ celkem dva a v Rabí tři z dotazovaných (grafy 6a, b).

Graf 6a: Otázka 6 - Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Chanovice?



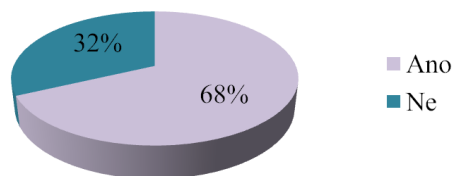
Graf 6b: Otázka 6 - Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Rabí?



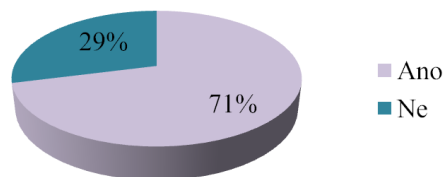
Zdroj: Vlastní šetření.

Celá řada lidí se již aktivně podílí a je ochotna zapojovat se do dění v obcích. Někteří pomáhají při organizaci různých kulturních a společenských akcí. Obce dále zaměstnávají přes léto několik brigádníků, kteří se podílí na údržbě obcí a rozvoji cestovního ruchu. Ve svém volném čase i zaměstnání jsou členy různých spolků a dobrovolných sdružení, které se zasluhují o obrodu obcí. Odpovědi na otázku, která se týká ochoty spolupráce na rozvoji cestovního ruchu, jsou znázorněny v grafech 7a, b.

Graf 7a: Otázka 7 - Jste ochotni spolupracovat na rozvoji cestovního ruchu v obci Chanovice?



Graf 7b: Otázka 7 - Jste ochotni spolupracovat na rozvoji cestovního ruchu v obci Rabí?

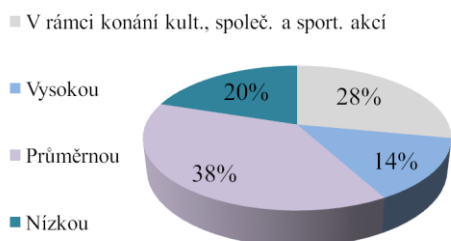


Zdroj: Vlastní zpracování.

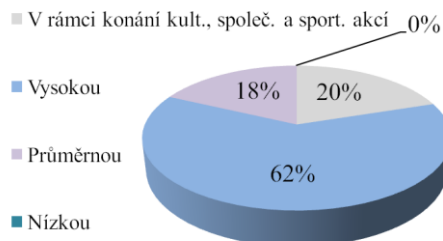
Část B: Předpoklady cestovního ruchu a podnikatelská činnost

Obyvatelé Chanovic vnímají návštěvnost jako průměrnou (38% z dotazovaných), obyvatelé obce Rabí naopak jako vysokou (62 %). Jak již bylo zmíněno, hrad Rabí byl v roce 2014 jednou z nejvíce navštěvovaných památek v Plzeňském kraji, proto jsou tyto odpovědi zcela v souladu (grafy 1a, b). Do Chanovic přijíždí podle obyvatelů také hodně turistů v rámci konání kulturních a jiných akcí (například na „Den řemesel“).

Graf 1a: Jak vnímáte návštěvnost v obci Chanovice?



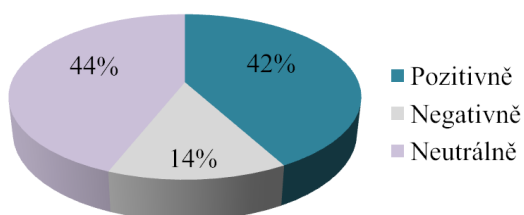
Graf 1b: Jak vnímáte návštěvnost v obci Rabí ?



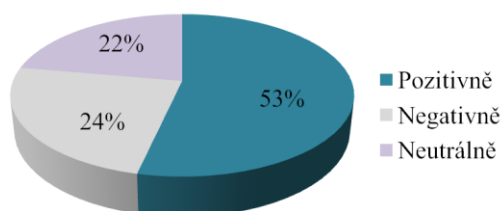
Zdroj: Vlastní šetření.

Z grafů 2a, b je možné vidět odpovědi, které se týkaly vnímání turistů v obcích. Většinu z dotazovaných turista v obci nevdají. S větším počtem negativních odpovědí je možné se setkat v Rabí, kde odpovědělo 24 % respondentů. Důvodem může být letní sezóna, kdy projde Rabím návštěvníků opravdu hodně a někteří z turistů se nechovají zcela vhodně (odhazování odpadků, hluchost, ad.)

Graf 2a: Jak vnímáte turistu v obci Chanovice?



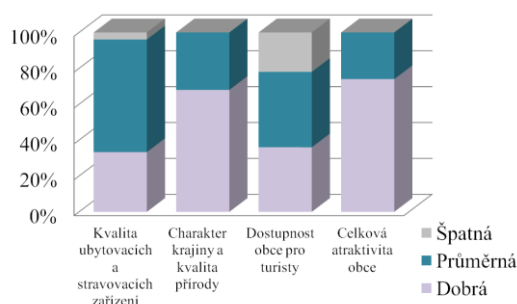
Graf 2b: Jak vnímáte turistu v obci Rabí?



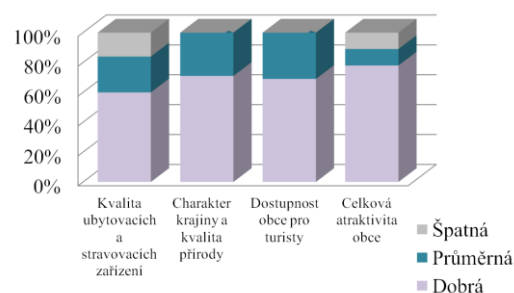
Zdroj: Vlastní šetření.

Otázka úrovně předpokladů dopadla v Chanovicích tak, že vyhrála *Celková atraktivita obce*, na kterou odpovědělo 74 % z dotazovaných. Na druhém místě se umístil *Charakter krajiny a kvalita přírody*, který získal 68 % hlasů. *Kvalitu ubytovacích a stravovacích zařízení* označila drtivá většina jako průměrnou (64 %). Celkem vyrovnané odpovědi měla dostupnost obce pro turisty. V Rabí vyhrála u všech kategorií odpověď „Dobrá,“ ve všech případech ji použilo k hodnocení nad 60 % z dotazovaných. Nejvíce špatných odpovědí získala *Kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení* (16%), dále pak *Celková atraktivita obce* (11 %).

Graf 3a: Jaká je podle Vás úroveň následujících předpokladů pro cestovní ruch v obci Chanovice?



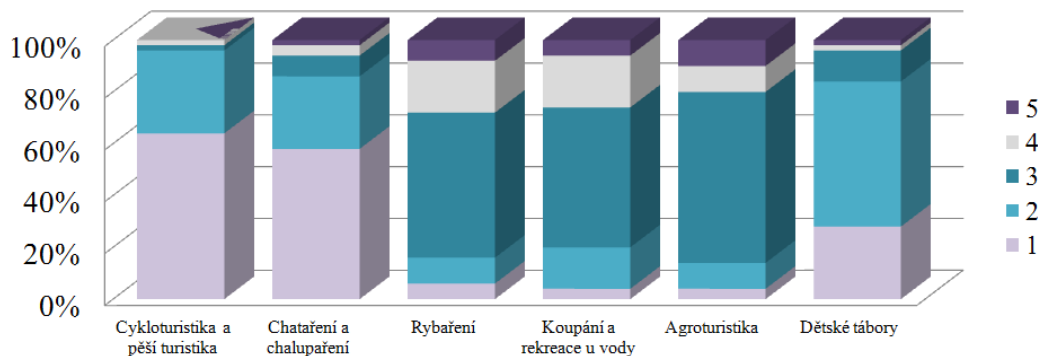
Graf 3b: Jaká je podle Vás úroveň následujících předpokladů pro cestovní ruch v obci Rabí?



Zdroj: Vlastní šetření.

Nejlepší předpoklady mají Chanovice dle výsledků šetření pro *Cykloturistiku a pěší turistiku*, jedničkou ji oznámkovalo 64 % a dvojkou 32 % respondentů (graf 4a). Dále udělování jedniček převládalo pro *Chataření a chalupaření* (58 %). *Rybaření, Koupání a rekreaci u vody* a *Agroturistice* byla udělována nejvíce trojka. *Rybaření* pak získalo 20 % čtyřek a 10 % dvojek, což jsou přibližně stejné výsledky jako pro *Koupání a rekreaci u vody*. Předpoklady pro dětské tábory byly hodnoceny nejvíce dvojkou (58 %) a jedničkou (28 %).

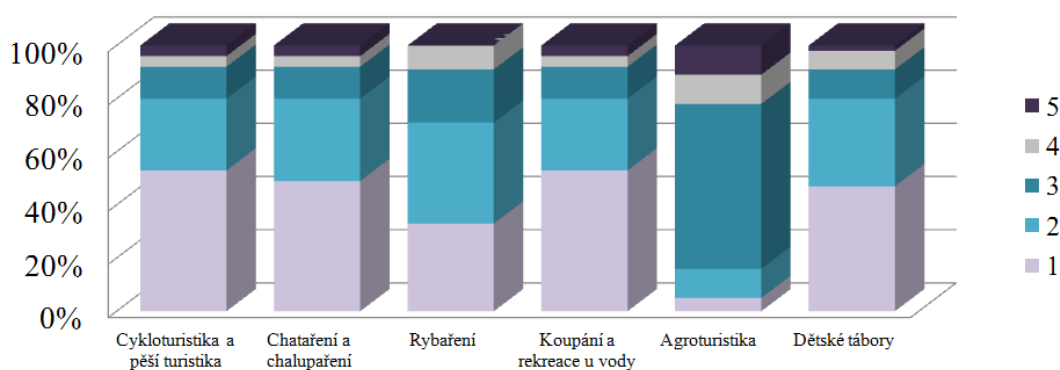
Graf 4a: Pro který typ cestovního ruchu jsou podle Vás v obci Chanovice dobré předpoklady?



Zdroj: Vlastní šetření.

V obci Rabí jsou odpovědi až na Agroturistiku poměrně vyrovnané. Kategorie *Cykloturistika a pěší turistika*, *Chataření a chalupaření* a *Koupání a rekreace u vody* získaly součtem procent jedničky a dvojky 80 % a součtem čtyřky a pětky 8 % (graf 4b). Předpoklady pro *Agroturistiku* jsou nejvíce hodnocené trojkou (62%), jedničkou, dvojkou a čtyřkou (po 11 %).

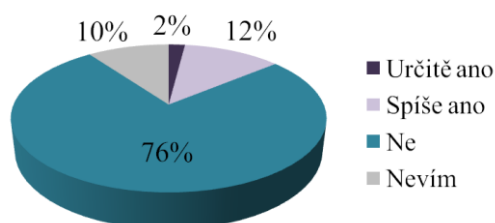
Graf 4b: Pro který typ cestovního ruchu jsou podle Vás v obci Rabí dobré předpoklady?



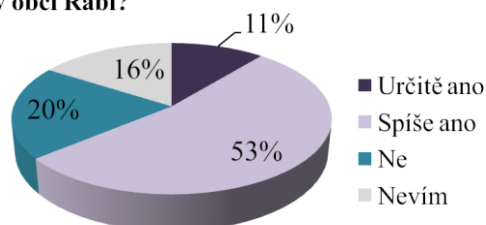
Zdroj: Vlastní šetření.

Poslední čtyři otázky se týkaly podnikatelské činnosti v cestovním ruchu a jak se mohou odrazit v rozvoji cestovního ruchu. Na grafech 5a, b je vidět, jaký názor mají obyvatelé na nárůst zaměstnanosti díky místním podnikatelům. V Chanovicích si myslí, že podnikatelé na nárůst zaměstnanosti vliv nemají (76 %). „Spíše ano“ odpovědělo 12 % a „Nevím“ 10%. V Rabí byla četnost odpovědí „Spíše ano“ 53 %. Druhá nejčastější odpověď zněla „Ne“ (20 %).

Graf 5a: Přispívají místní podnikatelé k nárůstu zaměstnanosti v obci Chanovice?



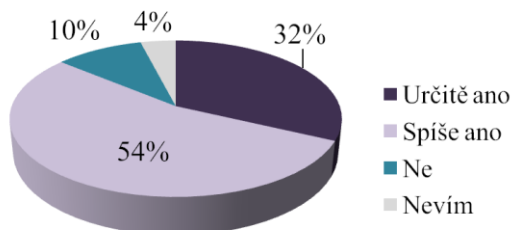
Graf 5b: Přispívají místní podnikatelé k nárůstu zaměstnanosti v obci Rabí?



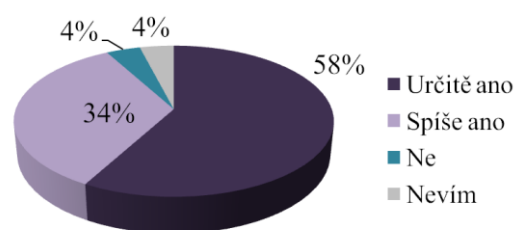
Zdroj: Vlastní zpracování.

Z grafů 6a, b vyplývá, že v obci Rabí i Chanovice by si přáli, aby podnikatelé zapojovali místní obyvatele do rozhodování o realizacích vlastních plánů. „Spíše ano“ a „Ano“ řeklo 86% (Chanovice) a 92 % (Rabí).

Graf 6a: Myslíte si, že by bylo vhodné, aby podnikatelé více zapojovali obyvatele Chanovic do rozhodování o realizaci vlastních plánů a aktivit?



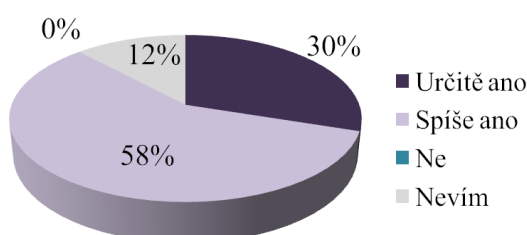
Graf 6b: Myslíte si, že by bylo vhodné, aby podnikatelé více zapojovali obyvatele Rabí do rozhodování o realizaci vlastních plánů a aktivit?



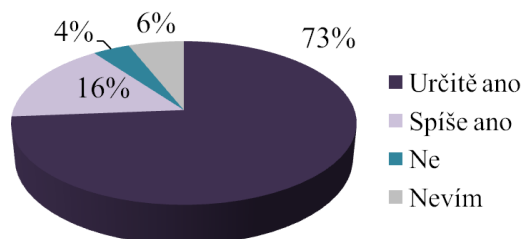
Zdroj: Vlastní šetření.

Na otázku příspěvku podnikatelů k zatraktivnění obce odpovědělo kladně celkem 88 % z dotazovaných v Chanovicích, žádný člověk neodpověděl „Ne“. Ostatní uvedli, že neví (12 %). V Rabí souhlasilo 89 %, čtyři lidé by nechtěli, aby podnikatelé do zatraktivnění obce zasahovali.

Graf 7a: Měli by podnikatelé více přispívat k zatraktivnění obce Chanovice?



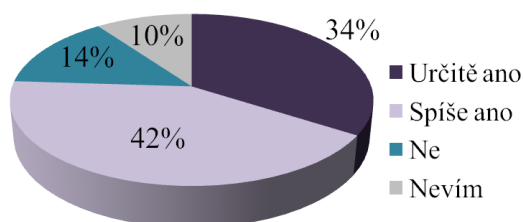
Graf 7b: Měli by podnikatelé více přispívat k zatraktivnění obce Rabí?



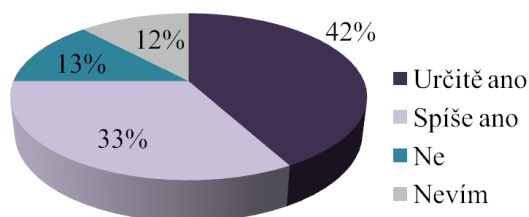
Zdroj: Vlastní šetření.

Mezi účastníky panuje názor přínosnosti aktivit podnikatelů (76 % a 75 %), jen 27 % v obou obcích je považuje za nepřínosné a 22 % nedokáže posoudit.

Graf 8a: Považujete aktivitu místních podnikatelů za přínosnou pro obec Chanovice?



Graf 8b: Považujete aktivitu místních podnikatelů za přínosnou pro obec Rabí?



Zdroj: Vlastní šetření.

8. SOUHRN A DISKUZE

Výzkum potvrdil, že obě obce mají dostatečný *přírodní potenciál* pro cestovní ruch, které můžeme zařadit v rámci SWOT analýzy do silných stránek (viz Stříbrná a kol., 2007). Jak uvádí Hladká (1997), přírodní podmínky jsou nejzákladnějším předpokladem cestovního ruchu (terén, nadmořská výška a klimatické podmínky, vodní plochy, vodní toky, moře, přírodní zvláštnosti a další).

Při hodnocení přírodního potenciálu podle Bíny (2002) byly brány v potaz složky cestovního ruchu, které spočívají v aktivní turistice, rekreaci, poznávání přírody a sportovních činnostech. Díky své specifické poloze v oblasti Šumavské pahorkatiny mají obce kvalitní rekreační prostředí s typickou venkovskou krajinou s poměrně velkým množstvím lesních ploch, luk a pastvin. Chanovice sice dominují velkým množstvím rybníků, nicméně ty se využívají pouze pro chov ryb, nikoliv pro rekreaci u vody. V katastrálním území Rabí se, na rozdíl od Chanovic, mnoho rybníků nenachází, vynahrazuje to ale řeka Otava, která je využívána, jak ke koupání, tak k vodní turistice a rybaření. Chanovice byly zařazeny do zóny *zvýšeného potenciálu*, obec Rabí dokonce *do vysokého potenciálu* (kap. 6.3.2). Hodnotou kulturního potenciálu lze obě obce zařadit do zóny *zvýšeného potenciálu*. Díky souhrnnému výsledku obou potenciálů připadá obci Rabí zóna *velmi vysokého potenciálu*, což je zapříčiněno především díky hradu Rabí jako Národní kulturní památce, a obci Chanovice zóna *vysokého potenciálu*. Z hlediska potenciálu rekreační plochy byly obce zařazeny do kategorie *průměrné přírodní podmínky*. Obě obce leží v mírně zvlněném až kopcovitém terénu s mírnou zimou a krátkým trváním sněhové pokrývky. Podle publikace Vystoupil (2007) mají v České republice největší zastoupení obce se střední hodnotou tohoto ukazatele, tedy 45 %. Potenciál rekreační plochy v obci Chanovice se vyšplhal na hodnotu 45 % a v obci Rabí na 49 %.

Pro cestovní ruch jsou důležité nejen přírodní předpoklady, ale také materiálně technická základna, to znamená ubytovací a stravovací kapacity a dopravní předpoklady (viz Škodová Parmová, 2007).

Množstvím *ubytovacích zařízení* je na tom podstatně lépe Rabí. V počtu lůžek převyšuje chanovické kapacity téměř dvojnásobně (110 lůžek). Počet objektů sloužících pro rekreaci, obývaných v letních měsících a o víkendech chalupáři, je také podstatně vyšší v Rabí (s počtem 75) než v Chanovicích (s počtem 34). V Chanovicích provozují ubytovací zařízení celkem 3 soukromí podnikatelé a jedno

patří obci. V Rabí je možné se ubytovat v jednom hotelu, dvou penzionech, dvou apartmánech a turistické ubytovně. Všechny patří soukromým podnikatelům. Žádný však není spojen s možností agroturistiky.

V Chanovicích je možné poskytnout snídaně, obědy i večeře po domluvě v Kulturním domě. Kulturní dům je otevřen kromě středy každý den. Dále je možné *se občerstvit* ve dvou hostincích, které jsou ale otevřeny pouze některé dny. Hospoda „U Chalušů“ je k dispozici v pondělí, v úterý, v pátek a o víkendu a v nabídce je především studená kuchyně. Hostinec u Klečků otevírá ve středu, v pátek a sobotu a spíše v odpoledních hodinách. Také je možné využít dva obchody s potravinami, nejbližší supermarket je vzdálen 10 km, v Horažďovicích. V obci chybí stravovací zařízení jako je restaurace. V Rabí nabízí stravování hostinec Vystřelený Vočko, kde je k dostání teplé jídlo denně. Další možností je Rábská hospůdka a v sezóně nabízí hotová jídla i minutky. V obci je i obchod s potravinami a další možností nákupu jsou Horažďovice nebo Sušice.

Jak již bylo zmíněno, obec Rabí má o poznání lepší *dopravní dostupnost* než obec Chanovice. Rabí ležící mezi historickými městy Sušice a Horažďovice, se nachází na hlavním „podhorském“ koridoru Domažlice – Klatovy – Sušice – Horažďovice – Strakonice. Přístupnost obce Chanovice zajišťují silnice III. třídy. Ani jednou obcí neprochází železniční trať a jsou tak obě závislé na autobusovém spojení, které má Rabí díky své poloze pravidelnější a častější. I když se po mnoha letech místní komunikace v obci dočkaly rekonstrukce, i sami obyvatelé vidí v dopravních předpokladech obce velké nedostatky. Situaci se snaží obec zlepšit obecním mikrobusem, alespoň pro školáky. V obou obcích je nevyhovující autobusové spojení a vzdálenost vlakového nádraží cca 7 km.

Obec Chanovice nabízí širokou škálu *kulturně-historických* atraktivit, které lákají turisty. Nicméně nejsou jimi tolik věhlasné jako obec Rabí svou zříceninou. V Chanovicích můžeme navštívit zrekonstruovaný zámek se stálou „Expozicí lidových řemesel Pošumaví,“ jeho hospodářské budovy, ve kterých se nachází výstavní sál a Galerie Nositelů tradice lidových řemesel. Procházkou po naučné stezce vedoucí přes zámecký park se dostaneme k rozhledně, odkud je pěkný výhled na celé Prácheňsko a Šumavské vrcholy, a skanzenu. V Rabí má návštěvník na výběr ze dvou prohlídkových okruhů na hradě Rabí. Z dalších historických památek si může prohlédnout židovský hřbitov s tesanými vápencovými náhrobky, kostel Nejsvětější trojice, hřbitovní kostel sv. Jana Nepomuckého, domky s průčelím

ve stavebním slohu selského baroka a další historické stavby městské památkové zóny. Při hodnocení kulturního potenciálu, vyšel o něco lépe v obci Rabí (kapitola 6.3.2) a to především z důvodu přítomnosti Národní kulturní památky a blízkosti k německým hranicím.

Obě obce se snaží udržovat společenský život pořádáním různých *kulturních akcí*. V Rabí jsou většinou v letních měsících spojené s areálem zříceniny hradu (Ruinfest, Rabijáda – aneb hrad dětem, letní kino, Rabský festival amatérských divadel). Další akce jsou pořádány občanským spolkem ROSa a jedná se většinou o tradiční venkovské akce (maškarní průvod, lampionový průvod, masopustní průvod). I v Chanovicích jsou akce, které jsou pořádány každoročně. Nejznámější je „Den řemesel“ a tradiční potravinářský den ve skanzenu „Den místní potraviny.“ Bohatý kulturní program je také po celý rok, například masopustní průvod, Tesařský ples, Chanovická pouť, Jarní a Podzimní rukodělné semináře s Mgr. Ivanou Sieberovou, ad.

Z hlediska *sportovně-rekreačních možností* by se daly obce zařadit do oblastí s dobrými podmínkami jak pro pěší turistiku, tak pro turistiku. Trasy jsou pro turisty poměrně dobře značeny a to díky programu Strategie rozvoje Prácheňska Místní akční skupiny Pošumaví (kap. 6.1.6). Možnosti rekreace u vody jsou lépe hodnoceny obyvateli obce Rabí, v blízkosti obce totiž protéká řeka Otava, která je vhodná nejen pro místní za účelem letního osvěžení, ale i pro vodní turistiku nebo rybaření. V Čepicích je pro vodáky k dispozici kemp, kde je možné se občerstvit nebo utábořit. V Chanovicích jsou rybníky soukromé a využívány především pro chov ryb, proto nejsou vhodné ke koupání ani ke sportovnímu rybaření.

Vzhledem k chybějícímu terénu, který by byl vhodný pro sjezdové lyžování nebo snowboarding, je území odkázáno pouze na sezónní letní rekreaci ve vazbě na letní rekreační sporty. Zimní sporty jsou zde provozovány pouze individuálně, kdy můžeme zmínit běh na lyžích nebo bruslení a to v době, kdy je kvalitní sněhová pokrývka a chladné počasí s mrazovými teplotami. Běžecké stopy ale nejsou udržovány a není zde ani k dispozici odpovídající technika pro údržbu takové infrastruktury.

V obou obcích je nejoblíbenějším sportem fotbal. V Chanovicích je také oblíbená tělocvična, využívána především v zimních měsících pro kolektivní míčové hry nebo fitness cvičení pro ženy (fotbal, volejbal, nohejbal, zumba, aerobic). Obec Rabí má pro tyto možnosti Kulturní dům nebo prostory na Obecním úřadě

a víceúčelové hřiště. V obou obcích je další možností sportovního využití tenis na místních tenisových kurtech.

Webové stránky obcí jsou informačně velmi bohaté. Dále je *propagace* obou obcí doplněna brožurami. Obec Chanovice má však mnohem více publikací popisujících přírodní podmínky, historii obce, zámku, některých místních částí obce či místní atraktivity – například doprovodná publikace o Galerii Nositelů lidových tradic.

Postoj občanů k otázce, zda cestovní ruch zlepšuje v obci zaměstnanost a příjmy podnikatelů i obce, byl sledován v dotazníkovém šetření. Důkazem, že občané považují cestovní ruch jako rozvojovou šanci jsou kladné odpovědi na otázku přímé účasti občanů na rozvoji cestovního ruchu (otázka 7 - část A). Jasně „*Ano*“ zaškrtnulo v Chanovicích 68 % a v Rabí 71 % dotazovaných občanů. Dále z dotazníkového průzkumu vyplývá, že obce návštěvníky nejsou přesycené a většina občanů turismus chápou jako snesitelný (otázka 2 - část B). Výrazný rozdíl byl zaznamenán v oblasti zvýšení zaměstnanosti díky podnikatelské činnosti. V Chanovicích je sice velký podnik dřevařského průmyslu, který vlastní soukromá osoba, ale nejedná se o podnik prosperující z cestovního ruchu. Podnikatelé ubytovacích a stravovacích služeb zde provozují své živnosti především pro vlastní obživu a jako další pracovní sílu využívají rodinné příslušníky. Zřejmě proto se většina z respondentů domnívá, že podnikatelé nepřispívají nárůstu zaměstnanosti v obci. Z pohledu obyvatel Rabí vychází názor, že cestovní ruch v obci pracovní místa vytváří, ale ne tolik, kolik by si místní občané představovali (nejčtenější odpověď „*Spíše ano*“). Spojitost s vytvářením pracovních míst může mít za následek sezónnost, která působí negativně na podnikatelské aktivity. Zapojování obyvatel do rozhodování o realizaci podnikatelských plánů a aktivit je také občany pozitivně vnímáno, což dokazuje, že s činností podnikatelů do budoucna nadále počítají.

Návštěva kulturně-historických památek a hodnot přispívá ke společenskému a kulturnímu povznesení národa. Vysoká návštěvnost hradu Rabí tedy koresponduje s teoretickým kontextem podle Němčanského (1999). Přestože se Chanovice snaží dostat do podvědomí veřejnosti vydáváním publikací, brožur, pozvánek na kulturní akce atd., nedosáhly počtem návštěvníků takových hodnot jako Rabí, které se stalo v roce 2014 nejnavštěvovanější památkou Plzeňského kraje. Nicméně dosáhly jiných úspěchů, které výrazně přispěly k jejímu zviditelnění. Ziskaly dva roky po sobě titul Vesnice roku. V soutěži, která byla součástí programu obnovy venkova, tedy

pod záštitou ministerstva místního rozvoje, dosáhly nejprve ocenění Modré stuhy v roce 2010 a následně ocenění Zlaté stuhy. Ohodnocení dostala především za spolkový život, aktivitu jejich obyvatel a sounáležitost se sousedními obcemi.

Je nutno podotknout, že Rabí je a bude velkým magnetem pro turisty, protože je v povědomí celého národa. I náhodné kolemjedoucí zaujme jeho silueta a přitáhne alespoň na malé zdržení i bez komerční propagace.

9. ZÁVĚR

Jedním z cílů předkládané práce bylo zhodnocení stavu a forem venkovského cestovního ruchu ve vybraných obcích Rabí a Chanovice a využití jejich potenciálu. Literární rešerše byla zaměřena na možnosti rozvoje venkovského cestovního ruchu, ale i na organizaci a řízení cestovního ruchu a možnosti podpory venkovského cestovního ruchu ze strany státu a územních správních celků v jednotlivých oblastech.

Na základě geografických, sociodemografických a historických předpokladů byla provedena analýza venkovského cestovního ruchu v obou obcích. Z této analýzy je patrné, že obě obce patří k územím, které mají pro rozvoj venkovského cestovního ruchu dobré předpoklady – disponují poměrně málo narušeným životním prostředím a příznivými klimatickými a přírodními podmínkami. Zároveň zde venkovský ruch působí šetrně k okolní krajině a je pozitivně vnímán podnikateli i obyvateli. Rozvoj cestovního ruchu je nutné i nadále rozvíjet v jeho šetrných formách a v souladu s udržitelným rozvojem, protože s rozvojem cestovního ruchu nad únosnou hranici roste zatížení a devastace území.

Důležitou součástí venkovského cestovního ruchu je materiálně-technická základna v podobě ubytovacích zařízení. V tomto aspektu se obce výrazně liší. V obou obcích jsou sice k dispozici chaty a chalupy, penziony, avšak ubytovací kapacity v Chanovicích jsou mnohem nižší.

Aby byly obě obce plně využívány, bylo by vhodné zde venkovský cestovní ruch více podporovat a zatraktivnit. Například snahou vytvořit prostor pro vznik a rozvoj podnikání v obci, může se jednat o přípravu ploch pro podnikání, pronájem objektů, jasné vymezení podnikatelských možností v územním plánu a další. Jedním z opatření pro rozvoj venkovského cestovního ruchu by mohlo být soustředění se na kvalitu ubytovacích a stravovacích zařízení a certifikaci služeb. I když mají vybrané obce množství turistických a cykloturistických tras, mohlo by se další opatření týkat jejich rozšíření, například hipostezek, které v obou obcích chybí a o které je stále větší zájem nejen od domácích, ale i zahraničních návštěvníků. Dále by v obcích měla být vytvořena rozmanitější nabídka regionálních produktů určených pro různé cílové skupiny turistů (senioři, rodiny s dětmi, mládež, atd.). Jednou z příležitostí by také mohla být rostoucí poptávka po produktových balíčcích

volnočasových aktivit (agroturistika, IN-LINE bruslení, běžecké lyžování, poskytování adrenalinových zážitků).

Rozvoj venkovského cestovního ruchu by měl být podporován, jak shora, tak zdola, tedy zájmem jednotlivých obcí a jejich obyvatel. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že občané obcí vidí v rozvoji cestovního ruchu přínos ve formě přílivu finančních prostředků, oživení či zviditelnění obce. Důležitou roli zde ale hrají také svazky obcí a mikroregiony, díky kterým se již podařilo uskutečnit některé projekty (Otavská cyklistická stezka, rozhledna Chlum, značení cyklotras, ad.).

Velký význam má i profesionální přístup jednotlivých subjektů cestovního ruchu. Mělo by být proto podporováno vzdělávání v cestovním ruchu. Samozřejmě nelze opomenout důležitost aktuálně podávaných informací, ať už v rámci propagačních materiálů či osobního kontaktu například v informačních centrech nacházejících se v přímo v obcích. Základem je pak aktivní spolupráce mezi státní správou, samosprávou (obce, kraje), podnikateli a neziskovým sektorem v rozvoji venkovského cestovního ruchu jako jednoho z významných prostředků k úspěšnému a harmonickému rozvoji venkova.

Prvním krokem k udržitelnému rozvoji cestovního ruchu je realizace plánů místního, regionálního či národního rozvoje. Jako jeden z podkladů pro vytvoření těchto plánů mohou sloužit právě výsledky hodnocení potenciálu daného území pro cestovní ruch a neměla by chybět ani analýza únosné kapacity lokality. Výsledky této diplomové práce by měly přispět v kvalitativním detailu dvou obcí k analýze potenciálu. Budou poskytnuty Obecnímu úřadu obce Chanovice i obce Rabí a mohou posloužit k námětům plánování cestovního ruchu.

10. SEZNAM LITERATURY

- BÍNA, J. (2002): Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky, Urbanismus a územní rozvoj, roč. 5., č. 1, s. 2–11.
- BÍNA, J. (2010): Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice. Závěrečná zpráva úkolu B.10/CR. Ústav územního rozvoje, Brno, 20 s.
- BÍNA, J. a DEMEK, J. (2012): Z nížin do hor: Geomorfologické jednotky České republiky. Academia, Praha, 344 s.
- BLAŽEK, B. (1998): Venkov, města, média. Sociologické nakladatelství, Praha, 362 s.
- ČADA, V., SUDA, J. (2009): Příroda Chanovicka. Vydala Obec Chanovice, pro Obec Chanovice připravilo Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, 144 s.
- FORET, M., FORETOVÁ, V. (2001): Jak rozvíjet místní cestovní ruch, Grada Publishing, spol. s r. o., Praha, 180 s.
- HENDL, J. (2008): Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace, Portál, Praha, 407 s.
- HESKOVÁ, M. (2006): Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy, Fortuna, Praha, 224 s.
- HLADKÁ, J. (1997): Technika cestovního ruchu, Grada Publishing, spol. s r. o., Praha, 168 s.
- HLŮŽKOVÁ, M. (2011): Chanovice: turistický průvodce. Obec Chanovice, Horažďovice, 24 s.
- JAKUBÍKOVÁ, D., JEŽEK, J., PAVLÁK, M. (1999): Cestovní ruch, Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň, 268 s.

MICHÁLKOVÁ, J., TREMLOVÁ, M., ČEJKA, V., PRŮCHA, K., VÍTOVEC, J. a kol. (2004): Chráněná území okresu Klatovy. Chráněná území ČR – Plzeňsko a Karlovarsko, svazek XI., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum, Brno, 48 s.

NAVRÁTIL, J. (2012): Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa. Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava, Alfa nakladatelství, Praha, 188 s.

NĚMČANSKÝ, M. (1999): Odvětví cestovního ruchu, Vybrané kapitoly 1. díl, Slezská univerzita v Opavě, MoraviaPress-Repro,Ostrava, 278 s.

NOVACKÁ, L. (2010): Cestovní ruch a Európská únia, Vydavateľský dom Elita, Bratislava, 150 s.

ORIEŠKA, J. (1999): Technika služeb cestovního ruchu, Idea Servis, Praha, 244 s.

PARK, D. B., DOH, K. R., KIM, K. H. (2014): Successful managerial behaviour for farm-based tourism: A functional approach, Tourism Management č. 45, s. 201– 210.

PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. (2008): Lokální a regionální kultura v České republice. ASPI, 199 s.

PERLÍN, R. a kol. (1993): Program obnovy vesnice. Metodická publikace, Výzkumný ústav výstavby a architektury, Praha, 63 s.

POUROVÁ, L. (2013): Program obnovy venkovského sídla Chanovice (u Horažďovic). Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, České Budějovice, 84 s.

QUITT, E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Studia Geographica, Geografický ústav ČSAV Brno, 73 s.

SAXENA, G. (2014): Rural Tourism Partnerships and Actor Mobility, *International Journal of Tourism Research*, Int. J. Tourism Res. č. 16, s. 488–495.

STRÍBRNÁ, M., PIKHART, K., ŠAŠEK, I. A KOL. (2007): Program rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje aktualizovaný k 31. 12. 2007 – zkrácená verze, Úhlava, Klatovy, 61 s.

STRÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika, Profi Press, Praha, 65 s.

ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. (2007): Agroturistika, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Typodesign, České Budějovice, 92 s.

SMOLÍK, L. (2002): Perly minulosti. Klatovy a okolí, Nava, Plzeň, 104 s.

SÝKORA, J. (1998): Venkovský prostor 2. díl – Územní plánování vesnice a krajiny. Vydavatelství ČVUT, Praha, 155 s.

TANG, Z. (2015): An integrated approach to evaluating the coupling coordination between tourism and the environment, *Tourism Management* č. 46, s. 11–19.

TOLASZ, R. a kol. (2007): Atlas podnebí Česka. Vydal Český hydrometeorologický ústav v koedici s Univerzitou Palackého v Olomouci, Praha-Olomouc, 255 s.

TORRES-DELGADO, A., PALOMEQUE, F. L. (2014): Measuring sustainable tourism at the municipal level, *Annals of Tourism Research* č. 49, s. 122–137.

TREMLOVÁ, M., HUBENÝ, P. A KOL. (2000): Chráněná území okresu Klatovy, Dragon Press Klatovy, Klatovy, 41 s.

VALTR, P. (2006): Rabí: Územní plán Rabí. UrbioProjekt Plzeň, ateliér urbanismu, architektury a ekologie, Plzeň, 70 s.

VALTR, P. (2010): Chanovice: Odůvodnění územního plánu. UrbioProjekt Plzeň, ateliér urbanismu, architektury a ekologie, Plzeň, 49 s.

VALTR, P. (2010): Chanovice: Územní plán Chanovice. UrbioProjekt Plzeň, ateliér urbanismu, architektury a ekologie, Plzeň, 48 s.

VARJÚ, V., SUVÁK, A., DOMBI, P. (2014): Geographic Information Systems in the Service of Alternative Tourism – Methods with Landscape Evaluation and Target Group Preference Weighting, *International Journal of Tourism Research*, Int. J. Tourism Res. č. 16, s. 496–512.

VYSTOUPIL, J. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, 157 s.

VYSTOUPIL, J., HOLEŠINSKÁ, A., KUNC, J., ŠAUER, M. (2007): Návrh nové rajonizace cestovního ruchu ČR, Masarykova univerzita, Brno, 108 s.

XIN, T. K., CHAN, J. K. L. (2014): Tour operator perspectives on responsible tourism indicators of Kinabalu National Park, Sabah, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* č. 144, s. 25–34.

YÜZBAŞIOĞLU, N., TOPSAKAL, Y., CELIK, P. (2014): Roles of tourism enterprises on destination sustainability: case of Antalya, Turkey, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* č. 150, s. 968–976.

INTERNETOVÉ ZDROJE

http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/default/index.php?reload=1&%23c=353602552C5519376&z=1&l=ajax_default&p=& [online 5. 12. 2014]

CRR- Mapový server. Internetové stránky Mapový server: CRR.

<http://geoportal.gov.cz/web/guest/map?q=chanovice> [online 5. 12. 2014]

Prohlížení. Národní geoportál INSPIRE.

<https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2015> [online 24. 1. 2015]

MMR – Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2015.

<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-%282010-201> [online 24. 1. 2015]

MMR – Národní program podpory cestovního ruchu (201 –2015).

<https://managementmania.com/cs/swot-analyza> [online 31. 1. 2015]

SWOT analýza – ManagementMania.com.

[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0F00337F3B/\\$File/4116130501_77.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/0F00337F3B/$File/4116130501_77.pdf) [online 31. 1. 2015]

Statistický lexikon obcí.

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=556335> [online 31. 1. 2015]

RISY.cz – Obce – Chanovice.

<http://www.turisturaj.cz/clanek/o-kraji> [online 31. 1. 2015]

Plzeňský kraj – turistů ráj.

http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/cestovni_ruch_v_plzenskem_kraji_v_1_az_3_ct_vrtleti_2014 [online 10. 2. 2015]

Cestovní ruch v Plzeňském kraji ve 1. až 3. čtvrtletí 2014 a v roce 2013 | ČSÚ v Plzni.

<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/program-rozvoje-cestovniho-ruchu-plzenskeho-kraje-aktualizovany-ke-dni-3112-2007-zkracena> [online 9. 2. 2015]

Program rozvoje cestovního ruchu Plzeňského kraje aktualizovaný k 31. 12. 2007 – zkrácená verze.

[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/1000436D8C/\\$File/13-321361-09.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/1000436D8C/$File/13-321361-09.pdf)
[online 10. 2. 2015]

Postavení venkova v Plzeňském kraji. Český statistický úřad, 2009.

<http://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=312&burl=> [online 10. 2. 2015]

Odbor školství, kultury a cestovního ruchu (OŠKCR) | Městský úřad Klatovy.

<http://www.turisturaj.cz/clanek/hipostezka> [online 13. 2. 2015]

Plzeňský kraj – turistů ráj.

<http://www.ptejteseknihovny.cz/uloziste/aba001/2007-2009/ekoturistika-a-ekoagroturistika> [online 13. 2. 2015]

Ekoturistika a ekoagroturistika – Ptejte se knihovny.

<http://www.ekofarmasumava.eu/agroturistika/> [online 13. 2. 2015]

Agroturistika: Ekofarma Šumava.

<http://www.raft.cz/cechy/uhlava.aspx> [online 14. 2. 2015]

Řeka Úhlava, země ČR – Čechy – Vodácký průvodce www.raft.cz.

<http://www.raft.cz/cechy/otava.aspx> [online 14. 2. 2015]

Řeka Otava, země ČR – Čechy – Vodácký průvodce www.raft.cz.

<http://fitbaits2.webnode.cz/news/klatovske-rybniky/> [online 16. 2. 2015]

Klatovské rybníky: FOR FISHING.

<http://www.fotbal-chanovice.cz/nabidka-ubytovani/ceny/> [online 21. 2. 2015]

Ceny: Fotbal Chanovice.

<http://www.fotbal-chanovice.cz/nabidka-ubytovani/informace-o-ubytovne/> [online 21. 2. 2015]

Informace o ubytovně: Fotbal Chanovice.

<http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=316> [online 21. 2. 2015]

Národní ústav lidové kultury.

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=557013> [online 27. 2. 2015]

Risy.cz – Obce – Rabí.

<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13> [online 6. 3. 2015]

12000-13, Základní informace o vybraných územních celcích podle SLDB 2011 – ČR, kraje, okresy, správní obvody ORP a obce (včetně městských částí územně členěných statutárních měst) | ČSÚ.

<http://www.hrad-rabi.eu/turisticke-informace/okoli/> [online 6. 3. 2015]

Okolí – Oficiální stránky Státního hradu Rabí.

<http://www.hradrabi.cz/hrad/index.php?kat=o-nas&str=o-nas&m=1&jazyk=cs>
[online 8. 3. 2015]

Hrad Rabí – Vítejte na Rabí.

<http://www.pensiontauchen.cz> [online 8. 3. 2015]

Pension Tauchen – Ubytování v Rabí = kvalita a příznivá cena.

<http://www.penziony.cz/rabi/penzion-hnizdo/> [online 8. 3. 2015]

Penzion Hnízdo – Ubytování Rabí | Penziony.cz.

<http://www.penziony.cz/rabi/hotel-atawa/> [online 8. 3. 2015]

Hotel Atawa - Ubytování Rabí | Penziony.cz.

<http://holidayhomesrabi.eu/domy.php> [online 8. 3. 2015]

Prázdninové domy Rabí.

http://archivnimapy.cuzk.cz/mapy/map.phtml?dg=co_rastr_1000k,MCR500_op,P_COCM_u&me=-958775.556739,-1282635.97206,-400169.80851,-872110.327503&language=cz&config=cio&resetsession=ALL [online 8. 3. 2015]

Mapy ÚAZK.

http://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=META:SESTAVA:MDR001_XSLT:WEBCUZK_PRACOVISTE:404 [online 15. 3. 2015]

ČÚZK – Dokument.

<http://www.npu.cz/download/1373460831/%C3%9AOP+v+Plzni.pdf> [online 15. 3. 2015]

Národní památkový ústav – Výroční zpráva pro rok 2012.

<http://www.npu.cz/download/1404145875/vz2013-komplet-3.pdf> [online 15. 3. 2015]

Národní památkový ústav – Výroční zpráva pro rok 2013.

<http://www.regionplzen.cz/blog/?rabi-je-nejnavstevovanejsi-pamatkou-roku-2014-v-kraji-75230> [online 15. 3. 2015]

Rabí je nejnavštěvovanější památkou 2014 v kraji | ZPRÁVY – Plzeň, Pzeňský kraj.

<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/relics.asp?lngZone=10717> [online 18. 3. 2015]

Památky a občanská vybavenost Plzeňského kraje | Plzeňský kraj.

11. SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A MAP

Graf 1a: Charakteristika dotazovaných dle pohlaví v obci Chanovice.....	79
Graf 1b: Charakteristika dotazovaných dle pohlaví v obci Rabí.....	79
Graf 2a: Charakteristika dotazovaných dle věkové skupiny – Chanovice.....	80
Graf 2b: Charakteristika dotazovaných dle věkové skupiny – Rabí.....	80
Graf 3a: Charakteristika dotazovaných dle délky života v obci Chanovice.....	80
Graf 3b: Charakteristika dotazovaných dle délky života v obci Rabí.....	80
Graf 4a: Charakteristika dotazovaných dle zaměstnání – Chanovice.....	80
Graf 4b: Charakteristika dotazovaných dle zaměstnání – Rabí.....	80
Graf 5a: Otázka 5 – Jste spokojen s chodem obce Chanovice?.....	81
Graf 5b: Otázka 5 – Jste spokojen s chodem obce Rabí?.....	81
Graf 6a: Otázka 6 – Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Chanovice?.....	81
Graf 6b: Otázka 6 – Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Rabí?.....	81
Graf 7a: Otázka 7 – Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Chanovice?.....	82
Graf 7b: Otázka 7 – Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji obce Rabí?.....	82
Graf 1a: Jak vnímáte návštěvnost v obci Chanovice?.....	82
Graf 1b: Jak vnímáte návštěvnost v obci Rabí?.....	82
Graf 2a: Jak vnímáte turistu v obci Chanovice?.....	82
Graf 2b: Jak vnímáte turistu v obci Rabí?.....	82
Graf 3a: Jaká je podle Vás úroveň předpokladů pro cestovní ruch v obci Chanovice?.....	83
Graf 3b: Jaká je podle Vás úroveň předpokladů pro cestovní ruch v obci Rabí?	83
Graf 4a: Pro který typ cestovního ruchu jsou podle Vás v obci Chanovice dobré předpoklady?	83
Graf 4b: Pro který typ cestovního ruchu jsou podle Vás v obci Rabí dobré předpoklady?	84
Graf 5a: Přispívají místní podnikatelé k nárůstu zaměstnání v obci Chanovice?.....	84
Graf 5b: Přispívají místní podnikatelé k nárůstu zaměstnání v obci Rabí?.....	84

Graf 6a: Myslíte si, že by bylo vhodné, aby podnikatelé více zapojovali obyvatele Chanovic do rozhodování o realizaci vlastních plánů a aktivit?.....	85
Graf 6b: Myslíte si, že by bylo vhodné, aby podnikatelé více zapojovali obyvatele Rabí do rozhodování o realizaci vlastních plánů a aktivit?.....	85
Graf 7a: Měli by podnikatelé více přispívat k zatraktivnění obce Chanovice?.....	85
Graf 7b: Měli by podnikatelé více přispívat k zatraktivnění obce Rabí?.....	85
Graf 8a: Považujete aktivitu místních podnikatelů za přínosnou pro obec Chanovice?.....	85
Graf 8b: Považujete aktivitu místních podnikatelů za přínosnou pro obec Rabí?.....	85

Tab. 1: SWOT analýza cestovního ruchu v České republice – slabé a silné stránky	24
Tab. 2: SWOT analýza cestovního ruchu v České republice – příležitosti, hrozby...	24
Tab. 3: Potenciál cestovního ruchu v Plzeňském kraji v roce 2001.....	28
Tab. 4: SWOT analýza cestovního ruchu v Plzeňském kraji – slabé a silné stránky	29
Tab. 5: SWOT analýza cestovního ruchu v Plzeňském kraji – příležitosti a hrozby.	30
Tab. 6: Obyvatelstvo podle věku – obec Chanovice.....	44
Tab. 7: Vyjíždka za prací – obec Chanovice k 26. 3. 2011	45
Tab. 8: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví k 26. 3. 2011 – obec Chanovice.....	45
Tab. 9: Služby v sídle Chanovice a okolí.....	47
Tab. 10: Technická infrastruktura v Chanovicích.....	48
Tab. 11: Ceníky ubytování a služeb TJ Chanovice.....	49
Tab. 12: Obyvatelstvo podle věku – obec Rabí	60
Tab. 13: Vyjíždka za prací – obec Rabí k 26. 3. 2011	61
Tab. 14: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle odvětví k 26. 3. 2011	61
Tab. 15: Služby v sídle Rabí a okolí	62
Tab. 16: Technická infrastruktura v Rabí	63
Tab. 17: Ceník vstupného na státní hrad Rabí	67
Tab. 18: Obec Chanovice – rekreační plochy.....	72
Tab. 19: Obec Rabí – rekreační plochy.....	72
Tab. 20: Stupně vhodnosti lokalizačních podmínek	74
Tab. 21: Stupně vhodnosti lokalizačních podmínek upraveny o váhové koeficienty	74

Tab. 22: Zóny potenciálu cestovního ruchu	75
Tab. 23: Ubytovací zařízení v zájmových obcích.....	76
Tab. 25: Další ukazatelé za rok 2013	77
Tab. 26: Kategorizace ukazatelů turisticko-rekreačního zatížení obcí	78
Mapa 1: Poloha sídla Chanovice v rámci Plzeňského kraje	43
Mapa 2: Katastrální území sídla Chanovice.....	43
Mapa 3: Krajinný potenciál obce Chanovice	53
Mapa 4: Mapa stabilního katastru – císařské otisky z roku 1827, sídlo Chanovice ..	56
Mapa 5: Mapa polohy obce Rabí	59
Mapa 6: Mapa katastrálního území obce Rabí.....	60
Mapa 7: Krajinný potenciál obce Rabí	68
Mapa 8: Mapa stabilního katastru – císařské otisky z roku 1827, sídlo Rabí.....	71

12. PŘÍLOHY

Příloha 1

Městská památková zóna Rabí

Rabí

Památkově chráněné území	Rabí
Rejstříkové číslo	84475
Vyhlášeno	Vyhláška MK ČR č. 476/1992 Sb.
Typ zóny	městská památková zóna
Obec	Rabí

Popis zóny

Hranice památkové zóny začíná podél jižního okraje p.č. 1290/7, 1334, 1336/1, 56/1, 1788 k východu, přetíná komunikaci p.č. 1344/8 a pokračuje po severním okraji p.č. 1346/2 a navazuje na východní stranu p.č. 19/1 a 62. Přetíná st. silnici ve směru do Horažďovic a pokračuje k jihu po hranicích p.č. 15, 14, 11/1, 10, 9, 74/2, 74/1, 76, 1738 k hranici intravilánu. Po hranici intravilánu prochází podél celé jižní strany obce kolem dvora a hradu až k jejímu styku se st. silnicí ve směru do Sušice. Dále pokračuje při státní silnici p.č. 1762/7 na křižovatku s komunikací III/1693 a po východní straně této komunikace míří k p.č. 1290/7, kde se hranice uzavírá.

Výpis památek v památkově chráněném území

Název památky	Obec	Část obce	Rejstříkové číslo
<u>boží muka</u>	Rabí		46496 /4-3273
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		12191 /4-4864
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		12192 /4-4865
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		21769 /4-3272
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		12193 /4-4861
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		35499 /4-3266
<u>měšťanský dům</u>	Rabí		45441 /4-3270
<u>radnice</u>	Rabí		24075 /4-3264
<u>venkovská usedlost</u>	Rabí		25747 /4-3268
<u>venkovská usedlost</u>	Rabí		38706 /4-3269
<u>venkovská usedlost</u>	Rabí		18065 /4-3267

venkovská usedlost	Rabí	18144 /4-3265
židovská modlitebna	Rabí	12194 /4-4866
židovský hřbitov	Rabí	15617 /4-3263

Zdroj: www.plzensky-kraj .cz.

Příloha 2

Tabulka pro bodové hodnocení potenciálu

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	20
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	15	30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy / hory	7	13	20
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
Vhodnost krajiny pro horolezectví			2
Vhodnost krajiny pro závěsné létání			2
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost			2
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov			2
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků			1
Kulturně historické památky a soubory	10	25	50
Skanzeny a muzea	5	15	35
Lázeňská funkce	5	15	35
Kongresy a konference	2	10	20
Kulturní akce	10	20	40
Sportovní akce	2	7	20
Církevní akce	2	4	10
Veletrhy a tematické trhy	5	20	40
Místní produkty	5	10	25
Příhraniční specifika	2	5	10

Zdroj: (Bina, 2002).

Příloha 3

DOTAZNÍK PRO OBYVATELE OBCÍ



TURISMUS VE VENKOVSKÉM PROSTORU – PŘÍKLAD OBCÍ RABÍ A CHANOVICE

Vážená paní, vážený pane,

děkujeme Vám za Váš čas, který jste věnovali k vyplnění tohoto dotazníku. Dotazníkové šetření je součástí diplomové práce **Turismus ve venkovském prostoru – příklad obcí Rabí a Chanovice**. Vedoucím diplomové práce je PhDr. Drahomíra Kušová (Katedra krajinného managementu Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích). Toto dotazníkové šetření bude využito ke zpracování diplomové práce, která se zabývá srovnáním potenciálu cestovního ruchu v obou obcích, a přispěje k analýze situací v obou obcích. Za vyplnění dotazníku nenáleží respondentům žádná odměna. S vyplněnými dotazníky nebude nakládáno jinak než pro účely již zmíněné diplomové práce.

Velmi děkuji za ochotu a spolupráci.

Lenka Pourová

tel. 606 837 328

Kontakt:

PhDr. Drahomíra Kušová
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta, Katedra krajinného managementu
Studentská 1310, 370 05 České Budějovice
e-mail: dkusova@zf.jcu.cz

Potenciál cestovního ruchu

Část A

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věk:

- 15 - 24
- 25 - 44
- 45 - 65
- Nad 65

3. Jak dlouho v obci žijete?

- celý život
- déle než pět let
- méně než pět let

4. Zaměstnání:

Podnikatel: v obci mimo obec

Zaměstnanec: v obci mimo obec

- Student
- Mateřská dovolená
- Důchodce

5. Jste spokojen s chodem Vaší obce?

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne

6. Myslíte si, že cestovní ruch může nějak přispět k rozvoji Vaší obce?

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne

7. Jste ochotni spolupracovat na rozvoji cestovního ruchu ve vaší obci?

- Ano
- Ne

Část B

1. Jak vnímáte návštěvnost Vaší obce?

- Vysokou Průměrnou
- V rámci konání společenských, kulturních, sportovních akcí
- Nízkou

2. Jak vnímáte turistu ve Vaší obci?

- pozitivně negativně neutrálně

3. Jaká je podle Vás úroveň následujících předpokladů pro cestovní ruch v obci?

- Kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení (hostince, hotely, restaurace)
 Dobrá Průměrná Špatná
- Charakter krajiny a kvalita přírody
 Dobrá Průměrná Špatná
- Dostupnost obce pro turisty (četnost autobusových spojů, kvalita a hustota silnic, turistická značení, ad.)
 Dobrá Průměrná Špatná
- Celková atraktivita obce pro turisty (kulturní a sportovní zařízení, konané akce, tradice, památky, ad.)
 Dobrá Průměrná Špatná

4. Pro který typ cestovního ruchu jsou podle Vás v obci dobré předpoklady?

* Označujte, jako ve škole a ZAKROUŽKUJTE (1 – největší předpoklady, 5- nejmenší předpoklady).

- Cykloturistika a pěší turistika 1 2 3 4 5
- Chataření a chalupaření 1 2 3 4 5
- Rybaření 1 2 3 4 5
- Koupání a rekreace u vody 1 2 3 4 5
- Agroturistika (ubytování na statku či farmě, účast na zemědělských činnostech, ad.) 1 2 3 4 5
- Dětské tábory 1 2 3 4 5

5. Přispívají místní podnikatelé k nárůstu zaměstnanosti v obci?

Určitě ano Spíše ano Ne Nevím

6. Myslíte si, že by bylo vhodné, aby podnikatelé více zapojovali místní obyvatele do rozhodování o realizaci vlastních plánů a aktivit?

Určitě ano Spíše ano Ne Nevím

7. Měli by podnikatelé více přispívat k zatraktivnění obce? (např. rozvoj dalších aktivit, infrastruktury atd.)

Určitě ano Spíše ano Ne Nevím

8. Považujete aktivitu místních podnikatelů za přínosnou pro obec?

Určitě ano Spíše ano Ne Nevím

Příloha 4

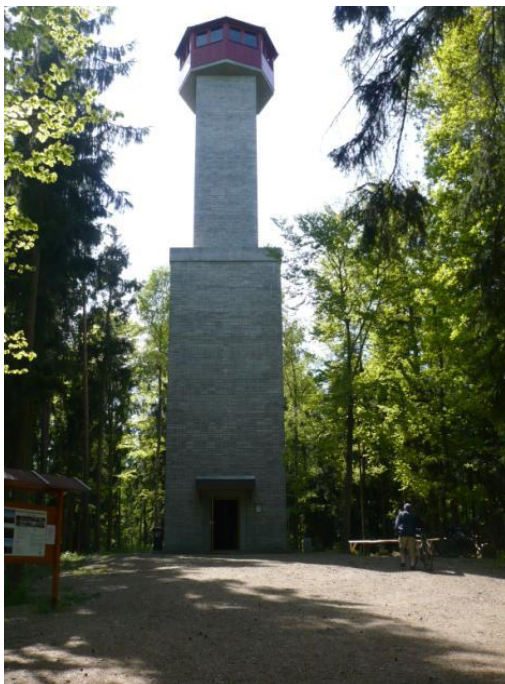
Fotografie obce Chanovice

Letecký pohled na sídlo Chanovice



Zdroj: Archiv obce Chanovice, 2009.

Rozhledna na vrchu Chlum



Zdroj: Autor, 2012.

Barokní špýchar



Zdroj: Autor, 2012.

Zámecká budova



Zdroj: Autor, 2009.

Zámecký park a rybník Ohrada



Zdroj: Autor, 2013.

Kostel Povýšení sv. Kříže



Zdroj: Autor, 2013.

Skanzen lidové architektury



Zdroj: Autor, 2013.

Obecní úřad Chanovice



Zdroj: Autor, 2013.

Budova pro 1. stupeň ZŠ



Zdroj: Autor, 2013.

Kulturní dům



Zdroj: Autor, 2013.

Turistická ubytovna Chanovice



Zdroj: Autor, 2013.



Zdroj: Autor, 2013.

PŘÍLOHA 5

Fotografie obce Rabí

Letecký pohled na sídlo Rabí



Zdroj: www.plzensky-kraj.cz.

Pohled na hrad Rabí



Zdroj: Autor, 2015.

Kostel sv. Jana Nepomuckého



Zdroj: Autor, 2015.

Novogotická radnice



Zdroj: Autor, 2015.

Kostel Nejsvětější trojice



Zdroj: Autor, 2015.

Domy s barokními štíty



Zdroj: Autor, 2015.

Židovský hřbitov



Zdroj: Autor, 2015.

Obecní úřad Rabí



Zdroj: Autor, 2015.

Hotel Atawa



Zdroj: Autor, 2015.

Kulturní dům



Zdroj: Autor, 2015.

Tenisový kurt



Zdroj: Autor, 2015.

Víceúčelové hřiště



Zdroj: Autor, 2015.

